

HAN SPELADE BORT 2,5 MILJONER EURO

Sidan 18

Ärkebiskopen förstår
finlandssvenska bäst Sidan 6

Trots många stora förluster
väljer Chris att hoppas Sidan 8

Ta inte sista svampen, bygg
inte på finaste stället Sidan 20

När du inte kan ha en åsikt

»Fundamentalismen finns inom var och en av oss.«

NÄR HAMAS anföll Israel den 7 oktober började Kyrkprensens redaktion, liksom många andra redaktioner, fundera på vad vi skulle skriva om det som skett. Redaktionen har en del kontakter till personer som bott eller bor i Israel eller Palestina.

Vi ställde frågan till flera personer: kan du kommentera, finns det något att säga som skulle kunna ringa in problematiken och peka på möjliga lösningar? Alla avböjde.

SAMMA VECKA fick redaktionen besök av en av Svenska kyrkans utlandspräster. Han konstaterade uppgivet att det känns som om alla vill att han ska välja sida eller ta ställning.

Men om han inte kan eller vill välja sida eller ta ställning?

Samtidigt berättade han att allt fler som söker sig till kyrkan vill berätta, "tala ut". Men allt färre vill lyssna eller gå i dialog – eller ens föra en diskussion.

INOM KRISTENDOMEN, liksom i alla gemenskaper och religioner, finns en längtan efter tydliga svar. Många troende känner igen en svartvit period från den tid då de var unga eller nya i sin tro. Ju osäkrare man känner sig, desto tryggare känns det att få höra vad som är sant och vad som är falskt och exakt hur man ska leva sitt liv för att man ska duga som kristen i just den grupp man tillhör.

Mikael Kurkiala, som intervjuas senare i denna tidning, tror att attraktionen

till de enkla svaren blir större ju mer komplex världen är. Fundamentalism, skriver han i *Där pendeln har sitt fäste*, är ett sätt att handskas med ambivalens. Dess attraktionskraft är att alla ambivalenta gråzoner utplånas. Det onda är entydigt ont, det goda är entydigt gott.

KURKIALA PÅPEKAR att vi alla har svårt för ambivalens. Fundamentalismen är inte bara någonting som finns där borta, den finns inom var och en av oss.

Vi kan känna oss fega och okunniga om vi inte vågar deklarerar "I stand with Israel" eller "I stand with Palestine" på sociala medier.

Ett sätt att handskas med den svåra ambivalensen är likgiltighet.

Ett annat är att försöka stå ut med ambiguiteten, mångtydigheten, gråzonerna: att det finns något ont och något gott i de flesta av oss, liksom i de flesta gemenskaper.

EN GUDSTRO är alltid ett försök att närma sig ett mysterium, något som är mycket större än vi förstår, något som vi enbart kan se som en dunkel spegelsbild.

Öppenhet, säger Kurkiala i intervjun, är viktigt för honom för att vi människor aldrig kan komma fram. Det öppnar sig alltid ett valv till inom oss. Och ett valv efter det.

"Vi har en så stark tendens i vår kultur att låsa in allting och definiera det. Och när vi gör det så dödar vi det", säger han.

UTMANINGEN är att ta reda på mer utan att låsa in, att diskutera i stället för att debattera och att erbjuda utrymme för att säga "jag vet inte" eller "det är så komplicerat".

Att våga tro fast man inte vet.

Sofia Torvalds är redaktör vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESEN

REDAKTIONEN

Chefredaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Rebecca Pettersson
tfn 040 831 6788

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Johan Sandberg
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESEN

Kyrkprensens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemsshushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:

Finland 60 € Utlandet 84 €

I DETTA NUMMER

"Borgå stift behövs"

Ärkebiskop Tapio Luoma tycker det är nödvändigt att kyrkan finns till för människor på deras modersmål. Han uppskattar också de låga trösklarna och gemenskapen i Svenskfinland. **Sid 6**

Han har försonats med sitt öde

Förluster och motgångar har präglat Chris Gullmans liv. – Jag blev adopterad från Hongkong när jag var fem år, och den förlusten bär jag alltid med mig. **Sid 8**

Då jag är totalt beroende av Gud

Amanda Audas-Kass ber många desperata böner i trafiken, eftersom hon oftast startar för sent. När hon hinner i tid, handlar det då om "säkä" eller nåd? **Sid 11**

En avförtrollad värld

När vi överger religionen som tolkningsmönster förlorar vi något viktigt, säger Mikael Kurkiala. Istället besjälar vi det vi skapat, och blir ängsliga när "marknaden är orolig". **Sid 20**

ALL GATES

”En dag får vi alla tillstånd att lyfta”

Vem är du? Flygplatsprästen Hanna Similä arbetar där många människor går genom gaten och porten till någonting nytt. Eller kommer hem igen.

TEXT OCH FOTO: **JAN-ERIK ANDELIN**

Planet till Dallas breder sina vida vingar vid den bortersta gaten i långflygsdelen av terminalen. Människor samlas för avgång, mest turister i fridagskläder, många med ryggsäck.

Mitt emot gaten ligger *Quiet room*, ett tyst rum för bön, tillbedjan och eftertanke. Det har inga religiösa symboler utan bara en stiliserad fond i svart träpanel. En liten bönematta för muslimer ligger på golvet; en meditativ fototapet av solbelyst finländsk skog i rummet intill.

Den enda anställda här är sedan i år prästen **Hanna Similä**, 43, från Vanda kyrkliga samfällighet.

– Det bärande i mitt arbete är att jag finns till här för varenda människa jämlikt, oberoende av livsåskådning. Det är en absolut viktig värdering i mitt jobb.

Ska det bli någon anställd från också andra trossamfund här?

– Nej, inte nu. Men vi har byggt upp den här verksamheten i samråd med (det religionseku-

meniska) Resa-forumet. Utomlands, som på London-Heathrow, finns det både rabbiner och imamer. På många flygplatser i världen fungerar också frivilliga som *chaplains*, ”kaplaner”.

Hur ser din arbetsdag ut?

– På förmiddagarna jobbar jag ofta med de anställda här. Helsingfors-Vanda är också en helt vardaglig arbetsplats för 20 000 personer. I Vanda samfällighet arbetar vi mycket med att nå våra medlemmar också i arbetslivet. Om eftermiddagarna, under rusningstiden, är jag ute bland passagerarna.

Är det inte svårt att här på kort tid, på främmande språk och med andra kulturer, möta en annan människa i ett samtal om livet?

– Jag känner ofta en stark kontakt. Bara en tiondel av all kommunikation är verbal, resten är att vara tillsammans, att mitt nervsystem ger en annan människa lugn och ro. Det sker någonting evigt och uråldrigt när man går till tillsammans, som här från gate till gate. Man är öppnare som människa då. Ofta slutar det med att man ber mig om en kram, eller att bli välsignad inför sin resa. Och ibland önskar någon mig välsignelse.

Är du själv en resande människa?

– Måttligt. Jag sitter inte här och har resfeber hela tiden. Men det är ett underbart privilegium att få dela människors känsla av att bege sig iväg, eller komma fram.

GÖR: Flygplatspräst på Helsingfors-Vanda flygplats.
FRÅN: Haukipudas i finska Österbotten, född 1980.
BOR: I en trebarnsfamilj i ett 50-talshus i Hyvinge.
KRISTEN TRADITION: Evangelisk-luthersk folkkyrka.

Vilka är de vanligaste känslorna kring att resa och flyga?

– Här finns alla känslor. I ankomsthallen blir jag rörd till tårar nästan varje dag. Om man någon dag känner att man håller på att bli cynisk – gå dit och se människor återse varandra efter en lång väntan! Det kan vara så oerhört rörande ögonblick.

Hur blev du präst med intresse för flygplatser?

– Jag är uppvuxen i en sexbarnsfamilj i Haukipudas. Vi brukade ibland köra till flygplatsen i Uleåborg och äta där, fast det var lång väg. Men det var en exotisk plats som öppnade mot den stora världen.

– Jag har redan som barn haft det i mig att *ge mig iväg*. Jag skulle först bli dansare och flyttade som verkligt ung till en dansutbildning till Kelviå. Och sedan till Helsingfors, där jag blev teolog.

Ett bibelställe som sammanfattar den här flygplatsmiljön?

– Uppenbarelseboken 21:25: ”Dess portar ska aldrig stängas om dagen – natt ska inte finnas där.” Det beskriver tiden och platsen här. Men också en annan tid, när det inte längre finns några säkerhetskontroller och inte behövs några resedokument. När vi alla går ombord på samma flyg och får tillstånd att lyfta.

Ulla-Maj Wideroos:
Slutar

Martina Harms-Aalto:
Redo

Albert Häggblom:
Avvaktar

Åtminstone fyra av Borgå stifts sju platser i kyrkomötet står lediga inför kyrkovalet i februari 2024. FOTON: ARKIV/ EMELIE WIKBLAD, JOHAN SANDBERG OCH JOHAN MYRSKOG.

Många stolar lediga i nästa kyrkomöte

I ett konservativt kyrkomöte fick Borgå stift en övervägande liberal grupp i valet för fyra år sedan. Nu slutar många ombud. Valet av nytt kyrkomöte i vinter förrättas från rätt så tomt bord.

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN**

När kyrkomötet har samlats för sista gången för mandatperioden i Åbo i november står många stolar lediga på Borgå stifts bänkrad.

Av de sex svenska ombuden har ingen så här långt gett besked om att ställa upp på nytt.

Ex-rikspolitikern **Ulla-Maj Wideroos** slutar som lekmannaombud. Det gör också Ålands numera emerituslandshövding, juristen **Peter Lindbäck** och likaså teologen **Patrik Hagman**.

Hagman bor numera i Sverige, Lindbäck är nyvald lagtingspolitiker på Åland och Wideroos drar sig tillbaka av hälsoskäl.

Också prästombudet **Rolf Steffansson** har flyttat utomlands och jobbar numera som präst för Finlands sjömanskyrka i Spanien.

Därefter återstår bara stiftsdekanen och prästombudet **Mia Anderssén-Löf** samt före

SLEF-verksamhetsledaren och lekmannaombudet **Göran Stenlund**. Ingendera har så här långt bestämt om de ska kandidera för en period till.

Samma falanger som förra gången

Startfältet ser ut att bli det samma som för fyra år med två huvudlistor med olika teologisk profil.

Listan *För Kristi kyrka* samlade senaste gång väckelserörelsernas kandidater kring mera traditionella teologiska betoningar. Den bildas på nytt också i år för lekmannamandaten.

– Vi hoppas nå hela Svenskfinland. Alla som kan omfatta våra värderingar är välkomna att höra av sig, säger listans ombud **Krister Mård** i Pedersöre.

Några konkreta skrivningar i kyrkans större knäckfrågor har listan inte i sitt program. Det

TIPSA OSS!

Har du ett nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

har kompletterats något, men kärnan står kvar om *"aktning för Gud och hans ord [...] för att så många som möjligt i vårt land och i vår värld ska få del av allt det goda som Kristus genom sin kyrka kan ge"*.

– De flesta vet vilka vi är och vad vi menar med de här skrivningarna, säger Krister Mård.

I valet 2020 fick listan in kyrkomötesveteranen Göran Stenlund på en av de fyra lekmannaombudsplatserna.

Liberala listan har kommit längst

Kyrkomötet har i allmänhet kritiserats för att genom sitt valsätt bli konservativare än kyrkofolket i gemen.

I valet 2020 fick Borgå stifts grupp däremot en tydlig liberal övervikt. De båda prästombuden

Max Mannola söker fler namn i Åboland.

FOTO: JAN-ERIK ANDELIN

Kyrkoval i vinter

Kyrkomöte och stiftsfullmäktige väljs den 13 februari 2024 för en fyraårsperiod.

Valet är inte ett direkt medlemsval. De som röstar är församlingarnas förtroendevalda i församlingsråd och kyrkofullmäktigen.

Kyrkomötet med 109 delegater är den nationella kyrkans högsta beslutande organ.

och tre av lekmannaombuden ställde sig liberalt till exempel i frågan om samkönade äktenskap. Det gör också biskop **Bo-Göran Åstrand**, som automatiskt är medlem av kyrkomötet.

Max Mannola i Vanda är vid Kyrkpressens svep över kandidatnomineringen längst med listan *En kyrka för alla*. Den står för liberala samhälleliga värderingar som miljöfrågor, en generösare invandring och också uttalat för att kyrkan ska införa samkonat äktenskap.

På e-postlistan där nomineringarna diskuteras är slutliga namn inte ännu spikade. Stiftsfullmäktige verkar vara en sprängbräda till kyrkomötet. Många som kandiderade inom stiftet för fyra år sedan är nu intresserade av kyrkomötet.

– Vi skulle behöva flera namn från Åbotrakten. Och kanske gärna lite fler män, säger Max Mannola.

Ett av de starka namnen på listan blir sannolikt **Martina Harms-Aalto**, svensk förtroendevald från Johannes församling i Helsingfors; hon står i så fall på listan *En kyrka för alla*.

Andra starka kandidater i senaste val har tackat nej i år, bland dem Jakobstadsborna **Annette Kronholm** och **Marcus Henricson**; han har gått över till en frikyrka.

Som potentiell stark prästkandidat har verksamhetsledaren för evangeliska SLEF **Albert Häggblom** ännu inte bestämt sig.

»Jag har nog varit frustrerad.«

"En jättestor besvikelse"

Det nya kyrkomötet kommer sannolikt att inledda en större reform av hur församling, samfällighet, stift och domkapitel fungerar.

– Där behöver vi ju se till vilka förändringarna blir i Borgå stift, säger **Berndt Berg** i Replot, som koordinerar prästkandidater till en lista i valet.

Hans lista bär devisen *Tillsammans för kyrkan* och karaktäriseras som liberal.

Under den gångna valperioden anses bland annat den nyreviderade kyrkolagen ha varit en av de största kraftansträngningarna i kyrkomötet.

För att jobba med det övertalades den ålänningen och juristen **Peter Lindbäck** att ställa upp i kyrkomötet ännu för de gångna fyra åren. Men allmänt taget lämnar han plenisalen i Åbo i höst besviken.

– Jag har varit frustrerad. Det är en jättestor besvikelse att man inte har ändrat lagstiftningen om äktenskap mellan personer av samma kön. Och fortfarande kan någon bondpräst stå upp i plenisalen och tala emot kvinnor i prästämbetet, och gå emot hela biskopsmötet.

FOTO: ARKIV

Johannes församling vill nå 15–39-åringarna

Johannes församling i Helsingfors vill anställa en citykaplan, som särskilt ska arbeta med den åldersgrupp som har en svag relation till församlingen. Därför grundas nu en ny tjänst som citykaplan i församlingen.

”Nu lediganslår vi en tjänst som Citykaplan för att stärka vårt arbete med att nå människor i huvudstadens vimmel. Ca fyrtio procent av församlingens medlemmar tillhör åldersgruppen 15–39 år och många av dem har en svag relation till församlingen. Du arbetar strategiskt med att stärka deras förhållande till församlingen och kyrkan”, skriver församlingen i sin tjänsteannons.

Karl af Hällström i första förslagsrum i Karis-Pojo

Karl af Hällström, **Yvonne Terlinden** och **Markus Weckström** har sökt kyrkoherdetjänsten i Karis-Pojo svenska församling. Domkapitlet har gjort ett valförslag och placerat de sökande i förslagsrum enligt följande: Karl af Hällström i första förslagsrum, Markus Weckström i andra förslagsrum och Yvonne Terlinden i tredje förslagsrum.

Kyrkoherdevalet ordnas den 10 december och det är församlingsmedlemmarna som röstar.

FOTO: ARKIV

Församlingsrådet i Karleby gav tummen upp för Smeds

På andra försöket lyckades församlingsrådet i Karleby svenska församling enas om ett utlåtande till domkapitlet i Borgå stift gällande **Annica Smeds** förordnande som församlingspastor till församlingen. Nu föreslås att förordnandet blir tidsbestämt till två år. Beslutet kom efter omröstning där rösterna föll 9–3.

Förra gången församlingsrådet hade ärendet på agendan slutade det med bordläggning. Den här gången lyckades man enas om ett utlåtande, vilket Österbottens Tidning var först att berätta om.

– I vårt utlåtande påpekar vi att förordnandet gjordes utan församlingsrådets utlåtande och utan att vi gjort någon direkt begäran om en tredje präst. I församlingen har vi haft en arbetsgrupp som har utrett frågan om behovet av en eventuell tredje präst. Det arbetet blir nu på hälft, säger kyrkoherde **Per Stenberg** till ÖT.

FOTO: PRIVAT

Rättelse

I artikeln om kyrkoherden i Trollhättan i (KP nr 19, sid. 7) hade vi ett par fel. Det rätta medlemstalet i församlingen är 23 000. Vi hade av misstag angett ortens invånarantal. Det handlar också om en nyfusionerad församling, inte om ett svenskt storpastorat.

Ni har en uppgift som brobyggare

Ärkebiskop **Tapio Luoma** tycker att finskspråkiga finländare kan lära sig mycket av finlandssvenskarna – till exempel något om gemenskap och låga trösklar. Han tycker att finskspråkiga ska fortsätta läsa svenska i skolan, och hans egen skolsvenska är grunden till att han talar svenska idag.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Borgåstift, vårt lands enda svenskspråkiga stift, firar 100-årsjubileum i år. Under Borgå stift lyder landets alla svenskspråkiga församlingar.

Ärkebiskop Tapio Luoma tycker att Borgå stifts första och viktigaste funktion är att finnas till för de finländare som har svenska som modersmål.

– Det är den viktigaste orsaken. Vi har två officiella språk i Finland, fler om vi räknar med samiska språk. Svenskans betydelse i vårt lands historia är väldigt stor. Många i Finland talar

fortfarande svenska som modersmål, och det är viktigt att kyrkan betjänar dem, både så att de får kyrkliga förrättningar på sitt modersmål och så att de kan delta i församlingslivet på sitt eget språk. Modersmålet är väldigt viktigt för oss alla.

Tapio Luoma påpekar att Borgå stift också är viktigt för hela kyrkan.

– Stiftet påminner om att Guds folk kan vara annorlunda än vi själva. Människor talar många olika språk i Finland. Jag tror att finlandssvenskheten också har lärt kyrkan att minnas språkminoriteter i allmänhet, bland

got gott med oss till den finländska kyrkliga kulturen?

– Jag tänker att en viss organisation och hierarki krävs i en stor offentlighetslig organisation som kyrkan. Vi måste fylla de krav som lagen ställer på oss i och med att vi bär upp skattemedel. Men å andra sidan tänker jag att finlandssvenskar bildar ett ganska tätt sammanhang där folk känner varandra ganska bra, mycket bättre än på den finska sidan. Det talas också mycket om att finlandssvenskar har en tätare social gemenskap är finskspråkiga. Så där tror jag det finns mycket för hela kyrkan att lära sig. Själv är jag sådan att jag uppskattar att människor är raka och ärliga, och jag tror att minoriteten har mycket att ge på den här punkten. Ni kan påminna om att saker kan skötas sakligt även om trösklarna är låga och det är mer kamratlig stämning.

Vilken var din första kontakt med finlandssvenskheten?

– Den skedde i min hemstad Vasa, där svenskan hela tiden var närvarande. Jag är född i det finskspråkiga Sydösterbotten, men från att jag var tre bodde vi i Vasa. Gatunamnen var alltid på två språk och svenskan hördes överallt. Jag hade många kompisar som hade svenska som modersmål.

Var har du lärt dig svenska? Tyckte du om det?

– Jag minns att jag tyckte om språk i skolan, och jag satsade mycket på svenskan. Jag skrev svenska i studenten och fick goda vitsord. Men min språkkunskap bygger uttryckligen på den svenska jag lärde mig i skolan, jag har exempelvis aldrig bott i Sverige eller i något annat nordiskt land. Så alltid när jag ska tala svenska tar det en stund innan jag så att säga hittar rätt kanal.

Han påpekar att han i sin nuvarande tjänst som ärkebiskop använder svenska betydligt mer än förr.

– Jag tycker att det är viktigt att vi studerar svenska i Finland och att svenskan bevaras som ett obligatoriskt ämne, som det andra inhemska språket i Finland. Det känns lite obehagligt när jag märker att vi, invånare här i Finland, måste använda engelska för att förstå varandra. Det finns någonting där som jag har svårt att svälja. Jag tycker det skulle vara viktigt att vi skulle kunna ens lite av varandras modersmål.

Samtidigt tror han att det som kanske saknas på bägge sidor är modet att använda språket.

– Kanske är vi för oroliga för att grammatiken inte ska bli rätt eller att orden inte kommer i rätt ordning. När jag brukar tala svenska märker jag att ibland hittar jag orden lätt och andra dagar måste jag rota lite mer. Men till exempel när jag träffade svenskspråkiga ungdomar var det fint att märka att ungdomarna orkade vänta på att jag hittade de rätta orden.

Vilket är ditt favoritord på svenska?

– ”Hemstrand.” Det är den stadsdel i Vasa där jag växte upp: en förort med många hus som byggts efter kriget. Dessutom tycker jag att ordet har en vacker klang. Det berättar om hemmet och dess strand, och där finns också en liten glimt av en himmelslängtan.

Borgå stift firar sina 100 år

Borgå stift är en av vår kyrkas nio stift. Borgå stift grundades år 1923 och dess domkapitel och domkyrka finns i Borgå.

Under Borgå stift lyder alla svenskspråkiga och tvåspråkiga församlingar med svensk majoritet.

Stiftet firar sitt 100-årsjubileum bland annat med stiftsdagar i Borgå 27–29 oktober.
Läs mer på evlut.fi/borgastift100.

100-årsdagen till ära kan man njuta av en jubileumsbakelse och se en teve-serie med fem av stiftets biskopar.

Brukar du tala svenska när du umgås med nordiska kolleger?

– Jag strävar efter det. Men problemet är att om jag diskuterar med en rikssvensk kollega så talar hen med rikssvensk accent, och jag har svårare att förstå den än den finlandssvenska. Jag är så van med finlandssvenskan. Men det beror ju också på varifrån i Sverige personen kommer – men å andra sidan så har jag ju svårt att förstå Närpesdialekt också. Blir det stora svårigheter så byter jag till engelska.

»Alltid när jag ska tala svenska tar det en stund innan jag så att säga hittar rätt kanal.«

Du har varit biskop i Esbo i många år. Hur tycker du finlandssvenskheten ser ut i huvudstadsregionen?

– Svenskan syntes inte så starkt i Esbo som i Vasa, men jag hade ändå mer kontakt till svenskan när jag jobbade som biskop i Esbo än jag hade då jag jobbade som präst i finska Österbotten. Jag har fått den bilden att det finns en österbottnisk finlandssvenskhet och en nyländsk finlandssvenskhet och en finlandssvenskhet i Egentliga Finland – och att de skiljer sig från varandra. Kanske små nyansskillnader i mentalitet och kultur som man kan urskilja också bland finskspråkiga som kommer från olika håll i landet.

– Jag träffade en gång studerande vid Åbo Akademi teologiska fakultet. Där fanns många österbottningar och jag berättade att den finländska sydösterbottningen är ganska självsäker och stor på sig, och väldigt företagsam. Jag frågade att är det likadant i svenska Österbotten? Och det svar jag fick var ja, det är alldeles likadant där.

Ärkebiskop Tapio Luomas favoritord på svenska handlar om hemmet och stranden.

annat dem som talar samiska, men också språkgrupper som kommit hit senare och som vi vill betjäna. Borgå stift behövs.

Borgå stift ligger både geografiskt och mentalt någonstans mellan Sverige och Finland. Influenser från Sverige kommer kanske tidigare till vårt stift. Ser du att Borgå stift och stiftets biskopar varit viktiga på det sättet?

– Absolut. Borgå stift har varit en naturlig länk i förhållande till de andra nordiska länderna. Stiftet har genom årtiondena burit stort ansvar för att vi har goda relationer till de andra nordiska ländernas lutherska kyrkor. På det viset tänker jag att stiftet har ett viktigt uppdrag som brobyggare.

Vi finlandssvenskar är få, och därför blir våra organisationer i bästa fall ganska ohierarkiska, eftersom "alla känner alla". Det kan också leda till problem, eftersom det inte finns så många att välja emellan då en tjänst ska besättas. Tror du ändå att vi med vår finlandssvenska kultur kan föra nå-

Trots förluster och sorg vågar han tro på hoppet

– Idag känner jag inte att jag absolut måste hitta mina föräldrar, säger Chris Gullmans.

Förluster och motgångar har präglat **Chris Gullmans** liv. – Jag blev adopterad från Hongkong när jag var fem år, och den förlusten bär jag alltid med mig. Men jag har kommit att älska mitt liv för alla dess bländande nyanser av ljus och mörker.

TEXT OCH FOTO: **CHRISTA MICKELSSON**

Ar 1987 föddes en pojke i Hongkong. – Mina fem första år bodde jag på olika barnhem. Enligt dokument bodde jag med en far- eller morförälder några månader, men jag vet inte exakt, säger **Chris Gullmans**.

Spädbarnsamnesi innebär att en människa inte minns händelser från sin tidigaste barn- dom, vanligtvis från tidigare än 3–4 års ålder.

– Men från min tid före fyra så har jag nog väldigt många minnen. Många icke-adopterade som jag pratar med är förvånade att jag minns så mycket från min första tid i livet. Minnena är kanske inte så konkreta, men jag har mycket flashbacks. Det var mycket osäkerhet, ensamhet och många frågor. Det finns inga foton, så jag vet inte alls var jag har varit och rört mig, vem jag har varit i kontakt med.

Till Finland

När Chris kom till Finland med sina adoptivföräldrar började ett nytt kapitel i hans liv.

– Säkerheten som jag hade och har med mina adoptivföräldrar är något som jag är väldigt tacksam för och något som jag förstår i efterhand inte skulle göra på annat sätt.

Chris bodde i Finland i nio år tillsammans med sin syster, Josephine, och sin adoptivfamilj. När han fyllde fjorton år flyttade familjen till Holland. Tonåren i Holland var utmanande.

– Jag måste lämna alla vänner, släkten och bekanta platser i Finland. Samtidigt känner jag att tiden i Holland lärde mig mycket.

I tonåren hann många trauman från den tidiga barndomen ikapp honom.

– Ett år i gymnasiet blev jag underkänd i alla prov. Jag var så upptagen med att försöka bearbeta saker.

Han höll sin psykiska ohälsa hemlig för sina föräldrar.

– Det var så komplicerat att förklara. Jag har fått höra av andra att jag ska vara glad att jag blev adopterad och slapp leva i ett barnhem eller med fattiga föräldrar i någon slum. Men jag måste säga att i många skeden av mitt liv så hade jag önskat det livet. Det är många olika känslor på en gång och det är svårt att förklara att man å ena sidan känner en känsla och å andra sidan känner något helt annat.

Idag har Chris försonats med sitt öde.

– Idag känner jag inte att jag absolut måste hitta mina föräldrar. Men när det sker andra förluster i livet har jag alltid gammalt bagage.

Förlust på förlust

Chris liv har utan tvivel bjudit på många förluster. Han har kämpat med mentala och fysiska utmaningar. I tonåren hade han mycket social ångest, panikångest och han har diagnosen Tourettes syndrom. Dessutom har han en sällsynt neuromuskulär sjukdom som heter Charcot-Marie-Tooth.

Redan tidigt i hans liv var det någonting i kroppen som inte kändes bra. Det tog väldigt länge för läkarna att hitta rätt diagnos. Det var först efter att Chris började sällskapa med sin nuvarande fru, som är läkare, som någon började misstänka att det låg något bakom hans allvarliga muskelatrofi. Tack vare henne påbörjades en undersökning.

– Det tog 1,5 år innan rätt diagnos hittades. CMT är en långsamt fortskridande sjukdom som angriper de motoriska nervcellerna. Resultatet är att mina muskler, framförallt i fötterna och benen, men också delvis i armarna och händerna, förtvinar långsamt utan att jag kan påverka det i någon större grad. Jag känner andra som har samma diagnos som sitter i rullstol. Jag har alltid varit med om att allt fysiskt jag gör är svårare för mig än för friska människor.

Bearbetade inte roten

När Chris inledde sina kandidatstudier på universitetet år 2008 började han dra sig ur sociala sammanhang.

– Jag bearbetade inte roten till problemet utan bara symtomen. I slutet av mina studier blev jag utbränd och flyttade tillbaka till mina föräldrar. För första gången sökte jag professionell hjälp. Jag gick i psykoterapi ungefär under ett år. Min terapeut och jag jobbade också med exponeringsterapi.

Exponeringsterapin går ut på att utsätta sig för det som känns obehagligt, och steg för steg lära sig att hantera obehaget och minska ångesten.

»Jag bearbetade inte roten till problemet utan bara symtomen.«

– Under den tiden så kom jag till den slutsatsen att jag måste bort från mitt vanliga liv. Jag sa så här till min psykiatriker: ”Jag kommer att göra något galet, jag tänker flytta långt bort till ett annat land och avsluta min terapi.”

2012 hade Chris slutfört sina kandidatstudier i Holland. Efter många om och men fick han chansen att studera till magister i Brasilien.

– Jag flyttade dit sommaren 2014. Jag hade tagit en snabb språkkurs i portugisiska och flyttade snart till Brasilien. I korthet så bodde jag tre år där och lärde mig språket flytande. Min magister gjorde jag också helt på portugisiska.

Prestationsinriktad

För honom kändes flytten från Europa som den enda utvägen.

– Jag kände att jag behövde börja om på mina egna villkor, på ett ställe där jag kände att jag kunde göra misstag utan att någon dömde mig. Min uppväxt var på ett sätt väldigt prestationsinriktad. Jag har förstått att många adoptivbarn känner samma sak – det enda vi vill är att bli älskade. Och för många tar det sig uttryck i att man vill prestera.

Eftersom Chris familj är kristen smög det tankesättet också sig på tron.

– Jag kände alltid att jag måste göra vissa saker för att vara accepterad och älskad av Gud.

Redan under Chris tonårstid ifrågasatte han sin tro och förstod inte riktigt vitsen med den.

– Det var så mycket prestationer som jag kände att var omöjliga att uppnå.

Förälskelse

Chris blev magister år 2017.

– Jag skulle gärna ha fortsatt att bo i Brasilien, men på grund av politisk och ekonomisk instabilitet så flyttade jag tillbaka hem till Europa.

I slutet av 2018 fick han jobb i Vasa. I staden träffade han sitt livs kärlek, Ilinda. De blev snabbt förälskade och inom loppet av ett drygt år hade de förlovat sig och gift sig.

Snart väntade paret tillökning.

– Nyheten var samtidigt helt överklig och fantastisk. Eftersom jag varken känner till mina rötter eller biologiska familj, kändes det som om jag fick en ny chans i livet.

Graviditeten kom att bli väldigt tuff. Ilinda hade drabbats av svårt illamående, så kallad hyperemesis gravidarum, under graviditeten.

– Hon var mest sängliggande och åt knappt någonting.

Men bebisen mådde bra. På en tidig under-

Forts. på följande sida. ►

Christopher Gullmans

Är 36 år.

Är diplomingenjör, teknologimagister

Är gift med Ilinda, som är kirurg. Pappa till Amadeus, 1,5 år. Bor i Alberga, Esbo.

Bodde sina första fem år i Hongkong, varav fyra på barnhem.

Adopterades av finlandssvenska föräldrar och flyttade till Finland.

Har bott i Holland en stor del av livet. Har bott och studerat i Brasilien i tre år.

Bloggar på <https://finntrovert.com>

Amadeus har precis fyllt ett och ett halvt år. – Jag skulle aldrig önska att Amadeus var utan den extra kromosomen, säger Chris. FOTO: JENNIFER GRANQVIST

sökning visade det sig att Amadeus, som familjens son heter, bar på en extra kromosom. Han hade Downs syndrom.

– Minnen av tidigare förluster kom tillbaka. Hur kommer folk att acceptera honom? Kommer han att klara sig i livet? Kommer han att kunna göra det han vill eller kommer folk att stå i vägen för honom?

Ilindas mamma, Eila, var döende i cancer under Ilindas graviditet. Eila gick bort i februari förra året.

– Jag har vant mig med att förluster är något bestående i mitt liv. Jag hade trots det hoppats på ett familjeliv som också omfattar morföräldrar.

Amadeus föddes

En morgon i mitten av april 2022 kom Amadeus till världen.

– Vi hade följt med honom på ultraljud sedan han var 2,5 mm liten. Att han nu fanns i våra armar kändes plötsligt helt överkligt. Hans diagnos hade vi redan bearbetat och accepterat, och vi hade beslutat oss för att hans ankomst skulle bli en fest.

– I och med hans diagnos vet jag ju att han kommer att ha större utmaningar. Men samtidigt så vet jag att han inte alls är i samma situation som jag var i som liten.

Först var Chris orolig för anknytningen till bebisen.

– På grund av min bakgrund har en trygg anknytning varit en utmaning för mig. Nu vet jag att jag Amadeus har förutsättningar som kommer att vara helt annorlunda, fast han har en extra utmaning i livet.

Chris är förälskad i sin pojke.

– Jag skulle inte önska att han skulle vara utan den extra kromosomen. Amadeus är ett och

»Jag är övertygad om att Gud skapade Amadeus exakt så som han är.«

ett halvt år nu. Våra erfarenheter med honom är att han är en väldigt glad pojke. Han har Downs syndrom, men han har också andra väldigt tydliga karaktärsdrag. Vi känner igen mycket av oss i honom. Han har fått en stor envishet av min fru Ilinda och nyfikenhet av mig. De karaktärsdragen hjälper honom att lära sig saker.

Chris kan på något sätt identifiera sig med sin pojke.

– Såklart har jag inte Downs syndrom, men jag har ju ett fysiskt handikapp, CMT. Jag vet hur mycket han kämpar för att uppnå samma saker som andra. Det kräver tre, fyra gånger så mycket energi av mig att göra fysiska aktiviteter som friska människor kan göra bara sådär. Att ha den erfarenheten hjälper mycket med Amadeus. Att ett barn med Downs syndrom lär sig att gå på egen hand är något som man inte kan ta för givet, så när han ställer sig upp och gör det så vet jag att han verkligen har gett allt.

Du skriver på din blogg att det finns en rikedom i förluster och motgångar. Kan du berätta lite mera om det?

– Min erfarenhet är att förluster och lidande har hjälpt mig att uppskatta livet på ett annat sätt än om jag bara hade haft det lätt i livet. Det finns många andra saker i livet som blir mindre viktiga, till exempel materiella saker eller pengar eller egendom överhuvudtaget. Jag har också fått en mycket större förståelse och empati för andra människor. På många sätt tycker jag att mitt liv känns rikare än om det hade sett mer typiskt ut, men det är ju väldigt svårt att jämföra.

Amadeus har hjälpt Chris att förstå mycket mer om livet.

– Jag vet att hans syndrom aldrig kommer att försvinna och det är okej. Det kommer all-

tid att vara en påminnelse om att livet för med sig utmaningar. Ibland känner jag att vissa kristna kanske inte tycker att vi hade tillräckligt med tro eller inte bad tillräckligt för att Gud skulle "hela" vårt barn från Downs syndrom. Jag är övertygad om att Gud skapade Amadeus exakt så som han är för att vi ska kunna bära vittne om att vi lever i en perfekt värld, men med en Gud som hjälper oss. Jag känner att Amadeus redan under sitt korta liv har gjort långt mycket mer för att vittna för mig om en trofast Gud än många pastorer gjort under ett helt liv.

Klinisk studie

Chris hälsa är bättre än på länge.

– I år blev jag utvald till en amerikansk klinisk studie i England för människor som har en särskild variant av Charcot-Marie-Tooth. Jag har åkt dit för att testa en ny medicin, som har goda chanser att fördröja nedbrytningen av nervceller och muskler.

Han vet inte ännu om han har fått placebo-medicinen eller den riktiga medicinen.

– Jag upplever att jag har blivit starkare och piggare, vilket har varit ovärderligt som förälder.

Medvetet beslut

Chris fattar gång på gång ett medvetet beslut om att vara tacksam över sitt liv, inte bitter.

– Jag älskar mitt liv för alla dess färgglada, bländande nyanser av ljus och mörker. Jag är glad att jag har fått känna sorg, smärta, depression och lidande. Förluster och motgångar är en del av mitt liv. Jag hävdar att jag inte hade lärt mig det fulla värdet av kärlek utan dem. Jag må ha miljoner anledningar att dö – men jag väljer att hitta miljontals sätt att leva.

Säkä eller nåd?

IBLAND TÄNKER jag att jag behöver Gud för lite. Att jag på många sätt lever ett liv som skulle fungera rätt bra också utan Gud. Jag har en stabil månadsinkomst, jag har tak över huvudet. Jag har en familj där vi för det mesta tycker om varandra. Inget av mina barn håller mig vaken av oro på nätterna. Inte ens hundvalpen väcker mig. Jag har fler och bättre vänner än jag förtjänar. Jag och mina närmaste är friska.

Livet fungerar, helt enkelt. Och tro mig: precis varenda dag är jag tacksam för det.

OCH I just det finns onekligen ett stort behov av Gud. Om jag inte skulle ha någon att tacka skulle jag behöva ta till någonting annat. Stolthet, kanske? Eller en lite självgod känsla av att var och en faktiskt får vad hon förtjänar? Det är en odräglig attityd hos oss som uppenbarligen har fått klart mer än vi egentligen förtjänar. Att ha någon att tacka är oerhört fint och tacksamheten är

ett sätt att leva som jag aldrig någonsin vill förlora.

MEN IBLAND kan jag ändå tycka att det känns lite futtigt, det här med att behöva någon att rikta min tacksamhet mot. Att jag nog hade tänkt mig ett liv där jag skulle vara mer uppenbart beroende av den Gud som har hela mitt liv i sin hand. Jag hade tänkt mig ett liv som är lite eller mycket mer on the edge än det liv jag nu lever.

OCH KANSKE det är därför som jag ibland gör mig totalt beroende av Gud. Många desperata böner har betts i trafiken, så är det för oss obotliga och evi-

ga tidsoptimister. Lika många gånger har jag bitt om hjälp när jag förtvivlat letar efter försvunna nycklar, papper och koder. I skrivande stund är en nyckel (igen) på vift. Men jag tror och hoppas att den är återfunnen när du väl läser det här.

OSANNOLIKT OFTA landar jag på fötterna, helt oförtjänt. Min man, som alltid startar i tid och aldrig behöver be för trafikljus, brukar kalla det säkä. Själv vet jag att det handlar om nåd. Det blir en stark påminnelse om att Gud har kontroll också när jag själv inte har det. Och jag tror ju att också min man och andra som åker genom korsningar utan förhöjd puls får smaka på nåden.

DE FÅR nåden att känna den frid som finns i att veta att man kommer i tid också fast något oväntat händer på vägen (jag har testat det några gånger och kan intyga att det är överjordisk frid). Vi andra får nåden att känna den tacksamhet som finns i att man kom i tid också fast det inte var säkert. Alla behöver vi nåden och alla får vi den.

Amanda Audas-Kass är modersmålslärare.

»Att ha någon att tacka är oerhört fint och tacksamheten är ett sätt att leva som jag aldrig någonsin vill förlora.«

JAG HAMNADE ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

På ballongträff

Två enorma fång med rosa ballonger vandrar plötsligt förbi kaféet i köpcentret. Det är Mikaela och Helena från Kyrksläatts svenska församling som ska ordna Gemensamt ansvar-kväll i kyrkan. Så glada vi blev, alla fyra! Det är något särskilt med ett möte kring rosa ballonger.

Christa Mickelsson & Sofia Torvalds

MARIA REPO-ROSTEDT

Trons grund

PÅ VÄGEN till kyrkan möter jag tiggare och brödköer. Nyheterna har påmint mig om krig, människor på flykt, ensamhet, våld i hemmen och om hur dåligt vår underbart vackra planet mår. Det gör ont och jag känner mig maktlös. Helst skulle jag stänga ut alltsammans, leva i min egen bubbla, sluta bry mig.

I kyrkan hänger ett krucifix. Jag sätter mig på en bänk. Min blick dras till Jesus på korset. Den stannar där och ett samtal uppstår. Det gör fortfarande ont.

ETT TAG senare läser jag en betraktelse av franciskanteologen Richard Rohr, och nya tankar vaknar. Han skriver om hur den yttre fattigdomen, orättvisan och orimligheten vi kan se är spegelbilder av vår egen inre fattigdom, orättfärdighet och orimlighet. När vi ger näring åt vår medkänsla för allt som är sönder, kan vi finna medkänsla och sympati för det som är sönder inom oss.

I tankarna ser jag en tiggare jag ofta möter. Hans fattigdom, utsatthet och maktlöshet speglar min brustenhets, mitt tillkortakommande, min skam. Vi behöver båda helande och upprättelse. Ovanför oss ser jag ett krucifix. Som mänsklighet har vi fått förtroendet att ta hand om vår planet, naturen och alla medmänniskor, men vi har inte levt upp till förtroendet.

»Han skriver om hur den yttre fattigdomen, orättvisan och orimligheten vi kan se är spegelbilder av vår egen inre fattigdom, orättfärdighet och orimlighet.«

EN GOD förälder, fostrare eller lyssnare ser barnet, ser medmänniskan. Hen speglar barnets eller den vuxnas tankar och känslor. Jesus på korset speglar världens lidande. Det är Gud, som en god lyssnare och fostrare, som speglar lidandet, smärtan. Passionsberättelsen handlar inte enbart om mig som individ. Världen är full av lidande, korsfästelsen är Gud som speglar mänsklighetens och hela skapelsens lidande och smärta – därmed även min. Uppståndelsen påminner om en verklighet utan lidande. Den finns redan nu och blir fullt synlig i framtiden. Gud bjuder in oss var och en att vara med om att skapa den.

Det gör fortfarande ont, men jag är inte ensam. Ensam är jag maktlös, tillsammans finns det hopp.

Maria Repo-Rostedt är präst och bor i Helsingfors.

Hon väntar på stiftets 100-årsjubileum i Borgå.

Hennes tips: var uppmärksam på din medkänsla och dela den.

SÖNDAG 29.10.2023, Reformationsdagen

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

ägnas minnet av reformationen. Gud glömmer inte sitt folk utan ger kyrkan tider av förnyelse. Han sänder människor som kallar oss tillbaka till grunden för vår kristna tro, till Bibeln och till förkunnelsen om den rättfärdighet som vi äger genom tron. Temat för söndagen är **Trons grund**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jer. 15:19–21

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 5:1–11

EVANGELIUM

Matt. 16:1–4

”Fariséerna och saddukéerna kom fram till Jesus, och för att sätta honom på prov bad de att han skulle låta dem se ett tecken från himlen.”

Läs mera i **Matt. 16:1–4**

Psalmförslag

815
286
550
216

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Gud, jag ber om allt djupare medmänsklighet. Tack för att du vill förnya oss, din kyrka, mänskligheten och hela skapelsen.

Bönen är skriven av Maria Repo-Rostedt.

LÖRDAG 4.11.2023, Alla helgons dag

Nästa lördag

firar vi Alla helgons dag. Den här dagen minns vi både kristenhetens martyrer och alla övriga som avlidit i tron på Kristus. Temat för söndagen är **De heligas gemenskap**. Men ordet *heliga* syftar inte endast på de avlidna. Alla som tillhör Kristus är heliga.

Nästa söndag handlar om förlåtelsen och den ömsesidiga kärleken. Den kallar oss att möta våra medmänniskor med värme, kärlek och förlåtelse. När vi lever så kan Guds rika gåvor komma till synes i våra liv. Temat för söndagen är **Förlåt varandra**.

Helgens texter

ALLA HELGONS DAG

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 60:18–21

ANDRA LÄSNINGEN

Upp. 21:1–4

EVANGELIUM

Matt. 5:1–12

Helgens texter

TJUGOTREDJE SÖNDAGEN EFTER PINGST FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Mos. 13:5–11, 14–16

ANDRA LÄSNINGEN

1 Petr. 3:8–12

EVANGELIUM

Matt. 18:15–22

Psalmförslag

ALLA HELGONS DAG
298, 435, 127, 129

TJUGOTREDJE SÖNDAGEN EFTER PINGST
895, 884, 892, 471

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Allhelgona har firats länge

Redan på medeltiden infördes alla helgons dag som en högtid till martyrs och helgons ära.

I Finland och Sverige är alla helgons dag en allmän helgdag. Den inföll tidigare alltid den 1 november men flyttades 1772 till första söndagen i november. År 1955 flyttades den till den lördag som infaller mellan den 31 oktober och 6 november.

I anglosaxiska länder motsvaras dagen för alla helgons dag snarast av den folkliga Halloween, en förvrängning av det ursprungliga All Hallows' Eve.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

HÖGMÄSSOR:

Olars kyrka (finska sidan) lö 28.10 kl. 15: högmässa med konfirmation av Valkeala-lägergruppen. von Martens, Malmgren, Leppänen och Laasio.

Esbo domkyrka sö 29.10 kl. 12.15: Vi firar Borgå stift 100 år. von Martens, Ilmoni, Malmgren, Brunell, Leppänen. Kaj Skrabb; trumpet och kören Kråksången medverkar.

Esbo domkyrka lö 4.11 kl. 12.15: högmässa med ljusständning på alla helgons dag. Ertman, Wallenius, Brunell. Körerna EsVoces och Grazia medverkar.

Esbo domkyrka sö 5.11 kl. 12.15: von Martens, Brunell.

Alla helgons dag: 4.11 kl. 12.15 Mässa med parentation i Esbo domkyrka. Vi tänder ljus för alla dem som avlidit och jordfästs sedan senaste alla helgons dag. I allhelgonakaféet vid domkyrkans klockstapel serveras varm dryck kl. 11–18. Präster och

diakoniarbetare från Esbo svenska församling är närvarande kl. 13.30–18.

Familjeklubbar för föräldrar och småbarn: Vi träffas på följande platser kl.

9.30–11.30: Sång och lek i Sökö kapell varje ti. Esbo domkyrkas församlingsgård varje on. Mattby kapell Imse Vimse varje to. Köklax kapell varje fr.

Familjekvällen Himlaskoj: varje ti kl. 16.30–18.30 i Församlingsgården, Kyrkstranden 2. Rytim, bibliska berättelser och sång. För hela familjen med barn 0–9 år. Mellanmål, andakt, ljusständning.

Babydans: varje to kl. 13–14 i Församlingsgården. För föräldrar med bebisar 0–9 mån. Bärsele/sjal med.

Musikleis: för de minsta varje on i 30 min. pass mellan kl. 9.30–12 för 0–5-åringar i Församlingsgården. Kolla lämplig åldersgrupp på esboforsamlingar.fi. **Unga:** Må 30.10 och 6.11 kl. 17 Sode ungdomskväll; chill, ta det lugnt, spela spel, träffa kompisar och församlingens anställda. Sökövägen 13.

Konfirmandverksamhetens anmälning: till konfa 2024 pågår 9–31.10. På esboforsamlingar.fi/konfa hittas info om

konfirmandgrupper, pris för läger, samt befrielse från avgift. På samma nätsida finns elektronisk anmälningssida.

Samlingar för daglediga: to 2.11 kl. 13–14.30 Torsdagsträffen, Södrick kapell. Tema: Återvinning.

Adventsfest: Adventsfest för daglediga i Esbo domkyrkas församlingsgård to 30.11 kl. 11–13.30. Risgrynsgröt, kaffe med jultårta, andakt och program. Anmälning senast 21.11 till diakoni.esbosvenska@evl.fi eller diakon Taina, tfn 040 547 1856.

Diakonin stöder och hjälper: Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Ani 050 597 3313, ani.iivanainen@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt WhatsApp eller elektronisk tidsbokning; asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtals-hjalp.

Esbo svenska församlings kansli på Kyrkogatan 10: Vi betjänar per telefon må–to kl. 9–12 och e-post. Fre stängt. Kansliet är öppet för besök enligt överenskomelse.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning:

Bokningstjänster, 09 8050 2601, va-rauspalvelut.espoo@evl.fi. Begravnings-tjänster, 09 8050 2200, hautatoimisto.espoo@evl.fi. Beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar: bestallambetsbevis.fi eller 09 8050 2600 må–ti kl. 9–15, on–to 9–12, fre stängt.

Hindersprövning, medlemsregister: Esbo regioncentralregister, 09 8050 2600 må–ti kl. 9–15 och on–to kl. 9–12, fre stängt eller keskusrekisteri.espoo@evl.fi

GRANKULLA

Sö 29.10 kl. 12: Högmässa, Daniel Nyberg, Heli Peitsalo. Kaffe i nedre brasrummet.

Må 30.10 kl. 19: Musikfestens konsert i Grankulla kyrka. Anu Komi & Marzi Nyman. Biljetter 36/18€.

Ti 31.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i kyrkans aula.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentaltvårdsgrupp i Sebastos, Carola Wikström.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 1.11 kl. 14: Kyrkosyfsöreningen i övre brasrummet.

To 2.11 kl. 10–11: Lovsangs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Kl. 18–20: Bibelstudium i övre brasrummet ur ett Mellanöstern-perspektiv enligt Al Massira-konceptet. Torsten Sandell, Catherine Granlund.

Fr 3.11 kl. 18: Ungdomskväll i Klubb97, Jona Granlund.

Kl. 19: Musikfestens konsert, Peltomaa Fraanje Perkola i Grankulla kyrka. Biljetter 32/16 € via lippu.fi

Lö 4.11 kl. 12: Allhelgonadagens högmässa, Ulrik Sandell, Daniel Nyberg, Barbro Smeds. Granetti medverkar. Vi läser upp namnen på de församlingsmedlemmar som avlidit under året och tänder ett ljus för var och en av dem. Kyrkkaffe i övre salen.

K. 16: Familjeevenemang på gravgården, Daniela Hildén.

Sö 5.11 kl. 10: Tvåspråkig musikgudstjänst i argentinska toner i samarbete med Grankulla musikfest. Kari Kuula, Daniel Nyberg, ILOAkvartetten, Martina Brunell, dragspel och Heli Peitsalo, orgel. Kyrkkaffe i övre salen.

Ti 7.11 kl. 9.30–11: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl.13.00: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen. Dagens gäster är bokförlaget Fontana Media som presenterar nya/aktuella böcker, församlingens diakon Catherine Granlund presenterar sin nyttgivna bok och förlagsredaktören Pian Wistbacka och Catherine Granlund läser dikter. Carola Wikström, Barbro Smeds.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentalsvårdsgrupp i Sebastos, Carola Wikström.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo.

On 8.11 kl. 14: Kyrkosyfsöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17.00–19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och andakt, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

To 9.11 kl. 10–11: Lovsangs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Närmare information om församlingens evenemang och öppethållningstider: www.grankullaforsamling.fi

KYRKSLÄTT

Sö 29.10 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka, Vox luventus medverkar i mässan

Må 30.10 kl. 18.30: Sång och bön i S:t Mikael's kyrka

Ti 31.10 kl. 13.30: Seniorgruppen träffas på Hörnan

Ons 1.11 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården

To 2.11 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Lö 4.11 kl. 16: Parentation med allhelgonamusik i S:t Mikael's kyrka. Lugn orgelmusik i kyrkan från kl. 15.30.

Sö 5.11 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka

Ons 8.11 kl. 10: Avigt och Rätt på Mikaeligården

To 9.11 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Lö 11.11 kl. 10: Mannamässa i Masaby kyrka

Matutdelning på diakonikansliet: v. 44 enligt överenskommelse och v. 45 på tisdagen 7.11. Boka tid på förhand via Diakonihjälpen 050–4784227.

www.kyrkslattsforsamlingar.fi
tel. 040 350 8213

TAMMERFORS

Sön. 29.10 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska Hemmet. Janne Heikkilä, Paula Sirén.

Tis. 31.10 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Tis. 31.10 kl. 12.30–15.30 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntytatu 6.

Ons. 1.11 kl. 13 Onsdagsskaffe: i Svenska Hemmet. Diakonikretsen 90 år.

Lör 4.11 kl. 18 Allhelgonadagens kvällsbön med ljusständning: i Gamla kyrkan, Janne Heikkilä, Anna Arola.

Sön. 5.11 kl. 11 Högmässa: i Gamla kyrkan, Janne Heikkilä, Anna Arola.

Tis. 7.11 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Tis. 7.11 kl. 12.30–15.30 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntytatu 6.

Ons. 8.11 kl. 13 Onsdagsskaffe: i Svenska Hemmet. Borgå stift 100 år – Kantor Pia Bengts från domkapitlet är vår gäst.

Telefonjour för familjer om neuropsykiatriska syndrom: (bl.a. ADHD, autism) och utmanande beteende hos barn och ungdomar. Lösningssinriktad neuropsykiatrisk coach och barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587. Mån. kl.16–18, tis. kl.15.30–18, ons. kl.14–18 och tors. kl. 9–17.

VANDA

FRE 27.10 kl.10–11 Musiklek: i Dickursby kyrka

SÖ 29.10 kl.10 Högmässa: i S:t Lars kapell. Kristian Willis, Heidi Åberg.

Helsing kyrka S:t Lars renoveras 8–29.10.2023. Under renovationstiderna firas högmässa i S:t Lars kapell.

Ti 31.10 kl.12.30–14 Tisdagsgruppen: i Dickursby kyrka. Lunch och andakt.

Ti 31.10 kl.9.30–11 Familjecafé: i Martinristi. Mårtensdalst. 7.

Ti 31.10 kl.11–12.30 Träffpunkt: i Martinristi. För dig som är ledig under dagen, alla åldrar välkomna. Kravlös samvaro med lätt lunch och kaffe. Vi avslutar träffarna med en andakt.

ONS 1.11 kl. 12–14 ViAnda-kören: övar i Helsinggård (Konungsvägen 2).

ONS 1.11 kl.17.30–18 Ungdomsmässa: i Dickursby kyrka. Välkommen på en kort avslappnad mässa mitt i veckan. Vi sjunger skribasånger, firar nattvard och församlingens ungdomar och anställda medverkar.

ONS 1.11 Ungdomskväll: i Dickursby kyrka kl. 18–20.

ONS 1.11 kl. 12–14 ViAnda-kören: övar i Helsinggård.

ONS 1.11 kl.18–19 Sångstund för alla: i Dickursby kyrka.

TO 2.11 kl. 14–15.30 Allsång med kaffe-stund: Vi sjunger allsånger och dricker kaffe i Virtakyrkan. Vi samlas i Kuohu och njuter av bekanta och älskade pärlor ur sångskatten. Medverkande: kantor Anders Ekberg och diakon Mari Johnson

TO 2.11 kl. 17–19 Vivandi-kören: övar i Bygård, Ainogränd 9.

FRE 3.11 kl.10–11 Musiklek: i Dickursby kyrka.

FRE 3.11 kl. 14.00 Veckomässa: med allhelgonatema i Folkhälsanhuset, Vallmovägen 28. Möjlighet till nattvard och lätt samvaro. Anu Paavola och Anderg Ekberg.

LÖ 4.11 kl. 14.00–15.30 Stilla musik: i Helsing kyrka S:t Lars. Du kan komma och gå under stilla musiken. Vila i kyrkan den stund du behöver. Anders Ekberg och Heidi Åberg.

LÖ 4.11 kl. 16 Parentationsandakt: Kristian Willis och Anders Ekberg. Vi tänder ett ljus för alla församlingsmedlemmar som har avlidit under tidsperioden 1.11.2022–31.9.2023. Du kan även tända ett ljus för den person vars namn inte läses i dag.

LÖ 4.11 kl. 16–19 Följ änglarna-stig för familjer på alla helgons dag: i Prästgårdsparken. Ta med en ficklampa.

SÖ 5.11 kl. 10 Högmässa och avslutningsfest för Vanda västra diakoniförening: Kristian Willis och Anders Ekberg. Festligt kyrkkaffe med festföredrag efteråt i Bagarstugan.

MÅ 6.11 kl. 12–13 Svenska dagen utanför Dickursby kyrka: kaffe och choklad. Kom och drick en kopp värmande kaffe och ät en bit choklad Svenska dagen till ära.

ONS 8.11 Ungdomskväll: i Dickursby kyrka kl. 18–20.

TO 9.11 kl. 17–19 Vivandi-kören: övar i Bygård.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Söndag 29.10, högmässa: kl 10 i S:t Jacobs kyrka.

Söndag 29.10, högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 31.10, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 31.10, andakt: kl 17.30 i seniorhuset på Drumsö.

Ondsdag 1.11, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Ondsdag 1.11, Requiemmässa: kl. 18 i Johanneskyrkan. Scola Sancti Ioannis medverkar.

Alla helgons dag, lördag 4.11 högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Söndag 5.11, högmässa: kl 10 i S:t Jacobs kyrka. Obs! Ingen högmässa i Johanneskyrkan.

Tisdag 7.11, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 7.11 Sinnesromässa: kl 18 i Johanneskyrkan. aTSo-kören medverkar.

Ondsdag 8.11, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Ondsdag 8.11, veckomässa: kl 18 i Johanneskyrkan.

ALLHELGONA

Ondsdag 1.11 Requiemmässa: kl. 18 i Johanneskyrkan. Scola Sancti Ioannis medverkar.

Alla helgons dag, lördag 4.11 Högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Parentationsgudstjänst kl 16: i Sandudds nya kapell. Vi tänder ljus för och tänker på dem i vår församling som lämnat oss under året som gått. Sebastian Silén, violin och Johannes kantori medverkar.

Program för barn: kl 16–19 på Sandudds och Malms begravningsplatser. Ta med dig ett gravljus och en ficklampa!

Alla själars dag söndag 5.11: Evensong kl 18 i Johanneskyrkan. Aftonsång i anglikansk tradition med musik av Henrik Sundblad. Helsingfors svenska kyrkosångsförbunds körer.

GEMENSKAP

Församlingsutfärd: 29.10 till Borgå stifts 100-årsjubileum. Start för anmälda klockan 10.15 vid Kiasma

Seniornätverket: på Arbis 28.10 12–16.

Bibel, tro och tvivel samtalsgrupp: 30.10 kl 18–20 i Hörnan

Kaffe med Johannes: i 6.11 kl. 13–15 i Folkhälsans seniorhus.

Träffpunkt: tisdag 31.10 kl 14–15.30 i Högbergssalen.

Kaffe på stan: 6.11 kl 14–16 Café Tin Tin Tango, Tölötorggatan 7

FÖR FAMILJER OCH BARN

Fritids i Hörnan: för barn i klasserna 3 till 6, tisdagar och fredagar kl 13–16. Högbergsgatan 10. Fritidsledare Martina och Daniela: 050 436 8108.

Fritids i S:t Jacobs kyrka: för barn i klasserna 3 till 6, måndagar, tisdagar och torsdagar kl 13–16. Kvarnbergsbrinken 1. Fritidsledare Nanne och Oscar: 050 477 8828.

Familjecafé i Hörnan: måndagar kl 9.30–11.30 och torsdagar kl 9.30–11.30.

Familjecafé i Kääntöpaikka, Arabiastrandens invånarhus: tisdagar kl 10–11.

Familjecafé i S:t Jacobs kyrka: fredagar kl 9.30–11.30.

Musiklek: udda veckor måndagar kl 10 i Hörnan, tisdagar kl 10 i Kääntöpaikka, fredagar kl 10 i S:t Jacobs kyrka.

EKENÄSNEJDEN

Bokkalas i församlingen

Torsdagssamtal to 9.11 kl. 18.30 i Ekenäs församlingsshem: Författaren Merete Mazzarella och kyrkoherde Anders Lindström samtalar om hennes senaste bok "Nånting på andra sidan". Musikprogram med Inkeri Aittola & Kjell Wikström. Kvällskaffe och –te med dopp.

Litterär högmässa sö 12.11 kl. 10 i Ekenäs kyrka: Predikan av biskop Bo-Göran Åstrand. Övriga medv. Anders Lindström, Inkeri Aittola, Pia Nygård, Anders Storbacka, Kjell Wikström, Vox Aroni (damer). Radiering

Babyrytmik: udda veckor torsdagar kl 10 i Hörnan.

Johannes barnkör: Övar både i S:t Jacobs kyrka på Drumsö, torsdagar kl. 14.30–15.15, och i Hörnan på Högbergsgatan 10, fredagar kl.15–15.45. Kontakt: eva.henricson@evl.fi, 050 380 0842.

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl 12 i Gamla kyrkan.

UNGDOMAR

Följ oss på instagram: @johannesungdom.

Ungdomsverksamhetens egen hemsida: johannesungdom.wordpress.com.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida:

helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Följ oss på instagram och fb:

@johannesforsamling.

MATTEUS

Mässor: Varje söndag kl. 10 i Matteuskyrkan.

Kvällsmässa 26.11 kl. 18: Talare är Christa Mickelsson. Kvällste efter kvällsmässan. Obs! Ingen mässa kl. 10 den 26.11.

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17.30 + kyrkfika.

Allhelgonadagens ljusandakt: Lördag 4.11 kl. 18. Vi minns alla de som gått bort i vår församling under året och tänder ett ljus för varje saknad människa.

Molnet: Ett tillfälle för bön tors 26.10 kl 18–19.15 i Brasrummet. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Varmt välkommen till gemensam middag kl. 17, 5€/person. Delta i gemenskapen, bönestunden eller båda. Vi samlas till bön följande gång 9.11.

BARN, UNGDOM OCH FAMILJ

Musiklek med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromsholm@evl.fi, 050–5967769.

TWEENTISDAG FÖR ÅK 3–7: Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Popkör kl. 15.30–16.15. Mera info: catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050–380 3936.

Öppet hus för ungdomar onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 17.30. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälplederutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Höstläger 17–19.11 för åk 5–8: Roligt program för olika åldrar hela helgen på Korpisröa lägergård. Lägeravgift: 70€. Anmälan senast 31.10. till Catarina.

Föda utan rädsla-kurs: Sö 29.10 kl.14–18 i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. Probefylaxkurs som fokuserar på samarbete mellan den gravida och stödpersonen. Anmäl den gravida+stödperson till daniela.stromsholm@evl.fi. Mera info på hemsidan.

MUSIK

Svara på vår psalm-enkät: Vilken är DIN favoritpsalm? Och vilka goda minnen kopplar du till den? Eller hände nåt roligt på sommaren, julen eller kanske din födelsedag det år ni sjöng psalmen extra mycket. Svara på enkäten som hittas via vår webbsida på www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Tisdagar kl. 18.30 i Matteuskyrkan. Körledare: kantor

Niels Burgmann, niels.burgmann@evl.fi, (09) 2340 7326.

Vår Ton: är kören för dig som aldrig vågat sjunga i kör men ändå skulle vilja försöka. Visor, kanon och schlager onsdagar mellan 15.30–16.30 tillsammans med kantor Niels Burgmann: 050–566 9418 eller niels.burgmann@evl.fi.

Popkören: riktar sig till barn i årskurserna 4–7 och övar tisdagar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30–16.15.

Matteus barnkör startar i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid. Körledare: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050–5967769. OBS Ingen popkör på höstlovet, 17.10.

Nya sångare välkomna i alla körer!

GEMENSKAP

Stickklubben: 2.11, 16.11 kl. 11–13, träffas jämna veckor i Matteuskyrkans utrymme. Kontakt: Carita Riitakorpi 050–380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Bokmalarna läser och samtalar utgående från Ove Wikströms ”Det Bländande Mörkret”, var tredje måndag kl. 14–15.30 i Matteussa-len. Höstens datum: 6.11, 27.11 och 18.12. Mera info från kansliet.

Kvinnor mitt i livet: Måndag 6.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Kom som du är och dela tankar om livet just nu. Kontakt: Stina Hjelt 050 300 5911

Samling för män: Fredag 27.10 kl. 18. Gäst är Albert Häggblom, verksamhetsledare för Svenska Lutherska Evangelieföreningen.

Följ oss på Facebook och Instagram: för våra senaste uppdateringarna samt bilder och gemenskap, @matteusforsamling.

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050–380 3986

PETRUS

Varmt välkommen på gudstjänst!

Söndagens högmässor: Kl. 10 Munksnäs kyrka, söndagsskola. Kl. 12 Äggelby gamla kyrka. 29.10 Thylin, 5.11 Rosqvist. Kyrk-kaffe efter mässorna.

Puls-gudstjänst: kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en avslappnad söndagsgudstjänst med undervisning, gemenskap och lovsång. CoolKids för barnen. Kaffe efteråt. Ingen Puls-gudstjänst 29.10!

Minnesgudstjänst med ljusständning: 4.11 kl. 16 i Petruskyrkan. Vi minns de som avlidit under året i Petrus församling och läser upp deras namn, tänder ljus och håller en liten andakt tillsammans. Servering efteråt. Alla som önskar är välkomna, dela gärna information åt andra anhöriga.

BARNFAMILJER

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Haga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0–5år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi

EVENEMANG OCH KURSER

Fredagscafé i Petruskyrkan: Fredagscafé är en gemenskap för alla åldrar att mötas kring en kopp kaffe efter veckan! Kl. 17–19 varje fredag. Kom ensam, med familj eller med vänner.

Dagscafé: 7.11 kl. 13 i Petruskyrkan. Välkommen på en eftermiddag med kaffe

GRANKULLA

Bokaktuellt

Tisdagsträffen i övre salen. 7.11

kl. 13.30: Dagens gäster är bokförlaget Fontana Media som presenterar nya/aktuella böcker. Församlingens diakon Catherine Granlund presenterar sin nyutgivna bok. Förlagsredaktör Pian Wistbacka och Catherine Granlund samtalar och läser dikter. Carola Wikström, Barbro Smeds.

och gemenskap. Vi ses i Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, Tel 0503442711

Petra-frukost för alla kvinnor: 11.11 kl. 10 i Petruskyrkan. Petra är en skön förmiddag för kvinnor i alla åldrar, en plats att dela gemenskap och livsberättelser över en frukost. Denna gång delar vi boktips. Ta gärna med din favoritbok som du vill rekommendera åt andra!

Missionskväll: Välkommen på missionskväll i Petruskyrkan lö 11.11 kl. 17. Våra gäster Magnus och Anna Dahlbacka berättar om bibelöversättning till samburu i Kenya, där de arbetat. Hur översätta om det saknas ett skriftspråk? Hur används bibelöversättningen?

Äktenskapskurs: Skapa en starkare och mer kärleksfull relation. Kursen ger praktiskt stöd och verktyg för att stärka er relation. Samtalen och uppgifterna görs enskilt med din partner. Kursen faslitas av Victoria och Amos Airola. Tre kursträffar: Ti 14.11 kl. 17.30–20.00, lö 18.11 kl. 10–18, lö 25.11 kl. 10–18. Pris: 40€/par, inkluderar mat. Anmälan via hemsidan www.petrusforsamling.net/aktenskapskursen/

ANDAKT OCH BÖN
Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Förbön och Tack: Ti 31.10 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Henrik Perret, Bengt Lassus. Mathias Sandell. Barnpassning ordnas. Lovsångsgruppen övar kl. 18, välkommen med och sjunga. Kören medverkar under förbönsgudstjänsten. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09–23407130. Du kan även sända böneämnen per e-post eller post till kontaktuppgifterna ovan. Varannan tisdag fram till 12.12.

Kyrkan öppen för bön: Petruskyrkan öppen för enskild bön varje tisdag kl. 8–9, 15.8–19.12. Välkommen och stilla dig.

Rotad i Ordet: 6.11 kl. 18 i Petruskyrkan.

Kom med på en resa djupare i Bibeln och hitta en tro som håller. Talare: Pekka Reinikainen.

SJUNG I KÖR

Petrus Vokalensemble: För dig som kanske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. Mathias Sandell. mathias.sandell@evl.fi

Kingdom Singers: En ekumenisk lovsångskör som leds av Fiona Chow. Repertoar

på finska, engelska och svenska. Petruskyrkan. fionatchow@gmail.com

Lovsångsgruppen: Varannan tisdag kl. 18. Medverkar under Förbön och Tack kvällarna i Munksnäs kyrka.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

Sö 29.10

– Högmässa kl. 12 i Bromarv
– Stenmässa kl. 18 i Ekenäs. Stillhetens, eftertankens, bönens och gemenskapens gudstjänst med nattvard.

Allhelgonatid

Fr 3.11

Inför helgen är vi på plats vid nya begravningsplatsen i Ekenäs och bjuder på varm saft och en pratstund kl. 10–18.

Lö 4.11

Mässa i tröst och hopp med ljusständning för avlidna församlingsmedlemmar:

– kl. 10 i Ekenäs
– kl. 10 i Tenala
– kl. 13 i Bromarv
– kl. 13 i Snappertuna

Sö 5.11

– Högmässa kl. 10 i Ekenäs

BOKKALAS I FÖRSAMLINGEN

Torsdagssamtal to 9.11 kl. 18.30 i

Ekenäs förs.hem: Författaren Mere-te Mazzarella och kyrkoherde Anders Lindström samtalar om hennes senaste bok Nánting på andra sidan. Musikprogram med Inkeri Aittola & Kjell Wikström. Kvällskaffe och -te med dopp.

Litterär högmässa sö 12.11 kl. 10 i Ekenäs kyrka: Predikan av biskop Bo-Göran Åstrand. Övriga medv. Anders Lindström, Inkeri Aittola, Pia Nygård, Anders Storbacka, Kjell Wikström, Vox Aroni (damer). Radiering.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fre 27.10:

– **kl. 18.00 Israelisk dansövning:** Församlingshemmet. Viveca Unnéus.

Sö 29.10:

– **kl. 18.00 Kvällsmässa med Aftonsång:** Ingå kyrka. Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann. Kyrkokören medverkar med Jack Mattsons svit ”Vi vandrande själar”. Kvällen är församlingens bidrag till Borgå stift 100-års-jubileum.

Må 30.10:

– kl. 9.00–11.00 **Barnpassning:** Församlingshemmets nedre våning. Behöver du hjälp med barnpassning? Församlingens barnledare finns här för dig – anmäl ditt barn senast föregående torsdag 26.10. tel. 050–501 1755/Noora Nylund. Begränsat antal platser.

– kl. 13.15–15.15 **Pysselklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– kl. 18.30 **Bibelgrupp:** Prästgården. Hellsten.

Ti 31.10:

– kl. 10.00–15.00 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– kl. 10.00–12.00 **Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– kl. 15.00–17.00 **Stick- och virkcafé:** Strandvägen 11. Vi stickar och virkar till förmån för missionen, nya medlemmar välkomna med! Lindell, Kakko.

Ons 1.11:

– kl. 13.00–16.30 **After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Fri samvaro, pyssel, lek, möjlighet att göra läxor. Nylund, Sköld–Qvarnström

To 2.11:

– kl. 10.00–15.00 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– kl. 11.30–13.00 **Matservering (4 €/person):** Församlingshemmet.

Sköld–Qvarnström.

– kl. 18.00 **Bönegruppen (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Tanja Kakko.

Lö 4.11:

– kl. 10.00 **Allhelgonadagens högmässa:** Ingå kyrka. Namnen på dem som avlidit under året (sedan senaste alla helgons dag) läses och ljus tänds för var och en. Sjöblom, Hellsten, Gustafsson Burgmann.

Sö 5.11:

– kl. 16.00 **Kärleksmåltid:** Församlingshemmet. Anmälningar för serveringens skull senast ons 2.11.2023, tel 09–2219030 eller e-post: inga.kansli@evl.fi

Må 6.11:

– kl. 9.00–11.00 **Barnpassning:** Församlingshemmets nedre våning. Behöver du hjälp med barnpassning? Församlingens barnledare finns här för dig – anmäl ditt barn senast föregående torsdag 2.11. tel. 050–501 1755/Noora Nylund. Begränsat antal platser.

Må 6.11:

– kl. 13.15–15.15 **Einsteinklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld–Qvarnström.

Ti 7.11:

– kl. 8.30–10.00 **Frukost:** Strandvägen 11. Vuxna 2 €, barn under 7 år gratis. I samarbete med Inkoon martat. Lindell.

– kl. 10.00–15.00 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– kl. 10.00–12.00 **Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

Ons 8.11:

– kl. 13.00–16.30 **After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Fri samvaro, pyssel, lek, möjlighet att göra läxor. Nylund, Sköld–Qvarnström

– kl. 14.00–16.00 **Missionssyfoöreningen:** Prästgården. Björklöf, Lindell.

To 9.11:

PETRUS

Då kyrkan möter kulturen – diskussionskväll

Välkommen på paneldiskussion 15.11 kl. 18.30 i Petruskyrkan med temat ”Då kyrkan möter kulturen”. Filmkritiker Silja Sahlgren–Fodstad inleder och i den efterföljande paneldiskussionen deltar bl.a. Sören Lillkung, VD för Svenska kulturfonden, Katarina Gäddnäs, författare och sjukhuspräst, samt Jani Edström, lärare. Diskussionen leds av Pamela Granskog. Efteråt blir det kvällste.

Kvällen är en del av firandet av Borgå stifts 100-årsjubileum.

NÄR KYRKAN MÖTER KULTUREN - DISKUSSIONSKVÄLL

Silja Sahlgren-Fodstad, filmkritiker
Sören Lillkung, VD för Svenska kulturfonden
Katarina Gäddnäs, författare/sjukhuspräst
Jani Edström, lärare.

BORGÅ STIFT 100

– kl. 10.00–15.00 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– kl. 11.30–13.00 **Matservering (4 €/person):** Församlingshemmet.

Sköld–Qvarnström.

– kl. 18.00 **Bönegruppen (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Tanja Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi.

KARIS-POJO

Sö 29.10

– kl. 10 Högmässa: i Karis kyrka.

– kl. 12 Kvällsmässa: i Pojo kyrka.

Må 30.10 kl. 14.30 **Bibelgrupp:** i Karis församlingshem.

To 2.11 kl. 19 **Stillhetens bön:** i Karis kyrka.

Allhelgona

Fr 3.11 kl. 18 **Kvällsmässa:** med ljusständning i Svartå kyrka

Lö 4.11 Alla helgons dag

– kl. 10 Högmässa: i Karis kyrka.

– kl. 12 Högmässa: med ljusständning i Pojo kyrka.

– kl. 18 Musikandakt med ljusständning: i Karis kyrka.

Sö 5.11 kl. 17 **Barnvänlig allhelgonagudstjänst:** i S:t Olofs kapell. Ingen högmässa i Karis kyrka eller Pojo kyrka.

Ons 8.11 kl. 8.30 **Stillhetens bön:** i kapellet i Pojo församlingshem.

Samtal med biskopen

Anor och nutid – att leda ett stift och en kyrka. Biskop Bo–Göran Åstrand och prost Pentti Raunio samtalar tis 21.11 kl. 18 i Karis församlingshem. Anmäl dig gärna pga. servering senast 15.11 till pastorskansliet tfn 019 279 3000. Församlingen ordnar transport från Pojo och Svartå till Karis församlingshem säg till vid anmälan ifall du behöver transport.

Närmare information om församlingens hela verksamhet finns på webbplatsen: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

4.11. kl. 13.00 **Allhelgonadagens högmässa:** i Lojo S:t Lars kyrka. Efter högmässan kransnedläggning vid minnesmärket av De glömda i Lojo. Kyrktaxi, kyrkkaffe.

KONSERT

Sö 5.11. kl. 18 Konsert i Domkyrkan:

”NYA VINDAR–NUOVI VENTTI”

Sofia Fernholm, blockflöjt och cembalo
Aura Visala, cembalo, orgelpositiv och sång

VUXNA

Må 30.10 & 6.11 kl. 10 **Motion och mission:** Träff vid gångbron, östra sidan vid ån, promenad för Barnens Bank

Må 30.10 kl. 13 **Sjömansmissionsträff:** Café, Lundag. 5

Ti 31.10 & 7.11 kl. 12 **Andakt och Lunch:** Stora salen, Lundag. 5

On 1.11 kl. 10.30 **Tant-träff:** Café, Lundag. 5

On 1.11 kl. 13 **Mariakretsen:** Café, Lundag. 5

To 2.11 kl. 13.30 **Missionskrets:** Lilla salen, Lundag. 5

On 8.11 kl. 17 **Bibel- och missionskväll:** Lilla salen, Lundag. 5

FÖR BARN OCH FAMILJ

On 1.11 och 8.11 kl. 9 **Babypromenad:** start från Domprostgården, Finnbyv. 6. Vagnpromenad, vagnjumpa, väderreservation. Mer info Sara George 050 322 4525

To 2.11 & 9.11 kl. 9–11.30 **Familjeträff:** Domprostgården

SIBBO

Sö 29.10 kl. 12 **Festmässa:** Borgå domkyrka. Stiftets 100-årsjubileumsmässa. OBS: Ingen mässa i Sibbo!

Må 30.10 kl. 14 **Kyrkoby missionskrets:** Kyrkoby församlingshem.

On 1.11 kl. 10 **Frukost:** Söderkulla kyrka.

To 2.11 **Lunch för närståendevärdare:** Kyrkoby församlingshem. Lunch för närståendevärdare, också vårdtagaren är välkommen. Anmälan senast 27.10 till t.f. diakon Lena Blomstedt 050 566 3691.

To 2.11 kl. 13 **Box missionskrets:** Tabor i Box.

To 2.11 kl. 18.30 **Gospelprojektör:** Kyrkoby församlingshem. Vi övar inför festmässan den 1 advent. Nya sångare välkomna!

Lö 4.11 kl. 12 **Mässa med ljusständning på alla helgons dag:** Sibbo kyrka. Efter mässa samling för sörjande i Prästgården.

Lö 4.11 kl. 13–16.30 **Möten vid gravgård:** Församlingsanställda erbjuder hjälp och stöd vid graven, bjuder på glögg och en pratstund vid Ljusets kapell.

Sö 5.11 kl. 18 **Mässa i Taizéstil:** Sibbo kyrka.

Ti 7.11 kl. 13.30 **Missionskretsen i norra Paipis:** Kontakt Ann–Britt Olenius–Stefansson 050 523 3918.

On 8.11 kl. 10 **Frukost:** Söderkulla kyrka.

On 8.11 kl. 12 **Åttaeuroslunch:** Kyrkoby församlingshem.

To 9.11 kl. 18.30 **Gospelprojektör:** Kyrkoby församlingshem.

On 29.11 **Adventsutfärd västerut:** Vi besöker Kyrksläpps kyrka, Överby, Lantmannagilletts museum i Helsingfors samt julpyntstillverkaren Weiste i Bockbacka. Pris 55 €, lunch och kaffe ingår.

Anmälan tas emot på sibbo.forsamling@evl.fi eller må, ti och to kl. 9–12 i pastorexpeditionen tfn 09 239 1005.

De lokala sidorna i Borgå, Sibbo och Vanda utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

En mässa med rum för tystnad

I höst ordnas mässor i Taizéstil i Borgå. Det är mässor som ger utrymme för både tankar och tystnad, för sång och gemenskap.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

BORGÅ Mikael Kokkola, medlem i Borgå svenska domkyrkoförsamling, är en av de drivande krafterna bakom de mässor i Taizéstil som startat upp i Borgå i höst.

– Jag tycker det är en mässa som passar min själ jättebra, och då vet jag ändå inte riktigt hurdan min själ är, säger Mikael Kokkola.

Kombinationen av stillhet och tystnad tilltar honom. Det händer något då människor sitter tysta tillsammans.

– Jag upplever att det uppstår en mycket tät gemenskap bland de som är med och firar den här mässan. Den skapas av alla de som är med i kyrkorummet.

Taizé är känt bland annat för de avskalade Taizésångerna. Några få strofer upprepas många gånger. Det blir lite av en meditation.

Finns det något element i mässan i Taizéstil som du särskilt tilltalar av?

– Det är nog både sångerna och att vara i tystnad tillsammans. Det blir en ganska stark stund då man både blickar inåt och samtidigt blir medveten om att vi är många här som vilar tillsammans.

– Men också att stanna upp. Ibland har vi kanske lite mycket av ord, prat och tankar. Det är uppe i huvudet som ens andaktsliv finns. I en sådan här mer avskalad mässa finns det utrymme för andra delar av ens person.

Mikael Kokkola uppskattar att det finns utrymme för vanliga församlingsmedlemmar att komma med tankar och idéer gällande verksamheten i församlingen.

– Att som frivillig få vara med och förverkliga dem är fint.

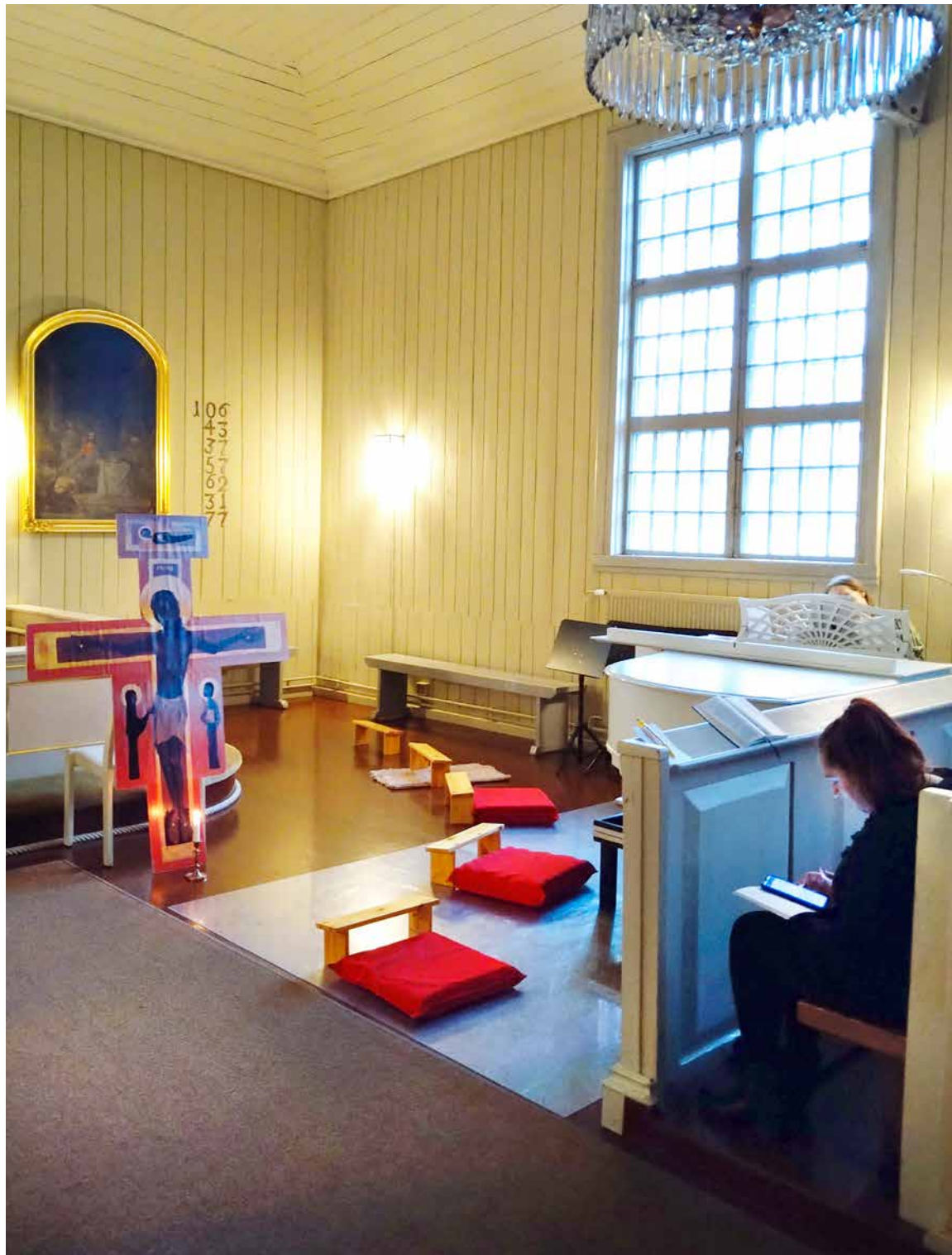
En mässa som görs tillsammans

Hittills har mässorna i Taizéstil mottagits väl av Borgåborna. Senast den firades kom omkring 40 personer för att dela stillhet och tystnad.

Församlingspastor Andreas Lundgren har under hösten lett några av de mässor i Taizéstil som ordnats i församlingen. Han konstaterar

Bild från en av höstens mässor i Taizéstil. FOTO: MIKAEL KOKKOLA

»I en avskalad mässa finns det utrymme för andra delar av ens person.«

att prästen har en ganska liten roll i det sammanhanget. Det är församlingen som gör mässan tillsammans, i tystnad, i textläsning, i sång.

– Eftersom vi har mässa behövs det en präst för att förrätta nattvarden, men det är inte en mässa som är prästcentrerad.

Inför Gud och varandra

Själv har Andreas Lundgren besökt kommuniteten i Taizé flera gånger. Han vill uppmuntra och inbjuda alla att någon gång besöka en mässa i Taizéstil.

– Det finns mycket som är bekant från våra andra gudstjänster, men det är ett annat formspråk, kanske ett annat känslspråk.

Också han uppskattar de element av tystnad som ingår i mässan.

– Om man känner sig obekvämt i att sitta i tystnad tillsammans med andra så tror jag att det är något man kan lära sig uppskatta. Det finns något väldigt vackert att vinna i att bara vara inför varandra, med varandra och inför Gud.

Mässan i Taizéstil ordnas följande gånger den **2 november** och den **30 november**. Båda gångerna gäller **klockan 18** i Borgå domkyrka.

Mässan är flerspråkig och den kan ingå texter och sånger på bland annat svenska, finska, engelska, grekiska och latin. Mässan är riktad till svenskspråkiga, men tröskeln ska vara låg också för andra språkgrupper.

DOMPROSTERIET

AGRICOLA

Fredag 3.11 kl. 18.00 i Lovisa kyrka: Aftonmusik LUX AETERNA-Det eviga ljuset

Församlingarnas vuxenkörer och kantorer med violinisten Elina Mieskolainen bjuder på musik i allhelgonatid. Konserten Lux Aeterna innehåller visor och kända klassiska stycken i orgelarrangemang, stämningsfulla solo- och körsånger samt violinmusik.

Medverkande; Ruotsinpyhtään Kirkon Kuoro, Pirjo Laine, dirigent och piano, Agricolakören, Vera Tollander, dirigent och orgel, Nina Fogelberg, solosång och piano, Elina Mieskolainen, violin.

Fritt inträde och program. Aftonandakt av Raimo Savolainen. arr. Agricola svenska församling och Agricolan suomalainen seurakunta. Innan konserten kl. 17.30 finns möjlighet på kyrktrappan att tända ljus och minnas nära och kära. Ta med eget ljus. Konserten börjar kl. 18.

BORGÅ

BORGÅ STIFT 100 ÅR

Dessa tre program kan du komma till även om du inte har anmält dig till jubileumsseminariet som pågår i Borgå från 27-29.10.

Fr 27.10 kl. 13.30 Tillsammanskraft med sång i Konstfabriken: Allsång tillsammans med Gaudeamuskören, Reidar Tollander och Elina Mieskolainen, violin. Konferencier Ann-Britt Hedman.

Fr 27.10 kl. 19 Mässa i mångfaldens tid av Ulf Långbacka i Borgå domkyrka: Rebecka Stråhlman, Claus Terlinden, Laura Hellsten, Borgå kammarkör, Västnyländska kammarkören, orkester, dir. Eric-Olof Söderström. Strömmas.

Sö 29.10 kl. 12.00 OBS! Jubileumsmässa i Domkyrkan: Borgå stift 100 år, biskop Bo-Göran Åstrand, Lindgård, Smeds, Borgå kantorer med kolleger från stiftet. Borgå kammarkör, Kammarkören Psallite, Cornicines Borgoeses, Sibbo församlings musikklubbar. Televiseras av YLE.

HÖGMÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Fr 27.10 kl. 19 Mässa i mångfaldens tid i Borgå domkyrka: Se ovan!

Sö 29.10 kl. 12.00 OBS! Jubileumsmässa i Domkyrkan: Se ovan!

To 2.11 kl. 18 Mässa i Taizéstil i Borgå domkyrka: Lundgren, Söderström, frivilliga

Lö 4.11 kl. 12.15 Högmässa med ljusständning i Borgå domkyrka: Apostolidou, Lundgren, Hätönen, Solist Monica Groop

Sö 5.11 kl. 12.15 Högmässa i Borgå domkyrka: Lundgren, Serell, Söderström, Ove Blomqvist gudstjänstgrupp

Allhelgona har firats länge

Redan på medeltiden infördes alla helgons dag som en högtid till martyrs och helgons ära.

I Finland och Sverige är alla helgons dag en allmän helgdag. Den inföll tidigare alltid den 1 november men flyttades 1772 till första söndagen i november. År 1955 flyttades den till den lördag som infaller mellan den 31 oktober och 6 november.

I anglosaxiska länder motsvaras dagen för alla helgons dag snarast av den folkliga Halloween, en förvrängning av det ursprungliga All Hallows' Eve.

Må 6.11 kl. 16.45-20 Andakt på teckenspråk och program: Värberga församlingscentrum, Dövpäst Maria Lindberg

On 8.11 kl. 13 Stilla andakt med nattvard: kapellet på Lundagatan 5, Lundgren

KONSERT

Sö 5.11. kl. 18 Konsert i Domkyrkan: "NYA VIN-DAR-NUOVI VENTI" Sofia Fernholm, blockflöjt och cembalo Aura Visala, cembalo, orgelpositiv och sång

VUXNA

Må 30.10 & 6.11 kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån, promenad för Barnens Bank

Må 30.10 kl. 13 Sjömansmissionsträff: Café, Lundag. 5
Ti 31.10 & 7.11 kl. 12 Andakt och Lunch: Stora salen, Lundag. 5

On 1.11 kl. 10.30 Tant-träff: Café, Lundag. 5

On 1.11 kl. 13 Mariakretsen: Café, Lundag. 5

To 2.11 kl. 13.30 Missionskrets: Lilla salen, Lundag. 5

On 8.11 kl. 17 Bibel- och missionskväll: Lilla salen, Lundag. 5

FÖR BARN OCH FAMILJ

On 1.11 och 8.11 kl. 9 Babypromenad: start från Domprostgården, Finnbyv. 6. Vagnpromenad, vagnjumpa, väderreservation. Mer info Sara George 050 322 4525

To 2.11 & 9.11 kl. 9-11.30 Familjeträff: Domprostgården

SIBBO

Mer info om vår verksamhet hittas på www.sibbo-svenskaforsamling.fi.

Sö 29.10 kl. 12 Festmässa: Borgå domkyrka. Stiftets 100-årsjubileumsmässa. OBS: Ingen mässa i Sibbo!

Må 30.10 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem.

On 1.11 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

To 2.11 Lunch för närståendevårdare: Kyrkoby församlingshem. Lunch för närståendevårdare, också vårdta-

SIBBO Utfärd

Adventsutfärd

Onsdagen den 29.11: Adventsutfärd västerut! Vi besöker Kyrkslätt kyrka, Överby, Lantmannagilletts museum i Helsing samt julpyntstillverkaren Weiste i Bocksbacka.

Pris 55 €, lunch och kaffe ingår. Anmälan tas emot på sibbo.forsamling@evl.fi eller må, ti och to kl. 9-12 i pastorsexpeditionen tfn 09 239 1005.

BORGÅ Konsert

Konsert i Borgå domkyrka

Söndag 5.11.2023 kl. 18 uppträder Sofia Fernholm (blockflöjt, cembalo) och Aura Visala (cembalo, orgel, sång) med duoprogrammet Nuovi Venti - Nyskapan instrument- och vokalmusik från 1500- och 1600-talen i Borgå domkyrka.

I programmet kombineras flerstämmiga sånger med temperamentsfulla instrumentala stycken. Duon har också gjort egna arrangemang av berömda renässansmelodier. Det är fritt inträde till konserten som varar cirka en timme.

garen är välkommen. Anmälan senast 27.10 till t.f. diakon Lena Blomstedt 050 566 3691.

To 2.11 kl. 13 Box missionskrets: Tabor i Box.

To 2.11 kl. 18.30 Gospelprojektkör: Kyrkoby församlingshem. Vi övar inför festmässan den 1 advent. Nya sångare välkomna!

Lö 4.11 kl. 12 Mässa med ljusständning på alla helgons dag: Sibbo kyrka. Efter mässa samling för sörjande i Prästgården.

Lö 4.11 kl. 13-16.30 Möten vid gravgård: Församlingsanställda erbjuder hjälp och stöd vid graven, bjuder på glögg och en pratstund vid Ljusets kapell.

Sö 5.11 kl. 18 Mässa i Taizéstil: Sibbo kyrka.

Ti 7.11 kl. 13.30 Missionskretsen i norra Paipis: Kontakt Ann-Britt Olenius-Stefansson 050 523 3918.

On 8.11 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 8.11 kl. 12 Åttaeuros lunch: Kyrkoby församlingshem.

To 9.11 kl. 18.30 Gospelprojektkör: Kyrkoby församlingshem.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

FRE 27.10 kl.10-11: Musikleik i Dickursby kyrka

SÖ 29.10 kl.10: Högmässa i S:t Lars kapell. Kristian Willis, Heidi Åberg. Helsing kyrka S:t Lars renoveras 8-29.10.2023. Under renovationstiderna firas högmässa i S:t Lars kapell.

Ti 31.10 kl.12.30-14: Tisdagsgruppen i Dickursby kyrka. Lunch och andakt.

Ti 31.10 kl.9.30-11: Familjecafé i Martinristi. Mårtensdalst. 7.

Ti 31.10 kl.11-12.30: Träffpunkt i Martinristi. För dig som är ledig under dagen, alla åldrar välkomna. Kravlös samvaro med lätt lunch och kaffe. Vi avslutar träffarna med en andakt.

ONS 1.11 kl. 12-14: ViAnda-kören övar i Helsinggård (Konungsvägen 2).

ONS 1.11 kl.17.30-18: Ungdomsmässa i Dickursby kyrka. Välkommen på en

kort avslappnad mässa mitt i veckan. Vi sjunger skribasånger, firar nattvard och församlingens ungdomar och anställda medverkar.

ONS 1.11: Ungdomskväll i Dickursby kyrka kl. 18-20.

ONS 1.11 kl. 12-14: ViAnda-kören övar i Helsinggård.

ONS 1.11 kl.18-19: Sångstund för alla i Dickursby kyrka.

TO 2.11 kl. 14-15.30: Allsång med kaffestund. Vi sjunger allsånger och dricker kaffe i Virtakyrkan. Vi samlas i Kuohu och njuter av bekanta och älskade parlor ur sångskatten. Medverkande: kantor Anders Ekberg och diakon Mari Johnson

TO 2.11 kl. 17-19: Vivandi-kören övar i Bygård, Ainogränd 9.

FRE 3.11 kl.10-11: Musikleik i Dickursby kyrka.

FRE 3.11 kl. 14.00: Veckomässa med allhelgonatema i Folkhälsanhuset, Vallmovägen 28. Möjlighet till nattvard och lätt samvaro. Anu Paavola och Anderg Ekberg.

LÖ 4.11 kl. 14.00-15.30: Stilla musik i Helsing kyrka S:t Lars. Du kan komma och gå under den stilla musiken. Vila i kyrkan den stund du behöver. Anders Ekberg och Heidi Åberg.

LÖ 4.11 kl. 16: Parentationsandakt. Kristian Willis och Anders Ekberg. Vi tänder ett ljus för alla församlingsmedlemmar som har avlidit under tidsperioden 1.11.2022-31.9.2023. Du kan även tända ett ljus för den person vars namn inte läses i dag.

LÖ 4.11 kl. 16-19: Följ änglarna-stig för familjer på alla helgons dag i Prästgårdsparken. Ta med en ficklampa.

SÖ 5.11 kl. 10: Högmässa och avslutningsfest för Vanda västra diakoniförening. Kristian Willis och Anders Ekberg. Festligt kyrkkaffe med festföredrag efteråt i Bagarstugan.

MÅ 6.11 kl. 12-13: Svenska dagen utanför Dickursby kyrka: kaffe och choklad. Kom och drick en kopp värmande kaffe och ät en bit choklad Svenska dagen till ära.

ONS 8.11: Ungdomskväll i Dickursby kyrka kl. 18-20.

TO 9.11 kl. 17-19: Vivandi-kören övar i Bygård.

KOLUMNEN

JÖRGEN HOLMBERG

Kyrkan och skolan

JAG BRUKAR IBLAND berätta, både för elever och nuförtiden också för unga kolleger, om hur det var när jag, någon gång efter mitten av förra århundradet, gick i skolan. Vad var annorlunda då, närmare bestämt på 1980-talet? En sak som vi säkert alla kommer ihåg var församlingens morgonsamling. Då lutherska församlingen höll morgonsamling skulle psalmboken vara med. Var det från den lokala friförsamlingen skulle psalmboken inte vara med. På den tiden fanns församlingarna i våra skolor. Nuförtiden håller inte församlingarna morgonsamlingar i skolorna på samma sätt. Kyrkan har blivit rätt osynlig i, inte alla, men många av våra skolor.

HUR SKA FÖRSAMLINGEN börja synas bland våra ungdomar igen? Här är ett förslag: I skolan finns många sorters elever: glada, ledsna, bråkande, mobbande, sällskapande, telefonspelande, förstörande. Det finns ungdomar som helst inte alls är på rast. Det finns elever som är ensamma och det finns elever som inte överhuvudtaget kommer till skolan. I alla skolor fungerar skolans personal som rastövervakare under alla raster. I skolorna behövs det ändå alltid fler vuxna.

»Det behövs också vuxna som ser och hör alla de ungdomar som är tysta och ensamma.«

DET BEHÖVS VUXNA som är där det händer, men det behövs också vuxna som ser och hör alla de ungdomar som är tysta och ensamma. Det behövs vuxna som finns till för de ungdomar som mår dåligt i våra skolor. Här är församlingarnas plats i skolan, som stöd för både lärare och ungdomar i vår skola. Någon som inte behöver tillrättavisa, men som ser alla som behöver ses, som har tid med dem som behöver tid, som hör dem som inte vågar tala.

MIN UTMANING till församlingarna – till personal och förtroendevalda, är: Diskutera redan vid nästa möte möjligheten att vara i skolan någon timme någon gång i veckan. Kontakta skolan, kom överens om ett bra system så att ni åker två och två sådana tider när det behövs flest ögonpar. Så fort ni märker att det fungerar, utmana era vänner från andra församlingar att delta!

Jörgen Holmberg är specialklasslärare i den lokala svenskspråkiga åk 7-9-skolan i Sibbo.

VANDA Familjer

Familjeförberedelse – på svenska i Vanda!

Kom med och förbered dig för den stora händelsen – att få barn! I november ordnar församlingen träffar för väntande föräldrar i Dickursby kyrka, där man får både information av sakkunniga, möjlighet till reflektion och kamratstöd på svenska. Tanken är att alla blivande föräldrar efter träffarna ska känna sig stärkta och lugna inför förlossningen och livsförändringen. Tema **11.11** är den psykiska processen, **18.11** kroppen och förlossningen, samt **25.11** Föda Utan Rädsla. Det går bra att komma på en eller flera av de kostnadsfria träffarna oavsett hemkommun eller kyrkotillhörighet. Anmälan till Heidi Åberg på tel. 040 480 1088 (samtal/sms/whatsapp) eller e-post heidi.aberg@evl.fi.

Kören Vivandi under en av höstens övningar i Bygård. FOTO: PRIVAT

Församlingen fick en ny kör

Kören Vivandi har långa anor, men körens mål är tidlöst – att främja sångglädje och gemenskap i västra Vanda.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

VANDA År 1988 grundades kören Vivandi av Inge-Britt Åkerblom. Kören grundades i den svenska musikskolans regi, som en föräldrakör för de föräldrar som hade barn i musikskolan.

Sedan dess har en trogen skara körsångare varje vecka sammanstrålat för att sjunga tillsammans.

Nyligen behövde Vivandi en ny dirigent samtidigt som Vanda svenska församling ville utöka sin verksamhet i västra Vanda. Det här ledde till att kören numera leds av kantor Anders Ekberg, och så löstes två problem på en och samma gång. Församlingen fick en kör i västra Vanda och Vivandi fick en dirigent.

Vivandis ordförande Mary-Ann Alanne har sjungit i kören ända från början.

»Vissa av oss har känt varandra sedan 1988. Det har ju uppstått vänskapsband.«

Vad betyder kören för dig?

– Den betyder jättemycket. Vissa av oss har känt varandra sedan 1988. Det har ju uppstått vänskapsband. Men vi tar gärna emot nya i den här kretsen, vi tar emot alla.

Nya medlemmar välkomna!

I dag har kören 18 medlemmar. Flera av medlemmarna har precis som Mary-Ann varit med från körens begynnelse.

Vivandi har ingen åldersgräns och tar emot nya medlemmar med öppna armar. De sjunger fyrstämigt, men även om man inte har erfarenhet av stämsång sedan tidigare får man gärna komma med och prova på.

– Man lär sig med tiden. Tanken är att man ska tycka om att sjunga och vilja lära sig och utvecklas.

Den sociala samvaron är också en viktig del av kören. Tillsammans firar de vårfest och julfest.

– Det är trevlig sammanhållning och nya människor brukar trivas bra, säger Mary-Ann.

Hon poängterar att gemenskapen är inkluderande och öppen. Om någon är intresserad av att börja sjunga i Vivandi ska man alltså inte tveka, utan bara dyka upp på nästa övning.

Vivandi övar varje torsdag mellan klockan 17 och 19 på Bygård i Tavastby, Ainogrändens 9.

– Vi sjunger och dricker kaffe tillsammans i pausen, med något gott till kaffet.

En kör som rör sig mellan genrer

Namnet Vivandi kommer från ”Vi i Vanda”. Men i Vanda finns också en kör vid namn Vi-Anda. Mary-Ann poängterar att Vivandi och Vi-Anda är två skilda körer, även om namnen är förvillande lika.

Vivandi rör sig mellan genrerna och sjunger sånger från olika traditioner.

– Vi har deltagit i tävlingar med både kyrkomusik och folkmusik. Vi sjunger egentligen allt från dryckesvisor till kyrkomusik.

Den finlandssvenska Sång- och musikfesten har varit väldigt viktig för Vivandi. Senast hölls musikfesten i Helsingfors år 2022.

Just nu övar kören främst julsånger eftersom de ska delta i De vackraste julsångerna i Sjöskogs kapell den 16 december.

Har du någon favorit på höstens repertoar?

– Det finns musik som tilltalar mig inom alla genrer. Men om jag väljer själv så kanske glädjare musik. Folkmusik och sådant ligger mitt hjärta närmast. Jag tycker att musiken ska ge glädje. Men i en kör finns det ju många olika smakriktningar.

En av hennes favoriter är *The Lord Is My Light*. Den skulle kören egentligen sjunga på en körtävling i Italien, men pandemin kom emellan.

– Nu lever vi på hoppet att vi ska hinna lära oss den till De vackraste julsångerna. Det är en mycket rytmisk låt, och på sätt och vis glad.

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Församlingen är Du

KOLUMN

Runa Ismark
är pedagog och medlem i församlingsrådet i Johannes församling.

HUR SKA församlingen välkomna nya medlemmar? Det är en fråga som jag som församlingsrådsmedlem har funderat på de senaste månaderna. Låt oss inte sticka under stol med det faktum att kyrkan i Helsingfors förlorar medlemmar i stora mängder varje år. Man kan fråga sig hur det är möjligt. Många uttrycker behov av gemenskap och funderar på livets stora frågor. När jag tänker efter och räknar upp alla tjänster och all verksamhet som ordnas i kyrkans namn, inser jag snabbt att det ordnas något för alla målgrupper i alla skeden av livet. Är problemet att folk inte känner till all verksamhet, möjligen i kombination med att de inte känner sig berörda eller välkomna?

Vårt uppdrag är inte helt enkelt. För att kunna svara på frågan på allvar behöver vi få svar av dem som frågan berör, det vill säga av församlingsmedlemmarna. Vi har låtit göra en enkät som har marknadsförts via

olika kanaler. Via svaren har vi dels fått svar på vad som är viktigt för respondenterna och vad de önskar sig i framtiden. Vi har ordnat diskussioner i olika delar av staden där vi har varit med och lyssnat. Vi har ordnat verkstäder där rådet och tjänstemännen tillsammans har brainstormat kring möjliga förändringar.

JOHANNES FÖRSAMLING i Helsingfors är mitt inne i en förändringsprocess. För varje församlingsrådsmöte som går blir jag mer och mer övertygad om att vi har momentum just nu. Det är nu förändringen ska ske och den får vara modig. Med modig menar jag att vi ska våga prova på sådant som inte har gjorts tidigare. Vi ska vara öppna och ärliga. Vi ska våga ställa svåra frågor och lyssna när församlingsmedlemmar eller andra intresserade uttalar sig om behov och önskemål. Vi kommer att analysera siffror för att se vad som fungerar och vad som inte fungerar. Samtidigt är jag medveten om att mycket bra redan görs och att det finns verksamhet som gör att folk dyker upp i massor, exempelvis kan jag nämna det enormt omtyckta familjeläget på Lekholmen.

ETT ÖNSKEMÅL som har uttryckts flera gånger är att vi ska ordna mer lågtröskelverk-

samhet. Det ska kännas lätt att komma med, du ska inte behöva fundera på hur du ska bete dig och det får inte vara för stelt. Gärna musik och kultur, gärna något för alla åldrar.

Jag kan dela med mig av ett gammalt minne. Vi hade dopsamtal med prästen som skulle döpa vår dotter. Jag sade något i stil med att vi inte besöker kyrkan eller församlingen så ofta. Jag vet inte varför jag sade så, kanske kände jag någon slags skam, att jag borde vara aktivare. Hennes respons var: "Det är ju ni som ÄR församlingen." Den meningen har fastnat i mitt huvud och gör sig påmind flera gånger under vår förändringsprocess. Det är ju vi, vi tillsammans, som är församlingen. Vi gör inte det här för att rädda något allmänt, vi gör det för att rädda vår gemenskap.

ETT SVAR av en respondent i medlemsundersökningen var mycket träffande: "Tala med mig." Lågtröskelverksamhet kan betyda olika saker för olika personer. Du ska kunna delta utan förhandskunskaper om du är ny i församlingen. Verksamheten måste kännas relevant, viktig, brännande, omöjlig att missa. Jag skulle gärna höra vad Kyrkpressens läsare har för tankar om vad som är viktigt i en församling.

Hallå där Sofia Lindroos!

Sofia Lindroos är sångerska, violinlärare och körledare.

HONMEDVERKAR i requiemmässan i Johanneskyrkan onsdag 1.11 kl 18, som en del av den nybildade projektgrupp Scola Sancti Ioannis.

– **FÖR MIG** är det alltid ett andningshål att få komma och sjunga i Johanneskyrkan. Gregoriansk sång, som vi sjunger i requiemmässan, är tidig, underbar kyrkosång som sjungs unisont, i de gamla kyrkotonarterna.

– **DET KÄNNES** helande att sjunga den här musiken. Att man själv liksom får bli ett instrument för Guds ord. Orden är ofta trösterika, och påminner om att Gud är allsmäktig och har allt i sin hand. När vi får sjunga tillsammans känns det som att vi alla i den unisona sången får bli ett.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA LINDBLAD**

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: Varje söndag kl. 10 i Matteuskyrkan.

Kvällsmässa 26.11 kl. 18: Talare är Christa Mickelsson. Kvällste efter kvällsmässan. Obs! Ingen mässa kl. 10 den 26.11.

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17:30 + kyrkfika.

Allhelgonadagens ljusandakt: Lördag 4.11 kl. 18. Vi minns alla de som gått bort i vår församling under året och tänder ett ljus för varje saknad människa.

Molnet: Ett tillfälle för bön tors 26.10 kl 18-19.15 i Brasrummet. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Mia Westerling 045 341 8441. Varmt välkommen till gemensam middag kl. 17, 5€/person. Delta i gemenskapen, bönestunden eller båda. Vi samlas till bön följande gång 9.11.

Barn, ungdom och familj

Musiklek med familjecafé: Tisdagar. Klapp & klang kl. 10 (för 1-4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0-1-åringar) i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

TWEENTISDAG FÖR ÅK 3-7: Tisdagar kl. 14-17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Popkör kl. 15:30-16:15. Mera info: catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050-380 3936.

Öppet hus för ungdomar: onsdagar från kl. 15. MU-mässa kl. 17:30. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubben i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid. Mera info om pyssel av Catarina och gällande kören av Daniela.

Höstläger 17-19.11 för åk 5-8: Roligt program för olika åldrar hela helgen på Korpisröa lägergård. Lägeravgift: 70€. Anmälan senast 31.10. till Catarina.

Föda utan rädsla-kurs: Sö 29.10 kl.14-18 i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. Pro-fylaxkurs som fokuserar på samarbete mellan den gravida och stödpersonen. Anmäl den gravida+stödperson till daniela.stromsholm@evl.fi. Mera info på hemsidan.

Musik

Svara på vår psalm-enkät: Vilken är DIN favoritpsalm? Och vilka goda minnen kopplar du till den? Eller hände nåt roligt på sommaren, julen eller kanske din födelsedag det år ni sjöng psalmen extra mycket. Svara på enkäten som hittas via vår webbsida på www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Matteus kyrkokör sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Tisdagar kl. 18.30 i Matteuskyrkan. Körledare: kantor Niels Burgmann, niels.burgmann@evl.fi, (09) 2340 7326.

Vår Ton är kören för dig som aldrig vågat sjunga i kör men ändå skulle vilja försöka. Visor, kanon och schlager onsdagar mellan 15.30-16.30 tillsammans med kantor

Niels Burgmann: 050-566 9418 eller niels.burgmann@evl.fi.

Popkören riktar sig till barn i årskurserna 4-7 och övar tisdagar i Matteuskyrkan. Tisdagar kl. 15.30-16.15.

Matteus barnkör startar i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid. Körledare: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769.

Nya sångare välkomna i alla körer!

Gemenskap

Stickklubben: 2.11, 16.11 kl. 11-13, träffas jämna veckor i Matteuskyrkans utrymme. Kontakt: Carita Riitakorpi 050-380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Bokmalarna läser och samtalar utgående från Owe Wikströms "Det Bländande Mörkret", var tredje måndag kl. 14-15.30 i Matteusalen. Höstens datum: 6.11, 27.11 och 18.12. Mera info från kansliet.

Kvinnor mitt i livet: Måndag 6.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. Kom som du är och dela tankar om livet just nu. Kontakt: Stina Hjelt 050 300 5911

Samling för män: Fredag 27.10 kl. 18. Gäst är Albert Häggblom, verksamhetsledare för Svenska Lutherska Evangelieföreningen.

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringarna samt bilder och gemenskap i vardagen @matteusforsamling.

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050-380 3986.

MATTEUS FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Kansliet: För tillfället är det fysiska kansliet stängt. Telefoni tid tisdag 10-14, tfn (09) 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.

Lokaler: Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3 (Matteussalen vän. 1).

Johannes församling

Gudstjänster

Söndag 29.10, högmässa: kl 10 i S:t Jacobs kyrka.

Söndag 29.10, högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 31.10, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 31.10, andakt: kl 17.30 i seniorhuset på Drumsö.

Onsdag 1.11, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Onsdag 1.11, Requiemmässa: kl. 18 i Johanneskyrkan. Scola Sancti Ioannis medverkar.

Alla helgons dag, lördag 4.11 högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Söndag 5.11, högmässa: kl 10 i S:t Jacobs kyrka. Obs! Ingen högmässa i Johanneskyrkan.

Tisdag 7.11, middagsbön:

En bit mat i gott sällskap!

Alla tre Helsingforsförsamlingarna bjuder med jämna mellanrum på mat och gemenskap. Kolla in frukost- och lunchtider här!

PETRA-FRUKOST I PETRUS!

Ordnas ett par gånger per termin och är en förmiddag för kvinnor i alla åldrar. Varje gång delar någon kvinna sina livserfarenheter eller tankar kring ett specifikt tema. Kom med och dela livserfarenheter och berättelser och frukost med kvinnor i olika åldrar.

Tid: Lördagen den 11.11 kl. 10-12

Kostnad: 8€ (studerande/hemmamamma 5€)

Plats: Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15

LUNCHMÖJLIGHET I MATTEUSKYRKAN!

Snellu Café erbjuder lunch må-to kl. 11-13 för 3€/6€

Genom att betala 10 euro stöder du måltider för mindre bemedlade. Kafé-et jobbar ekologiskt och använder matsvinn som råvara. Snellu Café finns i Matteuskyrkan på Åbohusvägen 3 i Östra centrum. Waste&Feast är ett koncept för diakonimåltider, som kombinerar matsvinn med sysselsättning.

FRUKOSTKLUBB FÖR MÄN I ARBETSLIVET I JOHANNES

Fyra lördagar under hösten:

9.9, 7.10, 11.11, 9.12.2023 kl. 10-12

Plats: Hörnan, Högbergsgatan 10
Ingen förhandsanmälan

Kontakt: mats.almqvist@uwe.fi

kl 12 i Johanneskyrkan.

Tisdag 7.11 Sinnesromässa: kl 18 i Johanneskyrkan. aTSo-kören medverkar.

Onsdag 8.11, middagsbön: kl 12 i Johanneskyrkan.

Onsdag 8.11, veckomässa: kl 18 i Johanneskyrkan.

Allhelgona

Onsdag 1.11 Requiemmässa: kl. 18 i Johanneskyrkan. Scola Sancti Ioannis medverkar.

Alla helgons dag, lördag 4.11 Högmässa: kl 12 i Johanneskyrkan.

Parentationsgudstjänst kl 16: i Sandudds nya kapell. Vi tänder ljus för och tänker på dem i vår församling som lämnat oss under året som gått. Sebastian Silén, violin och Johannes kantori medverkar.

Program för barn: kl 16-19 på Sandudds och Malms begravningsplatser. Ta med dig ett gravljus och en ficklampa!

Alla själars dag söndag 5.11: Evensong kl 18 i Johanneskyrkan. Aftonsång i anglikansk tradition med musik av Henrik Sundblad. Helsingfors svenska kyrkosångsförbunds körer.

Gemenskap

Församlingsutfärd: 29.10 till Borgå stifts 100-årsjubileum. Start för anmälda klockan 10.15 vid Kiasma.

Seniornätverket: på Arbis 28.10 12-16.

Bibel, tro och tvivel samtalsgrupp: 30.10 kl 18-20 i Hörnan.

Kaffe med Johannes: i 6.11 kl. 13-15 i Folkhälsans seniorhus.

Träffpunkt: tisdag 31.10 kl 14-15.30 i Högbergssalen.

Kaffe på stan: 6.11 kl 14-16 Café Tin Tin Tango, Tölötorggatan 7.

För familjer och barn

Fritids i Hörnan: för barn i klasserna 3 till 6, tisdagar och fredagar kl 13-16. Högbergsgatan 10. Fritidsledare Martina och Daniela: 050 436 8108.

Fritids i S:t Jacobs kyrka: för barn i klasserna 3 till 6, måndagar, tisdagar och torsdagar kl 13-16. Kvarnbergsbrinken 1. Fritidsledare Nanne och Oscar: 050 477 8828.

Familjecafé i Hörnan: måndagar kl 9.30-11.30 och torsdagar kl 9.30-11.30.

Familjecafé i Kääntöpaikka, Arabiastrandens invånarhus: tisdagar kl 10-11.

Familjecafé i S:t Jacobs kyrka: fredagar kl 9.30-11.30.

MATTEUS Projektkör**Matteus VOICE**

Vill du stå på scen, men vågar kanske inte stå ensam? Eller har du inte tid att binda dig hela terminen? Gillar du pop och rock? Då är Matteus VOICE-kören för dig! Övningar **torsdagarna 9.11, 16.11, 30.11 och 14.12.2023**, konsert i samband med De Vackraste Julsångerna lördagen den 16.12.2023. Kontakt: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769. Välkommen också på middag för 5€/pers fr.o.m. kl. 17.

JOHANNES Kulturdiskussion**Då kyrkan möter kulturen – diskussionskväll**

Välkommen på paneldiskussion **15.11 kl. 18.30** i Petruskyrkan med temat "Då kyrkan möter kulturen". Filmkritiker Silja Sahlgren-Fodstad inleder och i den efterföljande paneldiskussionen deltar bl.a. Sören Lillkung, VD för Svenska kulturfonden, Katarina Gäddnäs, författare och sjukhuspräst, samt Jani Edström, lärare. Diskussionen leds av Pamela Granskog. Efteråt blir det kvällste. Kvällen är en del av Borgå stifts 100-årsjubileum.

JOHANNES Inför jul**Kom och hjälp oss skapa våra omtyckta julvandringar!**

Varje år får ett stort antal svenskspråkiga dagisbarn uppleva julens mirakel genom våra julvandringar i Johanneskyrkan. Men utan frivilliga blir det ingenting. Var med och ge barnen en upplevelse de kan bära med sig länge!

I år ordnar vi julvandringarna **alla vardagsförmiddagar vecka 48**, samt för familjer **lördag 9.12**.

Kan du vara med kl 9–11.30 åtminstone en av förmiddagarna, gärna flera? Bra! Hör av dig till Helena, som också svarar på frågor: helena.hollmerus@evl.fi, 050 401 0390.

för kvinnor i alla åldrar, en plats att dela gemenskap och livsberättelser över en frukost. Denna gång delar vi boktips. Ta gärna med din favoritbok som du vill rekommendera åt andra!

Missa inte! Missionskväll: Välkommen på missionskväll i Petruskyrkan lö 11.11 kl. 17. Våra gäster Magnus och Anna Dahlbacka berättar om bibelöversättning till sam-buru i Kenya, där de arbetat. Hur över-sätta om det saknas ett skriftspråk? Hur används bibelöversättningen?

Äktenskapskurs: Skapa en starkare och mer kärleksfull relation. Kursen ger praktiskt stöd och verktyg för att stärka er relation. Samtalen och uppgifterna görs enskilt med din partner. Kursen faciliteras av Victoria och Amos Airola. Tre kursträffar: Ti 14.11 kl. 17.30–20.00, lö 18.11 kl. 10–18, lö 25.11 kl. 10–18. Pris: 40€/par, inkluderar mat. Anmälan via hemsidan www.petrusforsamling.net/aktenskapskursen/

Andakt och bön

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Missa inte! Förbön och Tack: Ti 31.10 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Henrik Perret, Bengt Lassus. Mathias Sandell. Barnpassning ordnas. Lovsångsgruppen övar kl. 18, välkommen med och sjunga. Kören medverkar under förbönsgudstjänsten. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09–23407171. Du kan även sända böneämnen per e-post eller post till kontaktuppgifterna ovan. Varannan tisdag fram till 12.12.

Kyrkan öppen för bön: Petruskyrkan öppen för enskild bön varje tisdag kl. 8–9, 15.8–19.12. Välkommen och stilla dig.

Rotad i Ordet: 6.11 kl. 18 i Petruskyrkan. Kom med på en resa djupare i Bibeln och hitta en tro som håller. Talare: Pekka Reinikainen.

Sjung i kör

Petrus Vokalensemble: För dig som kanske sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. Mathias Sandell. mathias.sandell@evl.fi

Kingdom Singers: En ekumenisk lovsångskör som leds av Fiona Chow. Repertoar på finska, engelska och svenska. Petruskyrkan. fionatchow@gmail.com

Lovsångsgruppen: Varannan tisdag kl. 18. Medverkar under Förbön och Tack kvällarna i Munksnäs kyrka.

PETRUS FÖRSAMLING

www.petrusforsamling.net

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons kl. 13–16, tel. 09–2340 7100. Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler: Hagasalen och Södra Haga kyrka, Vesperv. 12, Malms kyrka, Kommunalv. 1, Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3, Munksnäs kyrka, Tegelst. 6, Petruskyrkan, Skogsbäcksv. 15, Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12.

Musiklek: udda veckor måndagar kl 10 i Hörnan, tisdagar kl 10 i Kääntöpaikka, fredagar kl 10 i S:t Jacobs kyrka.

Babyrytmik: udda veckor torsdagar kl 10 i Hörnan.

Johannes barnkör: Övar både i S:t Jacobs kyrka på Drumsö, torsdagar kl. 14.30–15.15, och i Hörnan på Högbergsgatan 10, fredagar kl.15–15.45. Kontakt: eva.henricson@evl.fi, 050 380 0842.

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl 12 i Gamla kyrkan.

Ungdomar

Följ oss på instagram:

@johannesungdom.

Ungdomsverksamhetens egen hemsida: johannesungdom.wordpress.com.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Följ oss på instagram och fb: @johannesforsamling.

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Kansliet: må, ti, to, fre 10–15. Högbergsgatan

10, tel. 09–2340 7700.

Utrymmen: Johanneskyrkan, Högbergsg. 12, Högbergssalen, Högbergsg. 10 (vän. 2), Hörnan, Högbergsg. 10 (gatuplan), Folkhälsan och Majblomman, Mannerheimv. 97, Gamla kyrkan, Lönnrotsgatan 6, S:t Jacobs kyrka, Kvarnbergsbr. 1, Seniorhuset, Norrsvängen 1, Arabiastrandens invånarhus, Indragatan 1, utrymmet "Kääntöpaikka".

Petrus församling**Gudstjänster**

Varmt välkommen på gudstjänst!

Söndagens högmässor: Kl. 10 Munksnäs kyrka, söndagsskola. Kl. 12 Äggelby gamla kyrka. 29.10 Thyllin, 5.11 Rosqvist. Kyrk-kaffe efter mässorna.

Puls-gudstjänst: kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en avslappnad söndagsgudstjänst med undervisning, gemenskap och lovsång. CoolKids för barnen. Kaffe efteråt. Ingen Puls-gudstjänst 29.10!

Minnesgudstjänst med ljusständning: 4.11 kl. 16 i Petruskyrkan. Vi minns de som avlidit under året i Petrus församling och läser upp deras namn, tänder ljus

och håller en liten andakt tillsammans. Servering efteråt. Alla som önskar är välkomna, dela gärna information åt andra anhängare.

Barnfamiljer

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: kl. 10 på torsdagar i Södra Haga. Välkommen med i vårt glada gäng! Musikleken är speciellt för dig med barn 0–5år. Vi sjunger och leker tillsammans, och umgås efteråt en stund. Kontakta Anne Koivula för mer info: anne.koivula@evl.fi

Evenemang och kurser

Fredagscafé i Petruskyrkan: Fredagscafé är en gemenskap för alla åldrar att mötas kring en kopp kaffe efter veckan! Kl. 17–19 varje fredag. Kom ensam, med familj eller med vänner.

Dagscafé: 7.11 kl. 13 i Petruskyrkan. Välkommen på en eftermiddag med kaffe och gemenskap. Vi ses i Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15. Mer info av diakonissan Tua Sandell, Tel 0503442711

Petra-frukost för alla kvinnor: 11.11 kl. 10 i Petruskyrkan. Petra är en skön förmiddag

DÖDENS TRÄDGÅRDAR – allhelgona på Malms och Sandudds begravningsplatser 4.11. Läs mera på helsingforsforsamlingar.fi.

SANDUDDS BEGRAVNINGSPLATS

ÄNGLASTIG

KL. 16–19

Ta med dig ficklampan och gå på upp-täcktsfärd! På änglastigen styr vi stegen genom både ljuset och skuggorna, vi bongar änglar och utför små uppgifter. Under resans gång har familjens äldre möjlighet att dela med sig av sina minnen av nära och kära som gått bort. Stigen går mellan kapellen, tvärs-över begravningsplatsen.

GLIMTAR AV LJUS

Vad glimmar i buskarna? Kom och leta efter ljus och glans. Du kan ta med din egen ficklampa, men det går också att låna lampor på plats.

DEKORERA LJUS

Dekorera gravljus med klistermärken. Ta med dig ett eget ljus, församlingen bjuder på klistermärken.

HÄLSNINGAR TILL HIMLEN

Välkommen att skicka hälsningar och tankar till himlen och ta en paus med vacker musik.

TRÖSTENALLE

Behöver du tröst? Kom och prata med och krama Tröstenallen.

SAGOSTUND

Dyk ner i sagornas värld på konstnärsbacken.

SCENEN VID GAMLA KAPELLET

KL. 16–19

På scenen vid Gamla kapellet uppträder eldshowgruppen *Belenos Group of Arts* varje hela timme. Varje halvtimme fylls scenen med musik. Bl.a. gosskören *Cantores Minores* musikskoleelever uppträder.

VI MÖTS ÖVER EN KAFFE

KL. 16–19

Njut av en kopp varm dryck utanför Nya kapellet. Scouterna säljer korv som tilltugg till kaffet. Personal och frivilligbetare från församlingarna diskuterar gärna kring såväl glädje som sorg.

MALMS BEGRAVNINGSPLATS

VID KAPELLET

VI MÖTS ÖVER EN KAFFE KL. 11–19

Njut av en kopp varm dryck utanför kapellet. Personal och frivilligbetare från Malms församling diskuterar gärna kring såväl glädje som sorg.

ALLHELGONA I TONER, KL. 11

Kören *Post lucundam* inleder dagen med sång utanför kapellet: "Rauhan saivat pyhäät Herran."

MUSIKANDAKTER

KL. 12 Traditionella, andliga sånger på finska "Täällä Pohjantähden alla".

KL. 13 Traditionella, andliga sånger på finska "Täällä Pohjantähden alla".

KL. 14 Toner till tröst. Instrumentalmusik på allhelgona.

KL. 15 Toner till tröst. Instrumentalmusik på allhelgona.

KL. 16 Sånger om längtan "Ota hänet vastaan".

KL. 17 Sånger om längtan "Ota hänet vastaan".

KL. 18 Musikstund utanför kapellet tillsammans med sånggrupp från Romano Missio "Täällä Pohjantähden alla".

PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN

ÄNGLASTIG KL. 16–19

Ta med dig ficklampan och gå på upp-täcktsfärd! På änglastigen styr vi stegen genom både ljuset och skuggorna, vi bongar änglar och utför små uppgifter. Under resans gång har familjens äldre möjlighet att dela med sig av sina minnen av nära och kära som gått bort. I änglatältet får man skriva meddelanden till den som man saknar.

TORGET I LADUGÅRDEN & VIKS KYRKA

KL. 16–19

I gångtunneln mellan begravningsplatsen och torget i ladugården övergår stämningen från andaktsfull högtid till en glädjefylld fest. Mat och adventskalendarer kan du köpa i scouternas tält.

På torgscenen uppträder eldshowgruppen *Belenos Group of Arts* varje heltimme. Varje halvtimme fylls scenen med musik. Bl.a. kören *Malmin Enkelit* uppträder.

Viks kyrka fylls under dagen med ljuskonst. I kyrksalen finns också olika sätt att minnas och en speciell plats för att stanna upp mitt i vardagens brus.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Vill rädda fädernas kyrka

Jag har en vision: att kunna bidra till att rädda fädernas kyrka. Men det ser hopplöst ut, säger Roland Wiik i Björkö.

TEXT: JOHAN SANDBERG

REPLIT När Roland Wiik som nyinvald i församlingsrådet i Replot deltog i sitt första möte fick han del av nyheten: En utredning om församlingsstrukturerna i Korsholmska påbörjas.

– Det brukar bara betyda en sak – att man vill slå ihop församlingarna till en större och minska på kostnaderna, det vill säga banta verksamheten, säger han.

Där slogs han av frågan om församlingsrådet är något temporärt man sysslar med för formens skull.

– Jag ser inte så positivt på det hela. Jag vill inte vara ett alibi för att man ska dra ner på verksamheten.

Nu har han en vision för sin medverkan i församlingsrådet: att på något sätt kunna rädda fädernas kyrka.

– I den här verksamheten handlar ju det mesta om symbolik. För mig symboliserar kyrkbyggnaden i Björkö den större helheten som kyrkan står för.

Han påpekar att de flesta församlingar i Finland dras med samma problem – ett minskat medlemsantal och en sämre ekonomi.

– Till saken hör också att tjänstemannasituationen i de österbottniska församlingarna är ganska turbulent. Kyrkoherdarna vi haft är oroliga själar som inte verkat så länge i församlingen. Att de anställda kommit och gått är ett problem vi haft i många år och de senaste åren har vi i princip varit utan ordinarie kyrkoherde.

Det har man löst med pensionärer och andra inhoppare.

– Även om de gjort ett gott arbete har kontinuiteten i arbetet lidit. Nu är både vår ordinarie kyrkoherde och kantor tjänstlediga. Det är svårt att ha visioner för församlingen i den situationen.

Är inte målet med den pågående utredningen att skapa en lösning på personalproblemet?

– Jag tror inte en sammanslagning löser problemet. Den situation som vi har i församlingen är inte exceptionell på något sätt. Oavsett om församlingarna är stora eller små tycks man ha samma problem. Medan jag bodde i Vasa såg jag hur församlingens personalen

För Roland Wiik symboliserar kyrkbyggnaden i Björkö allt kyrkan står för.

FOTO: PRIVAT

kom och gick också där. Folk kommer och går också i Korsholms svenska församling. Jag tror inte att en sammanslagning har någon större betydelse. Jag tror man ska söka orsaken till problemen någon annanstans. Lösningen kan ju inte vara att vi alla flyttar till Helsingfors.

Roland Wiik flyttade till föräldrarnas hemort Björkö från Vasa 2019 när han blev pensionär. Under hela det yrkesverksamma livet jobbade han med filmproduktion som privatföretagare.

– Eftersom jag är förhållandevis nyinflyttad i församlingen har jag egentligen inte haft något med den att göra förutom att jag besökt kyrkan vid några förrättningar. När jag började i församlingsrådet var det mesta nytt för mig, även om jag känner några kolleger i rådet från förr.

Var du församlingsaktiv medan du bodde i Vasa?

– Nej, då var kontakten med församlingen ännu sämre. Vasa svenska är en mycket fattig församling för den prenumererar inte på Kyrkpressen åt sina medlemmar. Jag hade väldigt lite kontakt med församlingen. Den mesta kontakten med den församlingen var genom mina grannar som var anställda där.

» Jag tror inte en sammanslagning löser problemet.«

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Föräldra-barncafé: fr 27.10 kl 9.30–11 i Smedsby. Pyssel, lek, sångstund och kaffe med dopp.

Gudstjänst: sö 29.10 kl 11 i kyrkan med Rune Lindblom och Bertil Blom.

Ungdomsmässa: sö 29.10 kl 18 i sockenstugan. Rune Lindblom, Tommy Rannanpää och Bertil Blom. Blivande konfirmander blir utbildade till nattvard. Speciella ljus och ljudeffekter utlovas. Efter mässan blir det diskussionskväll om Vetenskap och bibeln med Tommy Rannanpää.

Föräldra-barncafé: on 1.11 kl 9.30–11 i Karperö.

Föräldra-barncafé: fr 3.11 kl 9.30–11 i Smedsby.

Gudstjänst med parentation: lö 4.11 kl 11 i kyrkan. Mats Björklund, Ann-Christine Nordqvist-Källström och Michael Wargh. Korall-kören medverkar. Namnuppläsning och ljuständning för dem som avlidit under det gångna året.

Allhelgonakonsert: lö 4.11 kl 19 i kyrkan. Korsholms kammarorkester, dir. Erica Nygård. Solist Päivi Severeide.

Musikgudstjänst i Allhelgonatid: sö 5.11 kl 18 i Smedsby fg. Rune Lindblom, Ann-Christine Nordqvist-Källström och Michael Wargh. Kör för alla och musikskolans elever medverkar. Parentation med ett ljus.

Missionsgruppen: må 6.11 kl 13.30. Samling för handarbete, brev och kaffe i rum Glöd, Smedsby fg.

Föräldra-barncafé: on 8.11 kl 9.30–11 i Tölby.

Pappa-barnsamling: to 9.11 kl 17.30–19 i Smedsby fg. Välkommen på farsdagskaffe och tårta. Ta också gärna med farfar och morfar till träffen. Fri lek och trevlig samvaro står på agendan.

KVEVLAX

Bön och nattvard: fr 27.10 och 3.11 kl.8.45 i kyrkan.

Familjegudstjänst: sö 29.10 kl.18 i fh. Benjamin Häggblom, Rodney Andrén, Åsa Österbacka, Emily Hagberg, Heidi Lång, Barnkörer från Kvevlax, Replot o Björköby. Servering av sött o salt från kl.17, arr. Församlingskretsen. Frivillig serveringsavgift.

Bön för bygden: må 30.10 kl.19 i Krubban.

Mathjälpen: ti 31.10 & 7.11 kl.10. Kontakta Nina Andrén om du inte hämtat mat tidigare tfn 044 0462312.

Föräldra-barnklubb: on 18.10 & 25.10 kl.9.30 i dagklubben.

Symöte: on 1.11 kl.13 i ds.

Gudstjänst på Alla helgons dag: lö 4.11 kl.10. Ljuständning för de som avlidit sedan alla helgons dag 2022.

KORSHOLM Allhelgona

Program i allhelgonatid

Alla helgons dag, **lördagen 4.11**, inleds i Korsholms kyrka med **Minnesgudstjänst kl. 11**. Under gudstjänsten tänder vi var sitt ljus och läser upp namnen på dem som dött under året, och de anhöriga bjuds in för att minnas sina nära. Kyrkan kommer att prydas av blomsteruppsättningar som Susanne Westerlund har gjort (dessa dekorationer kan sedan ses i Smedsby under söndagens musikgudstjänst). Minnesgudstjänsten leds av Mats Björklund, Ann-Christine Nordqvist-Källström och Michael Wargh. Även Korall-kören medverkar.

På **lördagskvällen kl. 19** bjuder vi in till **Allhelgonakonsert** med Korsholms kammarorkester, dir. Erica Nygård. Som solist får vi höra Päivi Severeide, harpist i Åbo filharmoniska orkester. Vi får njuta av harpsolon i bl.a. Debussys Danses och Händels Harpkonsert i B-dur. Under kvällen får vi dessutom höra Mascagnis Intermezzo från Cavalleria, Sibelius Andante festivo samt Romanze C-dur, Caccinis Ave Maria och Barbers Adagio.

Inträdet till konserten är 15 € och biljettförsäljning sker på plats i kyrkan.

Benjamin Häggblom, Rodney Andrén, Nina Andrén, Kyrkokören.

Byagudstjänst i Västerhankmo: sö 5.11 kl.18 i Gamla-skolan, Västerhankmovägen 254. Fredrik Kass, Rodney Andrén.

Bibel- och bönegrupp: on 8.11 kl.19 i Krubban.

Karakaffe: to 9.11 kl.9.15 i ds. Peter Finne berättar om sitt liv och episoder från banken.

REPLOT

Gudstjänst med inbjudna jubilarer: sö 29.10 kl. 10 i Replot kyrka. Kaffeservering och program i församlingshemmet efter gudstjänsten. Fredrik Kass, Ruth

Vesterlund, Heidi Lång.

Allhelgonagudstjänst: lö 4.11 kl. 10 i Replot kyrka och kl. 12.30 i Björkö kyrka. Ljuständning. Fredrik Kass och Heidi Lång.

Kvällsgudstjänst: sö 5.11 kl. 18 i Replot. Ruth Vesterlund och Heidi Lång.

SOLF

Gudstjänst: sö 29.10 kl 10 med Emilia Kontunen och Patrik Vidjeskog. Kyrkkaffe.

Allhelgonadagens minnesgudstjänst: lö 4.11 kl 18 med Johan Kanckos, Patrik Vidjeskog och Koralkören. Vi läser upp namnen och tänder ljus för alla dem som gått

SOLF För pensionärer

Interaktiv pensionärsträff med julen i fokus

Välkommen på pensionärsträff till församlingshemmet i Solf den **25.10 kl. 13!** Som gäst denna gång har vi Solveig Pätt som berättar om ”jyltraditioner från fordom”.

Solveig önskar bjuda in till en interaktiv eftermiddag då deltagarna får ta med sig och dela sina trevligaste julminnen och seder, som sedan tillsammans diskuteras. Visste du exempelvis att lutfisk skulle blöt-läggas på Annadagen, den 9 december? Eller att man började förbereda inför julen redan före midsommar?

Tillsammans funderar vi på julen förr och nu, vad är detsamma och vad är olika?!

Varmt välkommen!

REPLOT Allhelgona

Gudstjänst med ljuständning

Lördagen den **4 november kl. 10** samlas vi till allhelgonagudstjänst i Replot kyrka. **Kl. 12.30** ordnas gudstjänst i Björkö kyrka.

Kom med och tänd ljus för kära som gått bort. Fredrik Kass och Heidi Lång är på plats.

På söndagskvällen avslutas helgen med **Musikgudstjänst i Allhelgonatid kl. 18** i Smedsby församlingsgård. Musikgudstjänsten innehåller mycket mera musik än en vanlig gudstjänst, och det blir såväl allsång, körsång av Kör för alla, orgelmusik som uppträdanden av musikskolans elever. Rune Lindblom är predikant och Ann-Christine Nordqvist-Källström samt Michael Wargh är kantorer. Även i Smedsby läser vi upp namnen på dem som begravts under året som gått, och vi tänder ett ljus för dem.

Varmt välkommen att fira allhelgonatiden med oss!

bort under det gångna året.

Högmässa: sö 5.11 kl 10 med Johan Kanckos och Patrik Vidjeskog. Kyrkkaffe.

Pensionärsträff: on 8.11 kl 13 i förs.hemmet. Gäst är Solveig Pått som berättar om jultraditioner.

Livspussel-kväll: to 9.11 i förs.hemmet. Servering och samvaro kl 17, Hopp i soffan – samtal om ”Tro i en förändrad värld” kl 18. För dieter och behov av barnpassning, anm. senast 3.11 till Sofia, tel 040 419 1920.

KVEVLAX För familjer

Kom o va me'!

Visst vill vi vara med när barnkörsbarnen från både Replot, Björkö och Kvevlax sjunger med liv och lust?! **Söndag 29.10 kl. 18.00** blir det familjegudstjänst i församlingshemmet i Kvevlax. Benjamin är präst, Rodney, Heidi, Åsa och Emily sköter om musiken tillsammans med barnen.

Dessutom får vi hot dogs och något sött till saft och kaffe från kl. 17.00. Allt det här fixar församlingsskretsen. Det blir en frivillig serveringsavgift. Alla barn och vuxna är välkomna!

MALAX

Sö 25.10 kl. 11.30: Tro i vardagen. Övermalax FH.

Sö 5.11 kl. 18: Bön för alla, Bergö församlingshem.

Bergö

Sö 29.10 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Lö 4.11 kl. 16: Ljuständning på alla helgons dag. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. Kyrkokören medverkar. Englund, Brunell.

Sö 5.11 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell

Malax

Sö 29.10 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Sö 29.10 kl. 14: Möte på reformationsdagen, Övermalax FH.

Lö 4.11 kl. 18: Ljuständning på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. The Gospel Voice medverkar. Norrback, Lax.

La 4.11 klo 19.30: Pyhäinpäivän iltakirkko. Muistellaan vuoden aikana kuolleita seurakuntalaisia sytyttämällä jokaiselle kynttilä. Norrback, Lax.

Sö 5.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö 29.10 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Lö 4.11 kl. 19: Ljuständning på alla helgons dag. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. Kyrkokören medverkar. Tornberg, Brunell.

Sö 5.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell.

KOLUMNEN

HANNA HOFMAN

Ska vi be?

TYCKER NI att vi ska be? Så brukar jag ofta fråga som avslutning i mina grupper och vid hembesök. Jag brukar säga att för mig är bön som ett samtal med en vän. Det viktiga är inte hur man säger något eller med vilket tonläge, utan att det kommer från hjärtat.

Jag har märkt att efter krigets utbrott i Ukraina har deltagarna svarat mig med säkrare röst på frågan om vi ska be. Ja, det finns all orsak att vända oss till Herren med vår bön. Men kan vi inte kan göra något annat också än be för vårt samhälle och för omvärlden? Något som märks, kanske någon stilla undrar. Och samtidigt är det lätt att tänka ”jag är så liten, så jag kan inte påverka”.

»Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.«

JAG FÖRSTÅR den tanken, och visst tänker jag också så ibland. Men ändå vill jag försöka visa att en liten gärning tillsammans med andra små gärningar kan leda till något större. Som ett fint exempel vill jag lyfta fram alla som har stickat strumpor, filter och vantar och donerat till församlingen. En stor del av dessa kunde jag vidarebefordra till Ukraina genom en kontakt i Korsnäs. Han for dit personligen och kunde ta det stickade med sig och dela ut det till soldater och civila i det plågade landet.

Jag tänker också på alla som på andra sätt engagerar sig. I vår församling har vi ett loppis och en klädinsamling som hör till diakonin, och som varje vecka engagerar många frivilliga. Det sorteras kläder och det diskas kärl, som sänds utomlands med hjälptransport eller säljs på loppis. För pengarna kan vi sedan finansiera en hjälpsändning och dela ut en julmatkasse till hjälpbehövande i vår kommun. Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.

IGÅR TRÄFFADE jag en tredje-fjärde klass och hade ett par lektioner i Bibeläventyret. Jag talade då om landet Israel med dem, och jag tänkte att jag måste fråga om de har hört mera om Israel nu sedan förra veckans lektion med tanke på hemskheterna som hänt där. Många barn sa att det hade de, och att det var krig där. Jag är orolig för att barnen ska uppleva världen som hemsk och tappa hoppet genom alla lättillgängliga nyheter.

Jag sa att de kan inte påverka läget i Israel, men de kan påverka sin egen skolgård. Den stora världen börjar i den lilla. Jag gav som exempel att de kan gå och prata med någon som är ensam och utanför. En sådan handling betyder mycket – liksom allt vi kan göra för att ta ansvar för vår medmänniska.

Hanna Hofman är diakon i Korsnäs församling.

Vill se kyrkan som ledfyr

Malin Swahn önskar att kyrkans kunde vara en tydligare ledfyr i dagens samhälle.

– Nutidsmänniskan behöver en oas dit man får komma för att lugna ner sig, säger hon.

TEXT: JOHAN SANDBERG

REPLÖT Malin Swahn är rätt nyanställd i Replot församling. Sedan årsskiftet har hon jobbat två dagar i veckan, torsdagar och fredagar, som kanslist i församlingen.

Hon delar sin tid mellan två kanslier. Måndagar, tisdagar och onsdagar sitter hon på Björkö delägarlags kansli. Där upprätthåller hon arrendekontakt och sänder ut fakturor på marker som delägarlaget förvaltar.

– Det är inte vanligt att delägarlag har anställd personal. I Björkö handlar det om mellan 250 och 300 arrendetomter.

Hon bor också i Björkö tillsammans med sina två kaniner och två marsvin.

– Pappa är från stan (Vasa) och mamma från Björkö. Jag är född, uppvuxen och har gått i skola i stan men all fritid och helger har jag tillbringat i Björkö. Jag saknar inte stan när jag är i Björkö, men jag saknar Björkö när jag är i stan.

Vilken är den största skillnaden mellan dina jobb?

– I församlingen har jag arbetskamrater. Det är också det bästa med jobbet. Gemenskapen är viktigt. Jag har suttit ensam på kontoret i Björkö i åtta år.

Församlingen och delägarlaget har olika former av verksamhet.

– Jag upplever personligen att församlingens verksamhet är viktigare. Fast jag inte är någon aktiv kristen är jag oerhört intresserad av människans behov av andlighet och samtal. Jag skulle därför vilja se mera diskussioner om kyrkans huvudsakliga uppgift.

Vad ser du som den huvudsakliga uppgiften?

– Att finnas där och ge något hållbart för människan i stunder när man behöver stöd och något hållbart i olika livssituationer. Konkret kan det handla om att ta emot för sorgesamtal efter ett dödsfall.

Församlingens identitet när tiderna förändras diskuteras med jämna mellanrum inom arbetslaget.

– Tron är numera något privat och på individnivå. Kyrkans utmaning blir då att kunna erbjuda något verkligt och stödjande för nutidsmänniskan. Det handlar inte om att ordna mera verksamhet, utan mer om skapa ett verkligt möte med en annan människa, en oas där man kan lyssna på den inre rösten

Malin Swahn vill se kyrkan som en oas dit man kan komma för lugnet och för samtal.

FOTO: PRIVAT

och samtala kring den på ett sätt där man inte slår någon i huvudet med Bibeln och säger hur man ska tro.

– Kyrkans verkliga uppgift förloras i alla möjliga förhandlingar, budgeter och planeringar som naturligtvis hör till. Men ledfyren kunde var tydligare. Det skulle också vi anställda må bra av.

Ser du några tecken på att det är på gång?

– Det kan jag inte svara på, jag är för ny. Men jag vet att tankegångarna finns i kyrkan.

De senaste åren i församlingen har präglats av bortfall i de anställdas led.

»Kyrkans verkliga uppgift förloras i alla möjliga förhandlingar, budgeter och planeringar.«

– Med gemensamma krafter har det gått att jobba på. De anställda är erfarna och självgående. Men det behövs en chef, en kyrkoherde. Det har lösts genom ett lappverk. När kyrkoherden plötsligt flyttade till Vasa blev det nästan lite panik i byn och domkapitlet dammsög efter någon som kunde ta över på längre sikt. Men det fanns ingen. Nu sköter Fredrik Kass jobbet till årets slut vid sidan om att var kyrkoherde i Kvevlax.

Hur ser du på den pågående utredningen av församlingarna i Korsholm?

– Jag hör på arbetskamraterna att de längtar efter att få samarbeta med andra inom sina områden och få röra sig i större kretsar. Personligen undrar jag hur det går med mitt jobb och om församlingshemmet stängs så att medlemmarna inte längre kan komma och gå. I så fall är det sorgligt för det betyder en fortsatt nedmontering av glesbygden.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Barn och unga i Purmo!

Pedersöre församling ordnar många grupper för barn och unga i Purmo, till exempel:
Familjeklubb (barn 0–5 år tillsammans med en vuxen)
Häftis för barn i lågstadiet-åldern
Barnkör
Scout
Ungdomshäng på onsdagskvällarna

Under Kyrkhelg Nord som ordnades i Larsmo i september var intresset för Barnoas barnmöten stort. FOTO: BARNOAS

Barnoas och vuxenpassning i Purmo

I november blir det Barnoas i Purmo. Barn som har med sig vuxna kan skicka iväg sina vuxna på vuxenpassning till kyrkan.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

PEDERSÖRE Den 18 november ordnas Barnoasdag i Purmo kyrkhem. Barnoas hör till Oasrörelsen i Finland och jobbar för att barn och deras tro ska tas på allvar.

Malena Ahlskog är medlem i styrgruppen för Sleafs avdelning i Emaus. De fick för ett tag sedan en liten summa pengar som var öronmärkt för barn- och ungdomsverksamhet.

– Eftersom vi inte har någon barn-

och ungdomsverksamhet här i vår lilla lokalavdelning så behövde vi hitta på något att använda pengar till, säger Malena Ahlskog.

Det utmynnade i Barnoasdagen. Alexandra Österbacka, en av huvudledarna för Barnoas, utlovar både kreativitet och undervisning.

– Vi brukar alltid sjunga Barnoas egna sånger som Krister Lillas har skrivit. Sen ingår undervisning i någon form,

ibland har vi tävlingar eller utmaningar, och nästan alltid ingår något mer kreativt pass, säger hon.

Barnoas jobbar alltid i team. Grundtanken är att det ska finnas så många vuxna att alla barn ska känna sig sedda och hörda.

Vuxenpassning i kyrkan

För de vuxna ordnas vuxenpassning i kyrkan. Under ett pass kommer Tanja Forsblom att tala under temat "Jesus med i föräldraskapet".

Pass två går under namnet "Bodils kyrkbänk" och består av en paneldiskussion kring föräldrafrågor.

Dagen avslutas med en gemensam samling för både barn och vuxna.

Vem kan komma på Barnoasdagen?

– Alla som vill kan komma. Barnoas riktas till barn i lågstadietåldern men vi tänkte också ha lite program för barn

»Jag hoppas att vuxna ska få stöd och uppmuntran i sitt föräldraskap.«

mellan tre och sex år. I kyrkan finns också en liten lekvrå dit man kan ta med yngre barn, säger Malena Ahlskog.

Vad hoppas ni att deltagarna ska få med sig?

– Det är kanske lite olika för olika åldrar. Jag hoppas att dagen ska bidra med både glädje och nytta. Jag hoppas att vuxna ska få stöd och uppmuntran i sitt föräldraskap och känna att deras föräldraskap är något värt. Jag tror vi har ganska realistiska förväntningar på föräldraskap.

– Är man barn hoppas jag att man ska känna att Jesus blir mer verklig för var och en.

Har du några tips för hur man kan ta in Jesus i föräldraskapet?

– Det är det jag hoppas att Tanja ska berätta om.

– Själv upplever jag mig inte som en så bra förälder, men jag får ha med näden och förlåtelsen i föräldraskapet. När jag misslyckas får jag be om förlåtelse, både av mina barn och av Gud.

– Att försöka läsa Bibeln med barnen tycker jag att är befriande. Då handlar det inte om hurudan förälder jag är, utan om Guds berättelse och om Jesus.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

LÖ 28.10 kl. 18.00: Psalmafton i Jakobstads kyrka, Borgmästars.

SÖ 29.10 kl. 12.00: Gudstjänst i Jakobstads kyrka, B Sallö, Borgmästars. Cecilia Åminnes gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

MÅ 30.10 kl. 13.00: Andakt med nattvard på Solbacken, Björk, Ekman.

MÅ 30.10 kl. 13.30: Andakt med nattvard på Björkbacka, Björk, Ekman.

TI 31.10 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

ON 1.11 kl. 14.00: Andakt med nattvard på Mariahemmet, Björk, Ekman.

ON 1.11 kl. 14.00: Andakt med nattvard på Folkhälsan, Edman, Löfs-Snellman.

TO 2.11 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Borgmästars.

TO 2.11 kl. 13.15: Andakt med nattvard på Hötorget, Turpeinen, Borgmästars.

TO 2.11 kl. 14.15: Andakt med nattvard på Villa Jung, Turpeinen, Borgmästars.

FR 3.11 kl. 13.30: Andakt med nattvard på Ahlbäckhemmet, Edman, Wester.

FR 3.11 kl. 14.30: Andakt med nattvard på Edit, Edman, Wester.

FR 3.11 kl. 19.00: in da House i Församlingscentrets ungdom, Nylund-Wentus.

LÖ 4.11 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Edman, Turpeinen, Borgmästars, Wester, Kyrkokören, Chorus Novus. Anna-Pia Svarvars gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

LÖ 4.11 kl. 16.00: Parentation i Pedersöre kyrka. OBS! Tid och plats. Krokfors, Wester, Borgmästars, diakoniarbetarna. Ett enskilt ljus tänds och den avlidnes namn läses för var och en av våra församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste Alla helgons dag (oberoende av var jordfästningen ägt rum). Ett gemensamt ljus tänds även för dem som avlidit och begravts på annan ort och för annan sorg. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

SÖ 5.11 kl. 12.00: Gudstjänst med små och stora i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Wester, Tallgren. Eftis medverkar. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforssamling.fi

SÖ 5.11 kl. 14.00: Fokus livspusseldag i Församlingscentret tillsammans med Kyrkans Ungdom. Soffsamtal, kaffe, middag. Anm. till middag (och eventuella dieter) senast 25.10 till kansliet@kyrkansungdom.fi eller tfn 045-2348073. Mera info på www.kyrkansungdom.fi

SÖ 5.11 kl. 17.30: Fokus i Församlingscentret. "Tro i en förändrad värld", Matti Aspvik. Lovsång Maria och Anders Eklund. Barnfokus, servering.

TI 7.11 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

FÖRSAMLING Allhelgona

Sorg, saknad och gemenskap

Den första helgen i november, allhelgonahelgen, bjuder på flera tillfällen till både stillhet och andakt samt gemenskap i gudstjänst och kring nattvardsborden.

På fredag kväll, **den 3.11 kl. 18** bjuder kantor Henrik Östman på "Sorgens, Dödens, Livets olika ansikten" i Pedersöre kyrka. Det blir musik av Albinoni, Bach, Sigur Rós, Queen, m.fl.

På alla helgons dag, **lördag 4.11 kl. 10** firar vi högmässa i Pedersöre kyrka. På kvällen **kl. 19** ordnas ljusständningar för avlidna i Pedersöre, Esse och Purmo kyrkor.

TO 9.11 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Mirkalea Konttila

TO 9.11 kl. 13.00: SLEF:s missonssamling i Församlingscentret, Brita Jern.

KRONOBY

Gudstjänst: sö 29.10 10.00 i Kronoby kyrka, Ventin, Uunila.

Stilla musik inför alla helgons dag: fr 3.11 17.00 i Kronoby kyrka, Sven-Olof Ray.

Mässa: lö 4.11 10.00 i Kronoby kyrka, Ventin, Uunila, Kronoby kyrkokör. Parentation. Kyrklunch

Mässa: sö 5.11 18.00 i Kronoby kyrka, Wallis, Uunila.

TERJÄRV

Gudstjänst: sö 29.10 10.00 i Terjärv kyrka, Saitajoki, Borgmästars.

Mässa: lö 4.11 10.00 i Terjärv kyrka, Saitajoki, Borgmästars, Kristine Hänninen och Ester Vidjeskog,

violin, Terjärv kyrkokör. Parentation.

Gudstjänst: sö 5.11 10.00 i Högnabba byahem, Saitajoki, Borgmästars.

Konsert, kammarkören Bel Canto: sö 5.11 18.00 Terjärv kyrka.

NEDERVETIL

Gudstjänst: sö 29.10 13.00 i Nedervetil kyrka, Saitajoki, Uunila.

Stilla musik inför alla helgons dag: fr 3.11 18.30, Smedjebacka.

Mässa: lö 4.11 18.00 i Nedervetil kyrka, Wallis, Smedjebacka, Nedervetil kyrkokör. Parentation.

Finskpråkig mässa: sö 5.11 10.00 i Nedervetil kyrka, Wallis, Smedjebacka

LARSMO

Gudstjänsterna strömmas via församlingens YouTube kanal samt direktsändning i Larsmo När-TV.

Söndagen **den 5.11 kl. 10** firas högmässa i Esse kyrka och **kl. 13** i Purmo kyrka. **Kl. 18** är det Gloria Dei-mässa i Kyrkostrands församlingshem; en mässa som passar för alla åldrar. Det ordnas söndagsskola för barnen under en del av mässan, samt servering efteråt.

TO 26.10 kl. 13 Anpassad nattvardsgång: i församlingshemmet, Lassila, Forsman.

• **kl. 19 Karasamling:** se mer info på vår hemsida.

Sö 29.10 kl. 10 Högmässa: Lassila, Forsman, sång Lars-Victor Öst. Kyrkvård: Kaptens norra.

TI 31.10 kl. 18.30 Dagklubbsföräldrasamling: i församlingshemmet, Gunilla Holmberg m.fl.

Fre 3.11 kl. 19-20 Musik i allhelgonatid: stilla musik i kyrkan med Anders Forsman. Kyrkan är öppen för alla och du kan komma och gå som det passar dig bäst.

Lö 4.11 kl. 10 Högmässa med parentation (ljusständning till de avlidnas minne): Sjöblom, Lassila, Forsman. Kyrkvård: Murmästar. Efteråt kyrklunch och samling i sorgens tecken i församlingshemmet, Marianne Sandström medverkar.

• **kl. 18 Nattvardsmässa:** i Risöhall bönehus, Sjöblom.

Sö 5.11 kl. 10 Gudstjänst: Sjöblom, Forsman, sång Mikael Svarvar. Kyrkvård: Furuholmen.

• **kl. 18 Finsk mässa:** Sjöblom, Forsman.

On 8.11 Pastorskansliet är stängt.

To 9.11 kl. 18.30 Sommarskriftskolans start (grupp 1): i kyrkan för konfirmander och föräldrar. Grupp 2 startar 16.11.

NYKARLEBY

Gudstjänster

Sö 29.10 kl 10 Högmässa: S:ta Birgitta kyrka, Östman, Ringwall, söndagsskola

– **kl 12 Gudstjänst:** Munsala kyrka, Östman, Lönnqvist

Lö 4.11 kl 10 Parentationsmässa: S:ta Birgitta kyrka, Edman, Ringwall, Ingegerd Sandvik sång.

– **kl 12 Parentationsmässa:** Jeppo kyrka, Edman, Ringwall

– **kl 18 Parentationsmässa:** Munsala kyrka, Östman, Lönnqvist, församlingskören

Sö 5.11 kl 14 Nattvardsgudstjänst: Pensala bönehus, Al-

LARSMO Allhelgona

Allhelgona i Larsmo

Fredag 3.11 kl. 19-20 spelar kantorn Anders Forsman stilla musik i kyrkan. Du kan komma och gå som det passar dig bäst.

Lördag 4.11 kl. 10 högmässa med parentation i kyrkan. Efteråt kyrklunch och samling i sorgens tecken i församlingshemmet. Marianne Sandström medverkar med temat "Sorgens olika landskap".

JAKOBSTAD Samtal

Livspusseldag

Fokus i Jakobstads svenska församling ordnar tillsammans med Förbundet Kyrkans Ungdom en dag kring temat Livspusslet, söndagen **5.11 kl. 14** i FC.

Under eftermiddagen soffsamtal kring ämnena "Stress och otillräcklighet" och "Delaktig livsstil". På kvällen vanlig Fokussamling **kl. 17.30** med undervisning av Matti Aspvik.

Middag mot anmälning till KU:s kansli. Mer info på kyrkansungdom.fi. Varmt välkommen med!

bert Häggblom, Niclas Nylund

Musik

Lö 28.10 kl 19 Allsångskväll: "Minns du sången", Nkby kyrka, Evangelivox, Mikaela Malmsten-Ahlsved, Niklas Lindvik, andakt Östman, fritt inträde, kollekt, arr SLEF
Sö 5.11 kl 18 Sång o musik: i allhelgonatid, Nkby kyrka, Göran Näs, A-M, Rudnäs, A-M Audas-Willman (KU)

Samlingar och grupper

Sö 29.10 kl 14 Söndagssamling: tvåspråkig, Jeppo bönehus, Tuomo Jukkola, Tom Bergman, gitarrgruppen SALEM.

Må 30.10 kl 18 Kenyamissionen: Nkby fh, Ingemar Klemets

To 2.11 kl 13 Missionsmöte: Jeppo bönehus, Brita Jern.

Fr 3.11 kl 19 Möte: "Dagar kring Ordet", Pensala bönehus, Ingemar Klemets, Kurt Hellstrand, Martin Klemets, damkören Delila, paus m servering

Lö 4.11 kl 14 Möte: Pensala bönehus, Magnus Dahlbacka, Sebastian Lassila, Rolf Blomqvist, E&D Lövsund.

Sö 5.11 kl 18 Bön o lovsång: ekumenisk, Hirvax baptistkyrka, Jonas Björkstrand

Må 6.11 kl 18 Kenyamissionen: Nkby fh, Hans Sandberg

To 9.11 kl 17 Sorgegrupp: Nkby fh, inledande samling, Smeds, Holm-Haavisto.

PEDERSÖRE

Fr 27.10 kl. 18.30 Ungdomskör: Esse förs. hem. Pandey, Malmsten-Ahlsved

Lö 28.10 kl. 19 Bibeldagar vid Mästarens fötter: Ytteresse bönehus. Pred. Magnus Dahlbacka. Sång Linnea Nyman. Bengt Forsblom. För alla åldrar

Sö 29.10 kl. 10 Högmässa: Purmo kyrka. Österbacka, Malmsten-Ahlsved. Sång Nina Djupsjöbacka. Även strömning i Youtube
- **kl. 10 Gudstjänst:** Pedersöre kyrka. Björk, Pandey, sångkör

- **kl. 12 Gudstjänst:** Forsby bykyrka. Österbacka, Malmsten-Ahlsved

- **kl. 13 Gudstjänst:** Esse kyrka: Komulainen, Östman

- **kl. 14 Bibeldagar vid Mästarens fötter:** Ytteresse bönehus. Albert Häggblom, Björk, Malmsten-Ahlsved, sång Karakören. Skjuts från Essehemmet kl. 13.40, samt retur efter mötet

Må 30.10 kl. 13 Symöte: Forsby bykyrka

- **kl. 18.30 Young Underground bön:** Bennäs kyrkhem, för ungdomar 15 år uppåt. Bön för utsatta i världen. Johan Candelin, Tanja Forsblom

- **kl. 19.30 Salamu:** Purmo kyrkhem

Ti 31.10 kl. 13.30 Karby-Sundby symöte:

Sundby byahem

- **kl. 13.30 Missionsmöte:** Emaus bönehus. Kung

To 2.11 kl. 19 Bibel & bön: Forsby bykyrka

Fr 3.11 Bokrelease: kl. 18: mingel, kl. 19: presentation av boken. Kyrkostrands förs.hem. Fontana Media. Elisabeth Stubb "Vägen genom Israel"

- **kl. 18 Sorgens, Dödens, Livets olika ansikten:** Pedersöre kyrka. Östman spelar musik av Albinoni, Bach, Sigur Rós, Queen

Lö 4.11 kl. 10 Högmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka, Pandey. Kyrkokören. Även strömning på Youtube

- **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus

- **kl. 15 Sammankomst:** Flynängens bönehus

Ljuständningar för avlidna sedan senaste allhelgona:

- **kl. 19 Pedersöre kyrka:** Björk, Östman, Eklund. St Olofskören

- **kl. 19 Esse kyrka:** Komulainen, Malmsten-Ahlsved, Emet. Församlingskören

- **kl. 19 Purmo kyrka:** Portin, Pandey, Kung
Sö 5.11 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Österbacka, Östman, Ida Pettersson flöjt. Även strömning på Youtube

- **kl. 13 Högmässa:** Purmo kyrka. Komulainen, Malmsten-Ahlsved. Sång Vuxenkören

- **kl. 14 Möte:** Emaus bönehus. Magnus och Anna Dahlbacka

- **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus

- **kl. 15 Sammankomst:** Flynängens bönehus

- **kl. 16 Allhelgona-andakt:** Bennäs kyrkhem. Österbacka, Östman

- **kl. 18 Gloria Dei-mässa:** Kyrkostrands förs. hem. Albert Häggblom. Lovsångsgruppen Hoppet. Program för barnen, servering

Må 6.11 kl. 13 Nattvard: Flyngårdets pensio-närshem. Komulainen, Eklund

Ti 7.11 kl. 13.30 Karby-Sundby symöte:

Sundby byahem

On 8.11 kl. 12 Lunch för daglediga: Esse förs. hem. Rebecka Björk. Pris 12 €. Anmälan

senast 1.11 till Barbro 040 3100 458

To 9.11 kl. 9 Morgonmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka, Pandey

Varje vecka

Karakaffe: Bennäs kyrkhem, tisd kl. 9.30-11

Bibel o bön: Bennäs kyrkhem, tisd kl. 18

Bön: Purmo kyrkhem, torsd kl. 18

Familjeklubbar: torsdagar kl. 9.30-11.30 i

Bennäs kyrkhem, Esse förs.hem, Kållby förs. sal, Lepplax bykyrka, Purmo kyrkhem

Söndagsskolor

Flynängens bönehus, Lepplax bykyrka, Lövä bönehus, Bäckby skola, Punsar bönehus, Ytteresse bönehus

För mera info: www.pedersoreforsamling.fi

KOLUMNEN

TUOMO A. KOMULAINEN

Ålderdomen till ära

INOM MELLANÖSTERNs kulturer har man alltid förknippat hög ålder med respekt. Den är ett tecken på stor visdom, och bara de gamla har trovärdighet att vara ledare. Om detta tema kan Jaakko Hämeen-Anttila berätta. Han är professor i arabiska och islamisk forskning vid universitetet i Edinburgh. Enligt mina observationer tänker man lite annorlunda om ålderdomen här hemma. Finns det egentligen några åldringar här? De unga och medelålders finns, men sen har vi bara seniorer och pensionärer. Tidigare var de unga och vackra, nu bara det senare.

ENLIGT HÄMEEN-ANTTILA är det först i modern tid som hög ålder fått en negativ betydelse. Ursprungligen förknippades ålderdom med auktoritet också här. I Finlands nationalepos Kalevala kan man läsa om gamla Väinämöinsens sångtävling med unga rivalen Joukahainen, som utmanar den gamla mästaren. Väinämöinen är överlägsen och sjunger för att långsamt begrava Joukahainen i mossen. Joukahainen är tvungen att lova att hans syster Aino ska bli Väinämöinsens fru.

I Bibeln råder det inga tvivel om hur man ska förhålla sig till äldre: "För ett grått huvud ska du resa dig upp, och den gamle ska du ära." Hög respekt visas också höga åldrar: Adam dog i en ålder av 930, Metusalem 969 och Noa 950 år.

»Äldre människor blir inte skrämda av minsta lilla.«

MIN EGEN UPPFATTNING om äldre ligger närmare Mellanösterns modell. Jag lyssnar mer till dem än till exempel unga idrottare eller popsångare. Äldre människor blir inte skrämda av minsta lilla och det är lätt att prata med dem om saker med sina rätta namn. Var och en av dem har åtminstone en viktig lärdom att berätta. Sällan har de bråttom. Om det är någon av mina gåvor jag är glad över är det att komma överens med äldre.

JAG HAR FUNDERAT ÖVER vilken skattkista av visdom och kunskap som finns i varje äldreboende. Massor av tyst kunskap försvinner varje dag. Ibland kan man undra om man har lämnat åldringar på åldringshem bara för att vänta på att fjädern på deras livsklocka ska stanna? Förhoppningsvis inte.

Men besöker man någon bekant farmor, får man lätt höra: "Kom till mig också! Hit kommer ingen!" Skulle det vara en bra idé att generationerna skulle mötas oftare?

Tuomo A. Komulainen är församlingspastor i Pedersöre församling.

NYKARLEBY Sorg

Ny sorgegrupp startar

Har du under det senaste året förlorat någon som stod dig nära? Torsdagen **den 9 november kl. 17** startar en ny sorgegrupp i Nykarleby församlingshem.

Tillsammans får vi prata om det som varit och det som är tillsammans med andra som är i samma situation. Det hjälper för att komma över den första tiden.

Första samlingen är en allmän introduktions-samling för alla intresserade. Gruppen leds av Helena Smeds och Anne Holm-Haavisto. Inga förhandskunskaper behövs, kom som du är!

Maria Stenberg, frivillig vid Missionsstugan, och Åsa Eklund, diakon i Pedersöre församling, konstaterar att det oftast ger mer än det tar att hjälpa. FOTO: PRIVAT

Ett konkret sätt att hjälpa

Vid Missionsstugan, Pedersöre församlings egna loppis, är det nästan alltid fullt av kunder mellan hyllorna. Nu vill de hålla öppet en kväll till i veckan.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

PEDERSÖRE Just nu behövs det fler frivilliga som kan hjälpa till vid Missionsstugan.

– Vi har öppet tre dagar i veckan, men det är så mycket kunder här att vi skulle vilja hålla öppet också på tisdagar. Till det behövs fler frivilliga, säger Åsa Eklund, diakon i Pedersöre församling.

Vid Missionsstugan behövs det personal till kassan, frivilliga som sorterar varor, och så är det en hel del bärande, packande och logistik som också behöver ordnas.

Om någon är intresserad av att jobba som frivillig vid Missionsstugan kan man ta kontakt med diakon Åsa Eklund.

»Lönen är att tillsammans få göra gott för människor runt om i världen.«

Det behövs främst personer som kan ge ett handtag i kassan under eftermiddag och kväll på tisdagar. Man behöver inte vara tillgänglig varje tisdag, redan en kväll i månaden eller varannan vecka är till hjälp. Det behövs också frivilliga som kan sortera varor om förmidlagarna.

– Det behövs både kvinnor och män, och de som är engagerade vid Missionsstugan är inte heller bara Pedersörebor, utan också Jakobstadsbor och Larsmobor.

Missionsstugan hör till Pedersöre församling, men de medel som samlas in till diakonin fördelas mellan Jakobstads svenska-, finska- och Pedersöre församling. Missionsstugans intäkter går också till lokala organisationer, och i fjol samlades omkring 40 000 euro in till Ukraina.

De som jobbar vid Missionsstugan gör det utan ersättning.

– Lönen är att tillsammans få göra gott för människor runt om i världen. Man får nya kontakter, en social gemenskap och kaffe, säger Åsa Eklund.

Missionsstugan – ett andningshål

Maria Stenberg är en av de omkring hundra frivilliga som i dagsläget hjälper till vid Missionsstugan.

– Under coronatiden cyklade jag förbi och funderade över varför Missionsstugan hade stängt

så ofta. Då handlade det om att många i personalen var i karantän. Det behövdes fler unga.

Maria bestämde sig för att själv stiga till, och sen dess har hon jobbat kvar.

– Jag tycker att det är ett fantastiskt ställe. Folk blir av med saker som de inte längre behöver och är glada över det. Grejerna säljs vidare till folk som behöver dem, och så är det ett trevligt ställe att vara på. För många är det ett andningshål.

Till Marias uppgifter hör att stå i kassan och sortera varor.

– Vi hjälps åt att hålla butiken trevlig, plocka upp och organisera.

Hur går det att kombinera frivilligarbete vid Missionsstugan med arbetslivet?

– Det funkar för mig. Jag är lärare och kan ordna så att jag kan vara vid Missionsstugan halvtre en dag varannan vecka.

– Uppdraget tar av min tid, men det ger mig tillfredsställelsen av att få hjälpa andra människor. Det blir så väldigt konkret då vi räknar kassan. Just nu går alla medel oavkortat till människor i närområdet.

Hon poängterar att man själv kan välja om man vill hjälpa till en gång i månaden eller oftare än så.

– Det ska inte bli en stressfaktor för någon, man ska känna att det ger mer än det tar.

PÅ GÅNG LOKALT NÄRPES, KRISTINESTAD, KORSNÄS, MALAX, PETALAX, BERGÖ

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Närpes prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Pian Wistbacka, narpes@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 5797. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Hon är en verklig eldsjäl

Caroline Heikkinen brinner för att människor ska hitta mening och delaktighet i livet. På mötesplatsen Strandhem i Närpnäs finns många möjligheter till just det.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

NÄRPES Sommarsäsongen på Strandhem är avslutad för i år, men **Caroline Heikkinen** drar inte efter andan:

– För mig är Strandhem året runt. Det är hela tiden något på gång! Nu planerar vi för våren 2024.

Och Strandhem, det är Filadelfiaförsamlingens tidigare lägergård i Närpnäs, som 2019 förvandlades till en ”mötesplats för alla” genom pilotprojektet Sommar på Strandhem.

Här finns ett sommarkafé, här ordnas kurser både för barn och vuxna och här finns olika former av naturbaserad verksamhet.

– Vi har många idéer, också många idéer som vi inte hinner med. Vi funderar hela tiden på utvecklingen, det skulle rymmas så mycket mera på Strandhem, både klienter och talkoarbetare.

För närvarande jobbar hon femtio procent med utvecklingen av Strandhem och femtio procent som projektforskare med integrationsprojektet KOMPETENS Connect vid yrkeshögskolan Novia.

Vid sidan om arbetet har hon studerat till socionom och har precis lämnat in sin ansökan om examensbetyg.

– Jag hoppas få ut min examen under veckan. Det känns helt fantastiskt att ha kunnat kombinera familjeliv och arbetsliv med studier under de här tre åren. Allt i en endaste röra!

Livsvandringen tog en mer vindlande stig

Caroline Heikkinen har arbetat länge inom det sociala området, bland annat som handledare på asylmottagningen i Kristinestad. I grunden finns en artesanutbildning. Ändå har hon aldrig arbetat som artisan.

– Det är lite roligt med min livsvandring, konstaterar hon.

– Jag trodde stenhårt på att jag skulle bli en duktig möbelsnickare, det var min dröm. Men så fick jag barn tidigt, och det blev en annan riktning på livet.

Bland annat har hon jobbat som projektarbetare vid Marthaförbundet och som lärare i teknisk slöjd i grundskolan. Redan då kom insikten att hon inte nödvändigtvis behöver jobba med hantverk själv.

– Bara det att jag får handleda andra i ett hant-

– Målet är att vi ska få en hållbar framtid för Strandhem, säger Caroline Heikkinen.

FOTO: PRIVAT

»När en elev eller en klient uppnår något är det samma glädje för mig som om jag skulle ha gjort det själv.«

Caroline Heikkinen

Bor: på Näveråsen i Närpes.

Familj: man och fem barn mellan 3 och 21 år. ”De två äldsta har redan flyttat hemifrån.”

Gör: Är projektforskare vid YH Novia och verksamhetsledare för mötesplatsen Strandhem. Båda projekten är Frans Henrikson/Kulturfonten-finansierade, Strandhem har dessutom EU Aktion Österbotten-finansiering.

Kuriosa: Valdes till Årets Närpesbo 2020.

verk gör att jag också får ut samma glädje av det. När en elev eller en klient uppnår något är det samma glädje för mig som om jag skulle ha gjort det själv.

På Strandhem får hon sammanföra det praktiska kunnandet med den sociala biten.

– Den sociala innovationen Strandhem knyter ihop mitt liv: när man handleder klienter i en intressant aktivitet i gemenskap och i rätt miljö, är det samtidigt terapeutiskt för dem.

Visionen är att Strandhem ska vara en mötesplats där man får komma och vara sig själv, oberoende av om man är talkoarbetare eller besökare.

– Vi har både anställda, volontärer, besökare och klienter. Alla behövs, och alla får ut

något och bekräftar varandra.

Den enkät som gjorts de två senaste somrarna visar att det är så som Strandhem upplevs.

– Både klienter och besökare beskriver samma sak. De får vara sig själva, får vara avslappnade och ta del av det som finns där. Många lyfte fram gemenskapen mellan personal och besökare. Alla åldrar trivs!

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 29.10 kl 11: Gudstjänst i kyrkan. Göran Särs, Deseré Granholm.

Ti 31.10 kl 9.30: Små och stora i församlingshemmet.

On 1.11 kl 8.30: Matutdelning och kaffe i församlingshemmet.

On 1.11 kl 18: Träff för nyblivna änkor och änklings i församlingshemmet. Alla som blivit änkor och änklings under de senaste två åren välkomna till Korsnäs församlingshem. Rose-Maj inleder om sorg. Hanna medverkar. Diskussion kring kaffe/te med salt tilltugg. Välkommen att dela en stund med andra i liknande situation.

Lö 4.11 kl 11: Gudstjänst med ljusständning i kyrkan på alla helgons dag. Friman, Granholm, Församlingsskören. Under gudstjänsten tänds ljus för alla församlingsbor som dött sedan senaste alla helgons dag. Önskar du att det tänds ljus för någon som inte var församlingsmedlem eller någon som dött på annan ort: ta kontakt med pastorskansliet på tfn 044 410 1800.

Sö 5.11 kl 11: Högmässa i bykyrkan i Molpe. Friman, Granholm.

Må 6.11 kl 11: Månadens kaffeböner i församlingshemmet. Bönestund med kaffe, kl 12 går vi på gemensam lunch till Bistro. Lunchen i första hand på egen bekostnad, ta kontakt med diakonen om ekonomin är ett hinder för deltagande.

Ti 7.11 kl 9.30: Små och stora i församlingshemmet.

Ti 7.11 kl 14: Träffpunkt och kl 18 Kyrkans barntimme, Taklax bönehus.

On 8.11 kl 8.30: Matutdelning och kaffe i församlingshemmet.

On 8.11 kl 13.30: Missionsträff i Korsbäck.

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Fr 27.10 kl. 18.30: International evening i Krs förs.hem.

Lö 28.10 kl. 18: Slef:s södra distrikts höstfest i Krs förs.hem. Samuel Erikson, Glädjedropparna.

Sö 29.10 kl. 12: Högmässa i Krs kyrka. Norrback, Martikainen.

Sö 29.10 kl. 15: Gudstjänst i Sideby kyrka. Norrback, Martikainen.

Må 30.10 kl. 12: Härkmeri syförening.

Ti 31.10 kl. 13: Kenya syförening.

Ti 31.10 kl. 19: Gemenskap kring Bibeln i Krs förs.hem.

Fr 3.11 kl. 19: Andakt inför Allhelgona i Tjock kapell.

Lö 4.11 kl. 10: Gudstjänst med parentation i Lappfjärds kyrka. Norrback, Martikainen, Lappfjärds kyrkokör.

Lö 4.11 kl. 12: Gudstjänst med parentation i Krs kyrka. Norrback, Martikainen, Kristinestads kyrkokör.

Allhelgona har firats länge

Redan på medeltiden infördes alla helgons dag som en högtid till martyrs och helgons ära.

I Finland och Sverige är alla helgons dag en allmän helgdag. Den inföll tidigare alltid den 1 november men flyttades 1772 till första söndagen i november. År 1955 flyttades den till den lördag som infaller mellan den 31 oktober och 6 november.

I anglosaxiska länder motsvaras dagen för alla helgons dag snarast av den folkliga Halloween, en förvrängning av det ursprungliga All Hallows' Eve.

MALAX Alla helgons dag

Vi tänder ljus för avlidna

På **alla helgons dag 4.11** ordnas minnesgudstjänster där vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan senaste allhelgona. I **Bergö kyrka** kl. 16, **Malax kyrka** kl. 18, **Petalax kyrka** kl. 19 samt på **finska i Malax kyrka** kl. 19.30.

Körerna medverkar.

KORSNÄS Enkät

Dela din åsikt!

Kom med och fundera på framtidens utvecklingsbehov tillsammans med hela kyrkan! Din röst och åsikt behövs för att ge synvinkeln från Korsnäs församling. Resultatet av enkäten kommer att presenteras vid kyrkomötets session i november.

Gå in på församlingens hemsida **korsnasforsamling.fi** och fyll i enkäten om tryggheten av församlingarnas verksamhetsförutsättningar i framtiden. Enkäten finns som en länk på ingångssidan. Länken är öppen till **29.10.2023**. Det tar 5–10 minuter att fylla i den.

I början frågas om församlingens storlek: välj alternativet "Under 3000 medlemmar".

Lö 4.11 kl. 18: Gudstjänst med parentation i Sideby kyrka. Eklöf, Martikainen, **Glädjedropparna.**
Sö 5.11 kl. 12: Högmässa i Krs kyrka. Per-Erik Häggman, Norrback, Martikainen.
Sö 5.11 kl. 15: Högmässa i Uttermossa UF-lokal. Per-Erik Häggman, Norrback, Martikainen. Efter mässan servering.
Ti 7.11 kl. 18: LIV. Träff hemma hos familjen Snickars i Teuva.
On 8.11 kl. 11:30: Pensionärssamling i kyrksalen i Lfds förs.hem. Dagens gäst är Torolf Back. Välkommen!

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

To 26.10 kl 18: Bibel och bön i Luthergården. Håkan Salo
Lö 28.10 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria. Sam Lindén
Sö 29.10 kl 12: Högmässa i Töjby kyrka med ljuständning för avlidna under året. Marcus Jakobsson, Jan-Ola Granholm
29.10 kl 14: Missionscafé i Norrnäs bönehus. Predikan, Torsten Sandell. Info om "Förföljda kristna i världen", Tua Sandell. Solosång, Göran Särs. Musik, Sam Lindén
Sö 29.10 kl 18: Innerlighetens mässa i Närpes kyrka, Strömbäck, Lindén-Liljehage, S:ta Marian kuoro. Servering kl. 17.30 bak i kyrkan
Sö 29.10 kl 18: Samling i Öster-Yttermark bönehus. André Djupsjöbacka, Susanna Åbacka, Anja Rimpiläinen
Lö 4.11 kl 12: Gudstjänst i Närpes kyrka, ljuständning för avlidna under året, Patrica Strömbäck, Gerd Lindén-Liljehage, sånggrupp.
Sö 5.11 kl 12: Suomenkielinen messu Närpiön kirkossa, Patrica Strömbäck, Gerd Lindén-Liljehage, S:ta Marian kuoro
Sö 5.11 kl 18: Laudates 60 års-jubileum i Luthergården. Leif Erikson, Laudate, Sam Lindén
On 8.11 kl 12: Matgemenskap för alla i församlingshemmet. Anmäl senast må 6.11 till Anders Blomberg 040 711 7692

Övermark

Fr 27.10 kl 18.30: Församlingsafton i Övermarks församlingshem. Teologie doktor Leif Erikson talar utgående från Martin Luthers syn på själavård och bikt över ämnet "Bön i förtröstan på Guds löften.", Marcus Jakobsson, Anders Blomberg och Elias Jakobsson

Sö 29.10 kl 10: Byagudstjänst i Frönäs bykyrka, Marcus Jakobsson och Jan-Ola Granholm
Lö 4.11 kl 10: Gudstjänst i Övermarks kyrka, ljuständning för avlidna under året, Marcus Jakobsson, Jan-Ola Granholm

Pörtom

Lö 4.11 kl 18: Gudstjänst i Pörtoms kyrka, ljuständning för avlidna under året, Ulf Sundqvist, Jan-Ola Granholm. Pörtomkören
To 9.11 kl 12: Matgemenskap för alla. Anmäl senast 8.11 till Kristina Örn 040 711 7685

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

Sö 25.10 kl. 11.30: Tro i vardagen. Övermalax FH.
Sö 5.11 kl. 18: Bön för alla, Bergö församlingshem.

Bergö

Sö 29.10 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.
Lö 4.11 kl. 16: Ljuständning på alla helgons dag. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. Kyrkokören medverkar. Englund, Brunell.
Sö 5.11 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell.

Malax

Sö 29.10 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.
Sö 29.10 kl. 14: Möte på reformationsdagen, Övermalax FH.
Lö 4.11 kl. 18: Ljuständning på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. The Gospel Voice medverkar. Norrback, Lax.
La 4.11 klo 19.30: Pyhäinpäivän iltakirkko. Muis-tellaan vuoden aikana kuolleita seurakuntalaisia sytyttämällä jokaiselle kynttilä. Norrback, Lax.
Sö 5.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Lax. Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö 29.10 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.
Lö 4.11 kl. 19: Ljuständning på alla helgons dag. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan förra allhelgona. Kyrkokören medverkar. Tornberg, Brunell.
Sö 5.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell.

KOLUMNEN

HANNA HOFMAN

Ska vi be?

TYCKER NI att vi ska be? Så brukar jag ofta fråga som avslutning i mina grupper och vid hembesök. Jag brukar säga att för mig är bön som ett samtal med en vän. Det viktiga är inte hur man säger något eller med vilket tonläge, utan att det kommer från hjärtat.

Jag har märkt att efter krigets utbrott i Ukraina har deltagarna svarat mig med säkrare röst på frågan om vi ska be. Ja, det finns all orsak att vända oss till Herren med vår bön. Men kan vi inte kan göra något annat också än be för vårt samhälle och för omvärlden? Något som märks, kanske någon stilla undrar. Och samtidigt är det lätt att tänka "jag är så liten, så jag kan inte påverka".

»Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.«

JAG FÖRSTÅR den tanken, och visst tänker jag också så ibland. Men ändå vill jag försöka visa att en liten gärning tillsammans med andra små gärningar kan leda till något större. Som ett fint exempel vill jag lyfta fram alla som har stickat strumpor, filter och vantar och donerat till församlingen. En stor del av dessa kunde jag vidarebefordra till Ukraina genom en kontakt i Korsnäs. Han för dit personligen och kunde ta det stickade med sig och dela ut det till soldater och civila i det plågade landet.

Jag tänker också på alla som på andra sätt engagerar sig. I vår församling har vi ett loppis och en klädinsamling som hör till diakonin, och som varje vecka engagerar många frivilliga. Det sorteras kläder och det diskas kärl, som sänds utomlands med hjälptransport eller säljs på loppis. För pengarna kan vi sedan finansiera en hjälpsändning och dela ut en julmatkasse till hjälpbehövande i vår kommun. Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.

IGÅR TRÄFFADE jag en tredje-fjärde klass och hade ett par lektioner i Bibeläventyret. Jag talade då om landet Israel med dem, och jag tänkte att jag måste fråga om de har hört mera om Israel nu sedan förra veckans lektion med tanke på hemskheterna som hänt där. Många barn sa att det hade de, och att det var krig där. Jag är orolig för att barnen ska uppleva världen som hemsk och tappa hoppet genom alla lättillgängliga nyheter.

Jag sa att de kan inte påverka läget i Israel, men de kan påverka sin egen skolgård. Den stora världen börjar i den lilla. Jag gav som exempel att de kan gå och prata med någon som är ensam och utanför. En sådan handling betyder mycket – liksom allt vi kan göra för att ta ansvar för vår medmänniska.

Hanna Hofman är diakon i Korsnäs församling.

NÄRPES | allhelgonatid

Vi minns våra kära

Minnesgudstjänster med ljuständning för de församlingsmedlemmar som avlidit sedan senaste allhelgona ordnas enligt följande:

Söndag 29.10 kl. 12 Högmässa i Töjby bykyrka, ljuständning för avlidna under året. Jakobsson, Granholm
Lördag 4.11 kl. 10 Gudstjänst i Övermarks kyrka, ljuständning för avlidna under året. Jakobsson, Granholm
Lördag 4.11 kl 12 Gudstjänst i Närpes kyrka, ljuständning för avlidna under året. Strömbäck, Lindén-Liljehage. Sånggrupp.
Lördag 4.11 kl 18 Gudstjänst i Pörtoms kyrka, ljuständning för avlidna under året. Sundqvist, Granholm, Pörtomkören.

Stick- och virkcaféet bjuder på avkoppling en vanlig torsdagskväll. FOTO: LINDA WEST

På stick- och virkcafé hinner man umgås

Mjuka nystan, en kaffekopp, och så är samtalet igång. På torsdagskvällarna är det plats för handarbete i Bergö församlingshem.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

BERGÖ – Det är ett glatt gäng! konstaterar **Linda West**, kyrkvaktmästare i Bergö kapellförsamling, om stick- och virkcaféet som redan hunnit samlas några gånger.

När missionssyfsöreningen i Bergö slutade var det dags för ett nytt koncept. – De lämnade ganska mycket material. ”Gör vad du vill med det!”, sa de. Vi tänkte att vi försöker i ett annat format, kvällstid, så att även yngre kan komma med.

Det har visat sig fungera väl med ett café med fria former. Någon stickar, någon virkar och någon syr kors-

stygn. Konceptet passar för alla åldrar.

– Här finns lite yngre och lite äldre, det är det som är så kul. Alla har sina erfarenheter som de delar med sig av.

En handarbetskväll mitt i veckan är avkopplande och kravlös.

– Mammor med småbarn kan sitta ner

»Alltid finns det någon som kan hjälpa. Det är riktigt kul!«

och dricka en kaffekopp i lugn och ro. Det är skönt att få ha något eget. Timmarna bara flyger iväg.

Om det är någon övergång som trasslar eller ett mönster som känns besvärligt är det bara att slänga ut en fråga. Någon annan i gruppen brukar kunna komma med goda råd.

– Alltid finns det någon som kan hjälpa. Det är riktigt kul!

Linda West har hand om stick- och virkcaféet från församlingens sida. Hon konstaterar att det är bra att det finns någon som som håller i det, kokar kaffe och är där från början till slut.

– Jag jobbar ju som kyrkvaktmästare, men har mina fingrar i alla burkar, skrattar hon.

I och med att hon arbetar deltid är det en hybridmodell som gäller.

– Varannan vecka kör jag det, varannan vecka kommer jag på egen tid. Om jag är borta kör gruppen själva. De är hemma i huset, så det är inga problem.

Program mest alla kvällar

I aktiva Bergö har det största problemet varit att hitta en ledig kväll för stick- och virkcaféet.

– Vi har ganska mycket saker som händer i byn, så det gäller att försöka hitta en kväll som passar. På torsdagskvällarna har de ungdomskväll på uf-lokalen, så vi tänkte att den kvällen passar bra. Ingen av oss går

ju på ungdomskväll!

– En jumpagrupp för barn, som vi inte visste om, har gått samma kväll. Men nu har de bytt tid. Det var många föräldrar som också ville vara med i vår grupp.

Kom när du kan!

Ingen anmälan behövs, och man kan delta de kvällar man har möjlighet till.

– Det är inte en förening, man kommer om man har passligt. Jag lägger ut reklam varje vecka att nu är vi på gång igen, berättar Linda West.

Info kommer på församlingens hemsida, på sociala medier och Bergö WhatsApp.

– Det är där som all info om vår by kommer ut, den når ut till alla.

Vad är trendigast just nu i handarbetsväg?

– Det är nog tröjorna, Strömsötröjor och liknande. Alla vill sticka tröjor!

Hinner ni prata annat än maskor och varv?

– Egentligen diskuterar vi allt annat, säger Linda West. Ibland är det någon som behöver lätta sitt hjärta, det är stöd och pepp. Ibland skrattar vi så att tårarna rinner. Det märks att det här behövs.

Stick- och virkcafé i Bergö

torsdagar kl. 18.30–20.30 i församlingshemmet.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Ett arv från mormor

Lotta Skrtic-Lindholm är troende, men inte kyrklig. Ändå vill hon ge av sin fritid till församlingen.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

VÄRDÖ När KP talar med **Lotta Skrtic-Lindholm** från Vårdö har hon och hennes man Niclas precis kommit hem från en resa till Kroatien. Lottas pappa kommer från Kroatien, och hon talar en relativt god kroatiska.

– Vi besökte Split, en gammal hamnstad. De har världens äldsta fungerande katedral där – från 300-talet! berättar hon.

Men hon missade tolvmassan i den katedralen och gick i massa i en annan i stället. Hennes pappas moster, död sedan länge, var djupt troende katolik.

– Hon gick i massan två gånger per dag. Hon är nog den mest religiösa människa jag någonsin träffat.

Men Lotta Skrtic-Lindholm är medlem i den evangelisk-lutherska församlingen och sitter med i kapellrådet i Vårdö.

– Jag är inte särskilt kyrklig, men troende. Tron är något jag har för mig själv, den är mellan mig och det jag tror på. Kyrklighet står för institutionen, den som talar om för mig hur jag ska tro, men också för gemenskap.

Hon tycker om att sitta i kyrkor.

– De är ett stort kulturarv. De är så vackra!

– Om jag sitter tyst vid kapellrådets möte börjar någon undra om jag är sjuk, skrattar Lotta Skrtic-Lindholm. FOTO: PRIVAT

Vägen till Åland

Lotta Skrtic-Lindholm växte upp i Stockholm med en pappa från Kroatien och en mamma från Sibbo. De talade svenska hemma. Det finlands-svenska arvet tog hon till sig särskilt hemma hos mormor och morfar i Sibbo om somrarna.

– Som barn kopplade jag över till Sibbodialekt när jag kom dit. Det är mycket tack vare mormor jag fått mitt intresse för religion och en förståelse för andra religioner. Hon var så givmild, en sann kristen. Hon hade tid och plats också för utstötta, både människor och djur.

Sin man Niclas träffade hon för att hon var arbetskamrat med hans syster. Hon skulle besöka sin vän på Åland, men vännen blev sjuk, och då fick vännens bror ta hand om henne i stället.

– Det gör han fortfarande! Vi har varit tillsammans i trettio år.

När de gifte sig år 1998 byggde de sina första växthus, och började odla gurka, tomater, paprika och specialtomater.

– Med åren började lönsamheten tryta och det kändes jättejobbigt.

Då tog de över ett företag som driver uppskogs-

plantor på kontrakt.

– Det var en helt ny värld. Vi kunde ju gurkor och tomater i sömnen! Och nu håller vi fortfarande på och lär oss. Det är mycket att renovera och reparera och ny teknik. Odlingsmässigt är det ändå samma sak.

Ordnar matlagningskvällar

Tidigare var hon medlem i församlingsrådet, sedan Norra Ålands församling blev till sitter hon i kapellrådet.

Vad gör ni där?

– Vi dricker inte kaffe, men vi skvallrar! Det är inte så mycket vi kan påverka, men vissa frågor har vi ändå på vårt bord. Vi har också ordnat matlagningskvällar. Vi har en hel del invandring till Vårdö, både från Sverige, andra kommuner och ännu längre ifrån.

Märks ditt kroatiska arv på dig?

– Jag har temperament. Och så pratar jag väldigt mycket. Niclas sa det när vi var i Kroatien: Vad har folk att prata så mycket om, är de ald-

rig tysta? Det har varit en liten kulturkrock mellan min pratsamhet och de tysta skärgårdsborna. Om jag sitter tyst på ett möte börjar folk undra om jag är sjuk ... Men man måste ju prata om man har en relevant åsikt eller en fråga!

Lotta Skrtic-Lindholm

Medlem i Vårdö kapellråd. Har tillsammans med sin man ett företag som driver upp skogsplantor.

Gillar Vårdö på grund av lugnet, tryggheten och känslan av att alla känner alla.

Familj: Mannen Niclas och barnen Emilia, 22, August, 20 och Arthur, 15.

Talar numera kroatiska med sin pappa. Språket lärde hon sig i skolan och genom att tala kroatiska med anställda.

Gör på fritiden: "Jag har ingen fritid! Barnen kommer först och sen jobbet." Är med i en vikingaförening när hon hinner, och har ett intresse för jakt: hon är hundförare.

»Vi dricker inte kaffe, men vi skvallrar!«

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 29.10 kl. 12: Barockmusikalisk tvåspråkig högmässa i Pargas kyrka, Saara-Mariia Roto, Juho Kopperoinen, Hanna Lehtonen, Anna Satomaa. Tillsammans med finska församlingen och Pargas barocksällskap.

On 1.11 kl. 18: Veckomässa med bildmeditation, Saara-Mariia Roto, Hanna Lehtonen.

Lö 4.11 kl. 10: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen. Pargas kyrkokör medverkar.

Sö 5.11 kl. 12: Högmässa i Pargas kyrka, Pär Lidén, Hanna Lehtonen. Kommenterad högmässa – konfirmanderna deltar och får undervisning om gudstjänstfirandet. Konfirmandföräldramöte efter högmässan.

On 8.11 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Saara-Mariia Roto, Hanna Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:

Lö 4.11 kl. 18: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Susanna Landor, Robert Helin.

Sö 5.11 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Terttu Laaksonen, Susanna Landor, Robert Helin.

Korpo kapellförsamling:

Sö 29.11 kl. 18: Finsk minimässa i Korpo kyrkas St Mikaelsskapell, Esa Killström.

Lö 4.11 kl. 18: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Korpo kyrka, Esa Killström, Mikael Granlund.

Sö 5.11 kl. 15: Allhelgonahelgens gudstjänst med ljusständning i Norrkata kyrka, Esa Killström, Mikael Granlund.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 29.10 kl. 11: Finsk högmässa i Houtskär kyrka, Esa Killström.

Lö 4.11 kl. 11: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Houtskär kyrka, Janette Lagerroos, Mikael Granlund.

Iniö kapellförsamling:

Lö 4.11 kl. 13: Alla helgons dags tvåspråkiga gudstjänst med ljusständning i Iniö kyrka, Marika Torp. Kören Korsulaulajat från Reso under ledning av Vesa Ranki medverkar.

ÅBO

fre 27.10:

– **kl 10.30–12:** Närståendecafé, Kvartersklubben (Henriksg. 9, Åbo). I samarbete med Folkhälsan, Egentliga Finlands Minnesförening. Anmälan senast 26.10 till Eva Björkqvist tfn 040–5165 679.

sön 29.10:

– **kl 12:** Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt, Söderlund, Markkula, Knuts-Söderlund. Seniorkören Argentum (dir.

ÅBO

Sorggrupp

Församlingens sorgebearbetningsgrupp

Om du mist en anhörig kan du få hjälp med att bearbeta din sorg och dela din erfarenhet med andra sörjande. Vi startar en ny grupp **onsdagen 15 november kl. 17.00** i Aurelias tredje våning (Auragatan 18, 20100 Åbo).

Om du är intresserad, anmäl dig till församlingspastor Maria Wikstedt 040–3417463, maria.wikstedt@evl.fi senast 10.11.2023.

Ta gärna kontakt om du har frågor.

Henrica Lillsjö) och gudstjänstgrupp Ester medverkar. Diakon Sonja Knuts-Söderlund välsignas till tjänst. Barnhörna. Kyrkkaffe.

mån 30.10:

– **kl 13–15:** Café Orchidé, Aurelia. Vi i världen och världen hos oss del II. Gäst via videolänk: missionär Anna Tikum.

tis 31.10:

– **kl 14.30–18.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

– **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 1.11:

– **kl 10–12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem.

Ordnas i samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– **kl 13.30–15.45:** Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.

tors 2.11:

– **kl 9.30–11.45:** Familjecafé, Aurelia.

– **kl 14–16:** Stickcafé, Aurelia. Ordnas i samarbete med Åbo svenska pensionärsklubb.

lör 4.11:

– **kl 15–17.30:** Träff för ensamstående föräldrar med barn, Aurelia. Anmälan senast 31.10 till agneta.markkula@evl.fi/040–3417 757.

– **kl 15.30:** Musikkudstjänst med parentation, Uppståndelsekapellet. Wikstedt, Björkgren-Vikström, Daniels-son, Söderlund. Ljus tänds till minnet av de församlingsmedlemmar som avlidit under det senaste året

– **kl 16.30–18:** Vi värmer saft och möter er på Åbo gravgård i allhelgonamörkret. Du kan också titta in i Uppståndelsekapellet kl. 16.30–17.30 och lyssna en stund på orgelmusik spelad av Marjo Danielsson och Nicholas Söderlund.

sön 5.11:

– **kl 12:** Högmässa, Domkyrkan. Torsten Sandell (pred), Björkgren-Vikström (lit), Danielsson, Söderlund. Guds-

tjänstgrupp Aron medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe. Högmässan kan även ses via www.virtuaalikirkko.fi

– **kl 14:** "Livets vals" med Birgitta Forsman, Domkyrkan. Ett urval av Edith Södergrans dikter tillsammans med miniatyrer ur den finska pianomusiken från hennes samtid (Sibelius, Merikanto, Melartin). Fritt inträde

mån 6.11:

– **kl 12–12.15:** Lunchmusik med Ensemble MMXX, Domkyrkan.

– **kl 13–15:** Café Orchidé, Aurelia. Svenska dagen-fest.

"Vad betyder svenskan för dig?", gäst: Mari Nurmi.

tis 7.11:

– **kl 14.30–18.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

– **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 8.11:

– **kl 10–12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem.

Ordnas i samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– **kl 13:** Frukostklubben, Restaurang Teini (Nylandsgatan 1, Åbo). Agneta Markkula "Församlingens nya diakoniprojekt" Anmälan senast 6.11 kl. 10 till hedvig.lang-backa@abo.fi.

– **kl 13.30–15.45:** Barnhålan för åk 3–6, Aurelia.

– **kl 18–19.30:** "När någon dör", Aurelia. En kurs som ger praktiska verktyg för att hantera döden. Maria Björkgren-Vikström samtalar med ärkebiskop emeritus John Vikström och församlingsspastor Maria Wikstedt om sorg, sorgbearbetning och det kristna hoppet. Om du vill delta och råkar ha barn i åldern 3–9 år är barnen välkomna att delta i Äventyrsklubben som ordnas samtidigt i Aurelia. Anmälan till Äventyrsklubben senast 6.11 via sms 040–3417466.

tors 9.11:

– **kl 9.30–11.45:** Familjecafé, Aurelia.

JOMALA Musik

Sånger om himlen

Söndag 5.11 kl. 18 i kyrkan.

Kyrkokören medverkar. Allsång, körsång och instrumentalmusik kring himmelska toner.

VÄSTÅBOLAND Barockmusik

Barockmusikalisk högmässa i Pargas

Musikfestivalen "I barockens labyrinter" i Pargas går i år av stapeln **26–29.10** med konserter i bland annat Pargas kyrka och begravningskapell. Arrangörsföreningen samarbetar med Pargas församlingar och därför firas söndagsgudstjänsten 29.10 som en tvåspråkig, barockmusikalisk högmässa kl. 12 i Pargas kyrka. Förutom församlingarnas präster och kantorer medverkar festivalens musiker i högmässan. Välkommen!

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Sön 29.10 kl. 18 OBS Tiden! Kvällsgudstjänst:

Ingemar Johansson, Hansen

Mån 30.10 och 6.11 kl. 19 Meditation

Ons 1.11 kl. 11 Gudstjänstgruppen samlas: i kyrkan

Tors 2.11 kl. 12 Herrlunch: Anmälan till kansliet senast 31.10

Fre 3.11 kl. 13.30 Andakt: på Rönngården

Lör 4.11 kl. 11 Mässa med parentation: Äng, Hansen

Sön 5.11 kl. 18 Sång om himlen

MARIEHAMN

FR 27.10 kl. 14.00 Allsång: i församlingshemmet.

SÖ 29.10 kl. 11.00 Högmässa: i S:t Görans kyrka Himlaliv medverkar. *

TO 02.11 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 02.11 kl. 12.00 Sopplunch: i församlingshemmet.

FR 03.11 kl. 13.00 Lagtingsguds tjänst: i S:t Görans kyrka, medverkar: Johanna Grüssner – sång, Zaida Ponthin – violin.

FR 03.11 kl. 10–19: Vi finns på begravningsplatsen och bjuder på kaffe, varm saft och samtal.

LÖ 04.11 kl. 11.00 Högmässa: med parentation i S:t Görans kyrka, Magnificat medverkar.

LÖ 04.11 kl. 14.00 Gudstjänst: på finska i S:t Görans kyrka.

SÖ 05.11 kl. 11.00 Stenmässa: i S:t Görans kyrka. Kyrkkaffe. *

TO 09.11 kl. 11.30 Lunchmässa: i S:t Görans kyrka.

TO 09.11 kl. 12.00 Sopplunch: i församlingshemmet.

*=Livestreaming på församlingens Facebooksida.

NORRA ÅLANDS FÖRSAMLING

27.10 kl 12: Herrlunch i Mikaelsgården.

28.10 kl 13–16: Pysseldag i Vårdö församlingshem. Olika pysselstationer och gratis fika. Barn under skolåldern behöver ha en vuxen med.

29.10 kl 10: Högmässa i Sunds kyrka.

29.10 kl 12: Högmässa i Finströms kyrka.

3.11 kl 12–15: Kyrkorna är öppna och församlingen bjuder på kaffe och bulle. Kom in för stillhet eller en pratstund.

3.11 kl 19: Mässa med parentation i Vårdö kyrka.

3.11 kl 20: Mässa med parentation i Geta kyrka.

4.11 kl 10: Mässa med parentation i Sunds kyrka.

4.11 kl 12: Mässa med parentation i Finströms kyrka.

4.11 kl 19: ”Hommage till en spelman”, konsert

med bröderna Näsborn i Finströms kyrka.

5.11 kl 13: Andakt med parentation på Rosengården och Tallgården.

5.11 kl 15: Andakt med parentation på Hemgården och Strömshärdens.

5.11 kl 18: Konsert med Katrina kammarkör i Sunds kyrka.

9.11 kl. 15: Pyssel i Vårdö församlingshem.

9.11 kl. 16.30: Soppa och temakväll, ”Vårdö förr och nu”, i Vårdö församlingshem. Anmäl gärna till Outi om du vill komma och äta.

ECKERÖ–HAMMARLAND

S:t Lars kyrka

Reformationsdagen

Högmässa 29.10 kl. 11.00 med Ingemar Johansson och Kjell Frisk. Kollekt: För Borgå stifts 100-årsjubileum.

Alla helgons dag

Högmässa med parentation 4.11 kl. 18.00. Med Eva Williams och Pipsa Juslin. Kollekt: Förbundet Kristen Skolungdom r.f.

S:ta Catharina kyrka

Tjugoförsta söndagen efter pingst

Jesu sändebud. Ungdomsmässa 22.10 kl.11.00 med Eva Williams och Pipsa Juslin. Kollekt: Eumeniska rådet i Finland

Alla helgons dag

De heligas gemenskap. Högmässa med parentation 4.11 kl. 15.00. Med Eva Williams och Pipsa Juslin. Kollekt: Förbundet Kristen skolungdom r.f.

Tjugotredje söndagen efter pingst

Förlåt varandra. Gudstjänst 5.11 kl. 11.00. Med Eva Williams och Pipsa Juslin, Marie Nordenstorm predikar och välkomnas till tjänst. Kyrkkaffe. Kollekt: KCSA.

Övrigt

Seniorträff: i Catharina gården 25/10, 1/11 kl 12.30, i samarbete med äldreomsorgen i Hammarland, gymnastik, kaffe, prat och skatt.

Klapp & Klang: torsdagar kl 10.30 i Catharina gården.

Sykretsen: måndagar jämna veckor kl 12.30 i Catharinagården.

Herrlunchen: sista torsdagen i månaden kl 12.00. Anmälan senast tisdag samma vecka till pastorskansliet tel. 38387.

Catharina-Larskören: onsdagar kl 18.30 i Catharinagården.

Vid diakoniärenden: Kontakta kyrkoherden eller boka tid via kansliet.

KOLUMNEN

HANNA HOFMAN

Ska vi be?

TYCKER NI att vi ska be? Så brukar jag ofta fråga som avslutning i mina grupper och vid hembesök. Jag brukar säga att för mig är bön som ett samtal med en vän. Det viktiga är inte hur man säger något eller med vilket tonläge, utan att det kommer från hjärtat.

Jag har märkt att efter krigets utbrott i Ukraina har deltagarna svarat mig med säkrare röst på frågan om vi ska be. Ja, det finns all orsak att vända oss till Herren med vår bön. Men kan vi inte kan göra något annat också än be för vårt samhälle och för omvärlden? Något som märks, kanske någon stilla undrar. Och samtidigt är det lätt att tänka ”jag är så liten, så jag kan inte påverka”.

»Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.«

JAG FÖRSTÅR den tanken, och visst tänker jag också så ibland. Men ändå vill jag försöka visa att en liten gärning tillsammans med andra små gärningar kan leda till något större. Som ett fint exempel vill jag lyfta fram alla som har stickat strumpor, filter och vantar och donerat till församlingen. En stor del av dessa kunde jag vidarebefordra till Ukraina genom en kontakt i Korsnäs. Han för dit personligen och kunde ta det stickade med sig och dela ut det till soldater och civila i det plågade landet.

Jag tänker också på alla som på andra sätt engagerar sig. I vår församling har vi ett loppis och en klädinsamling som hör till diakonin, och som varje vecka engagerar många frivilliga. Det sorteras kläder och det diskas kärl, som sänds utomlands med hjälptransport eller säljs på loppis. För pengarna kan vi sedan finansiera en hjälpsändning och dela ut en julmatkasse till hjälpbehövande i vår kommun. Det ger ringar på vattnet, och sprider hopp.

IGÅR TRÄFFADE jag en tredje-fjärde klass och hade ett par lektioner i Bibelläroret. Jag talade då om landet Israel med dem, och jag tänkte att jag måste fråga om de har hört mera om Israel nu sedan förra veckans lektion med tanke på hemsigheterna som hänt där. Många barn sa att det hade de, och att det var krig där. Jag är orolig för att barnen ska uppleva världen som hemsk och tappa hoppet genom alla lättillgängliga nyheter.

Jag sa att de kan inte påverka läget i Israel, men de kan påverka sin egen skolgård. Den stora världen börjar i den lilla. Jag gav som exempel att de kan gå och prata med någon som är ensam och utanför. En sådan handling betyder mycket – liksom allt vi kan göra för att ta ansvar för vår medmänniska.

Hanna Hofman är diakon i Korsnäs församling.

NORRA ÅLAND Pyssel

Pysseldag med fika!

Lördagen den **28 oktober kl. 13–16** ordnas en pysseldag i Vårdö församlingshem. På programmet står olika pysselstationer och gratis fika.

Barn under skolåldern behöver ha en vuxen med.

Välkomna!

Orgeln ska hålla i minst hundra år!

Redan för tjugo år sedan inleddes diskussionen om en ny orgel i Hammarlands kyrka. Nu är den invigd, till kantorns och församlingens stora glädje.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

HAMMARLAND Pipsa Juslin, som är kantor i Eckerö-Hammarlands församling, letar fram sina finaste ord när hon ska beskriva den nya orgeln i Hammarlands kyrka.

– Soundet är mjukt och runt. Det finns en bra kärna i ljudet, men också en mjukhet. Och pedalerna, där finns tuba. Ljudet kommer från de största piporna och är riktigt maffigt. Jag är nästan lite kär i den!

Orgeln är byggd av orgelbyggeriet Paschen Orgelbau i Kiel. Under orgelprojektet gjordes en del andra projekt, eftersom kyrkan ändå var stängd.

– Vi målade kalkstenen på väggarna där golvet på orgelläktaren sänktes, några stenplattor på kyrkgolvet är reparerade, vi drog in fibernät och fick nya motorer i klockorna. Dessutom hade vi storstädning, så allt ser uppiffat ut, säger kyrkoherde **Eva Williams**.

Orgeln invigdes med en konsert den 7 oktober.

– Jag bjöd in alla åländska kantorer, och jag är så oerhört tacksam för dem som hade möjlighet att komma. Orgeln är ett lyft för vår egen församling, men jag hoppas att den blir ett lyft för hela Åland, säger Pipsa Juslin.

»Jag är nästan lite kär i den!«

Att spela orgel är bra för hjärnan

Pipsa Juslin drömmer nu om att få orgelelever – alla som är intresserade får gärna kontakta henne. Att spela orgel är nämligen utmärkt hjärngymnastik.

– Självt spelade jag piano innan jag började med orgel, och det var nog mycket att lära sig att koordinera. Man ska kunna läsa åttonde versen på en psalm och samtidigt spela med händer och fötter – det tog tid innan alla kroppsdelar och synapser i hjärnan började samarbeta. Att spela orgel är säkert ett bra sätt att hålla minnessjukdomar borta, säger hon.

Den gamla orgeln ville ingen ha, så den har i stället återanvänts på olika sätt. Självt ska Pipsa Juslin montera tre orgelpipor på väggen, som ett konstverk. Också den nya orgeln har återan-

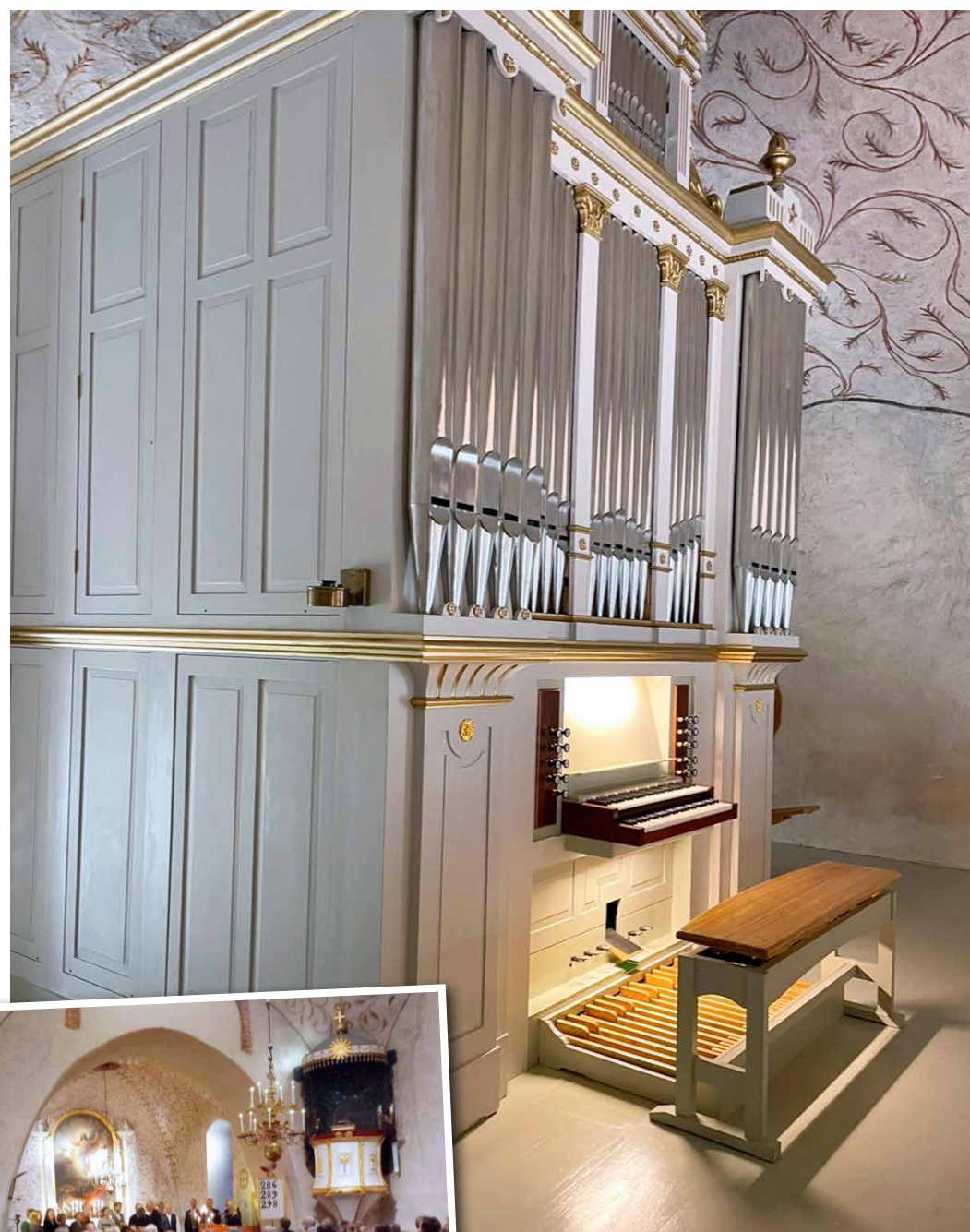
Den nya orgeln kommer från Kiel – med några pipor från Vörå.

FOTO: ANN-MARI HINDERS

Kyrkan var full då den nya orgeln invigdes med konsert.

FOTO: ANN-MARI HINDERS

vända delar. En viktig nyckelperson i projektet har varit Stefan Lönnqvist, diplomorganist från Österbotten och sakkunnig i orgelfrågor.

– Några stämmor och pipor kommer från Vörå, berättar hon.

Eva Williams poängterar att projektet varit enormt.

– Det är så härligt med frimodiga människor som vågar satsa så stort att ingen fattar hur stort det var. Och just därför vågade de! För skulle någon ha begripit skulle de kanske inte ha vågat. Jag är så tacksam över dem som tog beslutet, säger hon.

En bit i ett pussel

Eva Williams vill främst tacka **Charles Andersson**, viceordförande i kyrkorådet.

– Han har varit sammankallare och sekrete-

rare i gruppen och verkligen hållit i alla trådar. Det är han som hållit kontakt med orgelbyggeriet Paschen Orgelbau, bokat allt boende och förhandlat med tullen.

Hon säger att det inte är alla som förstår vilket ofantligt projekt den nya orgeln varit: en jättestor orgel, som kostade 400 000 euro, som skulle monteras i en kyrka från 1200-talet.

– Det har inneburit en massa extraarbete för våra fina vaktmästare **Ann-Mari Hinders** och **Ralf Fagerholm**.

Eva Williams tycker det är fantastiskt att få jobba i Hammarlands kyrka. Hon är också tacksam för att Kulturbyrån på Åland hade förståelse för att kyrkan inte är ett museum utan en byggnad som används.

– Vi måste ju kunna använda kyrkorna i det liv vi lever nu. Ibland, när jag klär mig i en av de riktigt gamla mässhakarna som vi har i vår kyrka, tänker jag att jag bara är en liten skärva i ett pussel som byggts här i 800 år. Och nu har vi en orgel som håller i hundra år till, säger Eva Williams.

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 27.10 Gunnel M. Helander, Hangö

Måndag 30.10 Marika Thylin-Björkgren, Helsingfors

Tisdag 31.10 Marika Thylin-Björkgren, Helsingfors

Onsdag 1.11 Elina Sagne-Ollikainen, Helsingfors

Torsdag 2.11 Jonas Gehlin, Stockholm (repris från 3.11.2021)

Fredag 3.11 Jan Edström, Esbo

Måndag 6.11 Eva Johansson, Mariehamn

Tisdag 7.11 Anette Nyman, Purmo

Onsdag 8.11 Elina Sagne-Ollikainen, Helsingfors

Torsdag 9.11 Maria Björkskog, Ytterse (repris från 2.11.2021)

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 27.10 Bo-Göran Åstrand, Borgå

Lördag 28.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 29.10 Trons grund. Textläsare: Anna Edgren och Marika Kivinen. (Repris från 1.11.2020)

Måndag 30.10 Kurt Hellstrand, Jakobstad

Tisdag 31.10 Kurt Hellstrand, Jakobstad

Onsdag 1.11 Markus Linde, Vanda

Torsdag 2.11 Margareta Puiras, Ekenäs

Fredag 3.11 Ingemar Johansson, Mariehamn (repris från 5.11.2021)

Lördag 4.11 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 5.11 Förlåt varandra. Textläsare: Linda Wahrman och Stefan Vikström. (Repris från 8.11.2020)

Måndag 6.11 Hilka Olkinuora

Tisdag 7.11 Markku Salminen, Ekenäs

Onsdag 8.11 Markus Weckström, Ekenäs

Torsdag 9.11 Anna Maria Böckerman, Helsingfors

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 29.10 Festmässan från Stiftsdagarna i Borgå. Borgå stift 100 år. Predikant: Bo-Göran Åstrand. Liturger: Mats Lindgård och Maria Smeds. Kantorer: Anne Hätönen, Eric-Olof Söderström, Reidar Tollander och Erica Nygård. Körer: Borgå kammarkör, Kammarkören Psallite och barnkören Diskanten. Körledare: Eric-Olof Söderström, Erica Nygård, Lauri Palin och Christer Romberg. Solist: Michaela Wargh. Musik: Brassensemblen Cornicines Borgoensis. Inledningsord: Kristo Anttila. Mässan sänds också i Yle Fem kl. 12.00. Tv-sändningen tolkas till finlandssvenskt teckenspråk.

Lördag 4.11 Gudstjänst med Svenska lutherska evangeliföreningen. Predikant och liturg: Tomas Klemets. Kantor: Niklas Lindvik. Körer: Projektkören och Ungdomskören Evangelicum. Körledare: Niklas Lindvik och Henrica Lillsjö. Kompgrupp: Niklas Lindvik (flygel), Jonathan Stenlund (elbas), David Forsblom (slagverk) och Tom Bergman (flöjt). Försångare: Erica Lillsjö. **Gudstjänsten sänds också i Yle Fem kl. 12.00.**

Söndag 5.11 Gudstjänst med Missionskyrkan i Vasa. Predikant: Daniel Särs.

NYTT FRÅN DOMKAPITLET

Förordnanden

TM Wilhelmina Oldmark förordnas som församlingspastor i Jomala församling på viss tid 9.10.2023–8.4.2024.

Pastor Saara-Mariia Roto förordnas som tf. kaplan i Västabolands svenska församling på viss tid 1.10–31.12.2023.

Pastor Eva-Lotta Blom förordnas som församlingspastor på visstid 1.10–31.12.2023 och deltid i Agricola svenska församling.

Kyrkoherden i Kvevlax församling Fredrik Kass förordnas sköta kyrkoherdetjänsten i Replotförsamling vid sidan av egen tjänst på viss tid 22.9–30.11.2023.

Kyrkoherdetjänsten i Solfs församling

Solfs församling har 13.8.2023 valt pastor Johan Kanckos till ordinarie kyrkoherde. Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnande till ordinarie tjänst från 1.11.2023 åt Kanckos. Kanckos sköter tjänsten som tf. kyrkoherde 1.9–31.10.2023.

Kyrkoherdetjänsten i Karis-Pojo svenska församling

Inom utsatt tid har kyrkoherdetjänsten i Karis-Pojo svenska församling sökts av: Karl af Hällström, tf. kaplan i Karis-Pojo svenska församling Yvonne Terlinden, familjerådgivare i Raseborg

Den 8 oktober fick stiftet två nya präster och en ny diakon: Wilhelmina Oldmark, Ingrid Mutai och Annica Smeds.

FOTO: NIKLAS MONTONEN

Markus Weckström, militärpastor vid Nylands brigad Domkapitlet har konstaterat alla sökande vara behöriga för tjänsten i fråga.

Domkapitlet har gjort ett valförslag och placerat de sökande i förslagsrum enligt följande: Karl af Hällström i första förslagsrummet, Markus Weckström i andra förslagsrummet, Yvonne Terlinden i tredje förslagsrummet. Domkapitlet ger valkandidaterna i uppgift att förrätta valprovet enligt följande: 12.11.2023: Karl af Hällström, 19.11.2023: Markus Weckström, 26.11.2023: Yvonne Terlinden.

Domkapitlet beslutar att

kyrkoherdevalet i Karis-Pojo svenska församling hålls 10.12.2023.

Lediga tjänster i stiftet

Ledande kaplan i Västabolands svenska församling. Kaplan i Västabolands svenska församling (Pargas distrikt.) En kaplantjänst i Johannes församling.

Gudstjänstlokal i Agricola svenska församling

Agricola svenska församling beviljas tillstånd att under den tid Pernå kyrka är stängd föra gudstjänster och nattvard i Sockenstugan i Pernå.

VANDA SVENSKA FÖRSAMLING
Kyrkan i Vanda

Inbjudan:

HÖGMÄSSA OCH AVSLUTNINGSFEST FÖR VANDA VÄSTRA DIAKONIFÖRENING

5.11.2023 kl.10 i Helsing kyrka S:t Lars

Festen med servering och föreläsning hålls i Bagarstugan från kl.11.

Biskop Bo-Göran Åstrand och kaplan Marina Smeds medverkar i Borgå stifts 100-årsfestmässan i Borgå domkyrka.

100-års-festmässan i teve

I Borgå domkyrka firas en praktfull festmässan för att uppmärksamma Borgå stifts 100-årsjubileum.

Liturger i gudstjänsten är kaplan **Marina Smeds** och domprost **Mats Lindgård**. Biskop **Bo-Göran Åstrand** predikar. Som kantorer fungerar **Eric-Olof Söderström**, **Reidar Tollander**, **Anne Hätönen** och **Erica Nygård**, som också leder kören Psallite. Barnkören leds av kantor **Lauri Palin** tillsammans med **Christer**

Romberg. För musiken står även Borgå kammarkör under ledning av Eric-Olof Söderström och blåskvartetten Cornicines Borgoensis. Som solist hör vi **Michaela Wargh**. **Kristo Antila** läser inledningsorden. Festmässan tolkas också till teckenspråk i en skild sändning på arenan. Tv-regi: **Rufus Hedengren**.

Gudstjänsten direktsänds den 29.10 kl. 12.00 i Yle Fem och sänds i radio samma dag kl. 13.03 i Yle Vega.

Teve-andakt på alla helgons dag

På Evangeliska folkhögskolan i Vasa firas en stämningsfull andakt på alla helgons dag.

Liturg och predikant är **Tomas Klemets** och som kantor fungerar **Niklas Lindvik**. Medverkar gör också Projektkören ledda av Niklas Lindvik och ungdomskören Evangelicum ledda av **Henrica Lillsjö**,

som också är försångare i gudstjänsten. Kompgruppen består av Niklas Lindvik på flygel, **Jonathan Stenlund** på elbas, **David Forsblom** på slagverk och **Tom Bergman** på flöjt. Tv-regi **Rufus Hedengren**.

Andakten sänds den 4.11 kl. 12.00 i Yle Fem, och samma dag i radio kl. 13.03 i Yle Vega.

Kreativ helg för unga

Young Creators 2023, 24–26.11.2023 på Kedu i Nykarleby, vill samla, inspirera och utrusta 15–30 åringar som vill hitta sitt uttryck och fördjupas i sin tro. Under helgen får deltagarna ta del av andra kreatörers erfarenheter samtidigt som de får testa på olika konstformer. Tillsammans skapar vi ett nätverk där vi stöder varandra att ge utlopp för vår kreativitet, både inom och

utanför församlingen. Medverkande: Nina Åström, Jonathan "Jutski" Väitalo, Joel Peltoniemi, Olya Tsikhanchuk, Matti Aspvik, Fanny Sjölind, m.fl.

Young Creators 2023 ordnas av Förbundet Kyrkans Ungdom och KREDU. Mer info hittas på www.kyrkansungdom.fi och www.kedu.fi. Anmälningstid i oktober.

För snart trettio år upplevde **Fredrik Nygård** att Gud befriat honom från sitt spelberoende. Sedan dess har han spelat bort 2,5 miljoner euro, lurat och bedragit. För fem år sedan upplevde han en ny befrielse och har inte spelat sedan dess. Skulderna kan han aldrig betala tillbaka, men han betalar små symboliska belopp varje månad på eget initiativ.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

GAMBLERNS LIV BLIR BOK

Våren 1994 gjorde jag en intervju för Jakobstads Tidning med sjuttonåriga Fredrik Nygård från Katternö i Pedersöre, som hade spelat bort 35 000 mark (motsvarar drygt 9 000 euro) på pokermaskiner. I intervjun berättar han hur Gud befriat honom från spelberoendet efter förbön.

Det är en betydligt mera livserfaren Fredrik Nygård som öppnar dörren för mig till sitt hem i Vasa för en ny intervju. Ämnet för intervjun är detsamma, att Gud befriat honom från spelberoendet. Nu finns också hans liv dokumenterat i en bok som ges ut inom kort.

Men boken *All-In, Fredrik Nygård: Nordens värsta gambler och bedragare* handlar inte bara om ett trettio år gammalt spelberoende. Befrielsen som han då berättade om varade i ett år. Sedan blev det återfall och sedan dess har han spelat bort över 2,5 miljoner euro.

– Det är udda att se saker från trettio år tillbaka i tiden. Men jag känner igen mig, säger han nu när han läser JT-texten.

– Det är jättesvårt att säga vad som hände och inte hände under förbönen 1994. Det är möjligt att det fanns någon form av befrielse i den. Men om den var andlig eller psykosomatisk är svårt att veta. Då kändes det som något spektakulärt och jag lyckades stoppa karusellen.

Utlöstes på nytt av motgångar

Stoppet varade ändå inte ens i ett år. Han började spela på nytt i liten skala tills 1998, då karusellen var i full gång igen.

– Spelandet utlöstes då av en serie motgångar och besvikelser. Mycket gick snett under en kortare tid: motgångar i arbetslivet, jag blev kritiserad för olika saker, ibland rättvist och ibland inte. Motgångarna fick mig först och främst att lämna den tro jag hade.

Du lämnade tron? I boken säger du att du alltid haft Gud med dig?

– Det är en definitionsfråga. Med facit på hand vet jag att jag inte haft en frälsande tro under

de 23 år jag kallat mig kristen. Jag hade en intellektuell, känslomässig barnatro som övergått till något som byggde på en serie upplevelser. Jag konfronterade aldrig synden och att jag som syndare behöver frälsning. Hela livet kretsade kring mig.

Efter intervjun 1994 har Fredrik Nygård haft flera andra upplevelser där den kristna tro varit till hjälp och han lyckats bryta spelspiralen. Men avbrottet har ändå aldrig varat längre än mellan sex och tolv månader.

– Mitt liv var ett enda ljugande. Jag trodde jag var på jakt efter lösningar på mina problem, men jag skapade bara skulder. Jag utnyttjade folks goda sidor på ett destruktivt sätt. Till slut hade jag inget samvete kvar.

Då sjuttonåriga Fredrik spelade bort 1 100 mark (motsvarar knappt 300 euro) som mest under en dag, kunde han senare spela bort 60 000 euro under en kväll.

»Är inte roten uppriven hjälper det inte att putsa ytan.«

När han räknade ihop sina totala skulder slutade han räkna vid 2,5 miljoner euro.

I boken berättar han om hur han går på järnvägsspåret och väntar på att tåget ska köra över honom.

– Att gå på spåret är egentligen en flykt. Man vill fly undan problemen.

Han har gjort fyra allvarliga självmordsförsök och över tio halvhjärtade försök, som han anser kanske var mera rop på hjälp.

På flyktresa i Helsingfors

2018 befann han sig på det han kallar en flyktresa i Helsingfors och låste in sig i ett hotellrum.

– Jag började må illa. Jag var en person som mådde illa 300 dagar om året, men det här illamåendet var annorlunda och något jag aldrig upplevt tidigare. Den här gången hade jag inga självmordstankar och för första gången gjorde det ont från insidan ut.

Han tänkte på sina problem, sina offer, frun och dottern.

– Jag kom i syndanöd. Men det var också en väldigt konkret upplevelse av en bekännande men inte äkta kristen tro. För första gången kände jag närvaron av en helig och rättfärdig Gud som såg rakt igenom mig. Om och om skrek jag ut: Gud, förlåt mig mina synder. Men det var inte kuren. Det var bara diagnosen.

När han kom hem till Vasa träffade han några kristna bröder som bad för honom.

– Förbönen likande de tidigare, men skillnaden var att jag för första gången var desperat och jag insåg att jag var en syndare. Det fanns ingen bakdörr, jag var på botten. Där underordnade jag mig Jesus Kristus som herre för första gången.

– Att underordna sig Jesus är att ge bort jaget. Vi slutar inte synda men vår identitet som syndare dör med Kristus. Alla behöver inte gå igenom det jag gått igenom, men alla behöver nå sin personliga botten där man blir så trött på jaget. Det gjorde jag.

Nu säger han att han inte känner någon dragning till att spela.

– Sedan jag för fem år och tre månader sedan lämnade mitt eget liv och följde Jesus har inte spelandet funnits på agendan. Jag har inte känt en endaste liten frestelse. Spelet, bedrägerierna, lögnerna, manipulationerna, pengarna – allting försvann.

Anser du dig vara en nykter spelare?

– Så var det innan, men inte längre. Nu är jag fri.

Vad är skillnaden mellan nu och när jag intervjuade dig år 1994?

– Det är jättesvårt att förklara. För vissa är inte fem år en så lång tid, men för andra är det ganska länge. Psykologer säger att man kan få saker att hålla i ett och ett halvt år genom att skärpa sig. Men efter det rasar det om det inte är äkta. Det stämmer väldigt bra i mitt fall, för tidigare höll det aldrig längre än ett år. Nu har det hållit mer än tre gånger så länge. Jag visste genast att allt är annorlunda nu, tidi-

A portrait of Fredrik Nygård, a man with a long, grey beard and glasses, wearing a dark suit and a patterned tie. He is smiling and looking towards the camera. The background is a blurred outdoor setting.

Fredrik Nygård
mötte Gud i
ett hotellrum
i Helsingfors.

Fredrik Nygård

Varit spelberoende i tjugosex år. Spelat bort över 2,5 miljoner euro.

Aktuell med boken *All-In*, Fredrik Nygård: *Nordens värsta gambler och bedragare* av Robert Lux på Sjöbergs förlag. Ut kommer också som ljudbok inläst av skådespelaren Ola Rapace.

Sin royalty från boken ger han till tidigare offer.

Bokrelease i Nykarleby Arbis den 9 november.

Jobbar med att föreläsa om spelberoende bland annat i skolor i Finland och Sverige.

Gift, har ett barn.

gare hade jag ingen frälsande tro. Det kan ses som en nyansskillnad, men när man är mitt i det vet man.

De tidigare upplevelserna upplever han som försök att sopa problemen under mattan.

– Vi människor har alla ett gemensamt problem – synden. Allt missbruk härstammar från den. Är inte roten uppriven, alltså förståelsen att jag oavsett hur jag betar mig behöver frälsning från synden, hjälper det inte att putsa ytan.

Juridiskt sett är han idag fri från sina skulder.

– Men juridiken och mitt samvete är inte överens. Jag vet att jag är skyldig folk pengar. Jag vet också att jag aldrig kommer att kunna betala allt tillbaka.

Tillsammans med sin hustru har de kommit överens om att betala symboliska belopp varje månad till några privatpersoner.

– Jag vill visa att jag bryr mig. Det är det enda jag kan göra.

Vad säger du idag åt alla som du bedragit och lurat pengar av?

– Jag träffade nyligen ett offer som jag inte sett på fem år, en som fick genomgå ganska mycket. Det märktes att personen i fråga var otroligt reserverad. Det är väldigt få ord som kan sägas.

Han håller nu på med att bygga upp förtroende till människorna omkring honom.

– Jag tror att det ännu om 25 år kommer att finnas personer som saknar förtroende för mig. Men jag tror också att de som umgås med mig regelbundet återfår förtroendet. De ser mig i handling och inte i ord, för ord har jag alltid varit bra på. Det är tid och handling som behövs för att bygga upp förtroendet.

Numera vill han inte låna pengar av privatpersoner, inte ens om han glömt plånboken hemma om han ska på kaffe med någon.

– Jag är hellre utan. Under inga omständigheter frågar jag efter lån även om jag ärligt avser betala tillbaka om en timme. Jag bjuder hellre när jag kan. När jag träffade offret var det viktigt för mig att jag skulle få betala för kaffet. Även om jag aldrig kommer aldrig att bli som Sackeus och betala fyrdubbelt tillbaka.

I en avförtrollad värld, en värld där människan är allestädes närvarande, spanar vi efter glimtar av helighet. **Mikael Kurkiala** vill klä glimtarna i ett språk där vi verkligen kan mötas. – Så fort vi har definierat något har vi låst in det. När vi gör det så dödar vi det.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Bygg aldrig på det vackraste stället

När Mikael Kurkiala skrev sin uppmärksammade bok *När själen går i exil* blev han nästan beroende av skrivandet. Hans nya bok, *Där pendeln har sitt fäste*, tar vid där den förra slutade. Om den första handlade om hur själen förloras ur fler och fler sammanhang, handlar den nya om att försöka lista ut om det finns platser dit själen kan återvända.

År 1851 demonstrerade Jean-Bernard-Léon Foucault att jorden roterar runt sin egen axel med hjälp av en 28 kilo tung järnkula som hängde i en 67 meter lång järntråd. I romanen *Foucaults pendel* av Umberto Eco finns ett citat som Mikael Kurkiala fastnade för: "Jorden roterade, men den plats där tråden var fäst var den enda fasta punkten i universum."

– För mig är det så oerhört viktigt att tänka att det finns något prediktoriskt, prekulturellt och prespråkligt – punkten utanför, där pendeln har sitt fäste, den punkt som garanterar livet som det är. Liksom Big Bang ägde rum utanför tid och rum men samtidigt är en förutsättning för tid och rum.

Han tänker mycket på spädbarn.

– Det är för mig den starkaste bilden av Guds närvaro.

Han tror inte att det är någon slump att Gud i den kristna traditionen visas sig som ett spädbarn.

– Inte som en kung, utan som ett spädbarn. Det är för mig det stora hoppet och vittnet om Guds godhet.

De besjälade produkterna

Han är bekymrad över att vi lever i en avförtrollad värld.

– Jag är mån om att på något sätt föra in religion i samhällsdebatten, in i människors tolk-

ningsmönster, för om vi stänger av religion som tolkningsmönster stänger vi ute väldigt viktiga andliga och existentiella resurser.

I stället har vi besjälade våra egna produkter, som maskiner och pengar.

– Och det är inte bara en neutral förflyttning, som i att vi förr besjälade naturen och nu besjälade våra egna skapelser. Det som händer är att när man avbesjälade något så behandlar man det på ett annat sätt. Vi har respekt för marknaden, otrolig respekt för marknaden. Hur ska marknaden reagera på måndag? Vi sitter nervösa: Är den nöjd med oss, har vi gjort bra ifrån oss?

– Och de som förstår sig på marknaden blir som ett prästerskap. Prästerskapet är ju de som står närmast Gud, och de här experterna står närmast marknaden och kan uttolka den för oss.

»Vi lever i en tid där själva vardagen är obegriplig för oss.«

Vi producerar mysterier

Mikael Kurkiala är antropolog och har i perioder bott bland lakotafolket i Pine Ridge-reservatet i South Dakota i USA.

– Om jag tänker på lakotafolket så ser jag att det i deras traditionella värld fanns väldigt lite som var obegripligt för dem.

De förstod hur deras teknologi fungerade, varför djuren betedde sig som de gjorde och varifrån maten de åt kom. Det de inte förstod var laddat med kraft.

– Men vi lever i en tid där själva vardagen är obegriplig för oss. Till exempel är min telefon miljoner gånger mer effektiv än den dator som förde de första människorna till månen. Och jag

fattar ingenting av det. Jag begriper inte ens hur jag kom hit med ett flyg ... Jag har en vag uppfattning av hur det går till. Men det är inte en obegriplighet som kommer från skapelsen, utan från oss själva. Vi har producerat det här mysteriet.

Hur ska vi då återknyta till det vi förlorat? Till mysteriet? Till pendelns fäste?

– Jag har inga konkreta tips, typ: "Så här gör du." Sinead O'Connor sa "There's nothing between me and God" (det finns ingenting mellan mig och Gud). Det är en viktig tanke för mig: Gud är nära. Själva ordet Gud förekommer ganska sällan i min bok. Jag föreslår till och med att vi kunde lägga ordet i karantän för en tid för att det ställer sig i vägen. Jag vill tala om Gud på ett sådant sätt att det inbjuder till möjlighet att mötas kring det. Det är oerhört angeläget för mig.

Varför?

– Därför att jag känner att det finns artificiella murar som reser sig mellan människor. Jag var med på den existentiella litteraturfestivalen i Uppsala domkyrka i höst. Jag satt i ett panel-samtal med Joel Halldorf och Björn Wiman. Hela festivalen var för mig sinnebild av ett djupt existentiellt samtal, där man klär erfarenheter i en språkdräkt som gör det möjligt för alla att ta del av. Det blir ett "vi", inte ett "dom", som pratar. Det blir inte sekteristiskt. Jag stod under hela min uppväxt utanför alla kristna sammanhang. Jag kände mig helt främmande för dem. Och hade jag pratat med dem trodde jag de skulle "omvända mig". De talade till mig men vi talade intemed varandra. Det fanns ingen gemensam plattform.

Mikael Kurkiala tror att det religiösa språket bättre än det sekulära kan fånga in känslor vi inte riktigt kan sätta ord på. Till exempel "det sitter i väggarna".

Mikael Kurkiala
skriver om platser
där själen får rum.

Mikael Kurkiala

Mikael Kurkiala är docent i kulturanthropologi och forskare vid Svenska kyrkans enhet för forskning och analys.

Han växte upp i Finland med rikssvensk mamma och finskspråkig pappa, men bor sedan länge i Sverige.

Han är aktuell med boken "Där pendeln har sitt fäste" (Vebum).

Familj: fru, tre döttrar och barnbarn.

Tycker om att sitta i lakotafolkets reningshydda (en sorts rituell bastu). "Där kan jag gestalta en annan sida av Mikael, som inte finns utanför. Och det är inte hyckleri, det är inte förställning. Det finns en botten i oss alla, ett utrymme som får rum, och det är jätteviktigt."

– Man förstår ju att det inte bokstavligt sitter något i väggarna. Men känslan är så påtaglig att vi inte kan undkomma den, och vi har inget bra sätt att tala om den. Det religiösa språket kan ta det här på allvar på något sätt. Det har ord för det, och det är kraftfulla ord, sådana som man rygggar undan för. Till exempel häxkraft. Jag tror att vi alla någon gång mött en människa som har en sådan utstrålning att vi inte riktigt kan fånga in den med vår vanliga begreppsapparat.

Han tänker att den religiösa begreppsapparaten tillför något. Den är rik, den är fullödlig.

– Den kan inte ersätta andra sätt att tala, men den tillför djup och fler dimensioner.

Mikael Kurkiala tänker att det finns platser där det är lite lättare att få syn på stunderna då Gud ger sig tillkänna i våra liv: glipor i vardagen. I en kyrka. I naturen. Inför ett spädbarn.

Människan är avmystifierad

Sekulariseringen har avmystifierat människan. Hon är reducerad till transmittörämnen i hjärnan, i stället för att vara något som inte låter sig avkodas. Som i Tomas Tranströmers Romanska bågar: *Skäms inte för att du är människa, var stolt! / Inne i dig öppnar sig valv bakom valv oändligt. / Du blir aldrig färdig, och det är som det skall.*

– För mig är det en djupt religiös text. Den vittnar ju om att människan aldrig kan komma fram. Därför tänker jag att det här med öppenhet är så viktigt för mig. Definitioner låser in: vad är ett bord, vad är en människa, vad är demokrati, vad är kyrkan. Så fort vi har definierat det har vi låst in det. Vi har en så stark tendens i vår kultur att låsa in allting och definiera det. Och när vi gör det så dödar vi det.

Forts. på följande sida. ►

Att människan är överallt är för Mikael Kurkiala en otroligt klaustrofobisk upplevelse.

Han tror att människan alltid måste sträva mot någonting.

– ”Det här skulle jag kunna bli.” Kristus är en sådan tanke inom den kristna traditionen.

Du skriver om att världen – hur mycket den än öppnat sig för oss – aldrig varit så klaustrofobisk som nu. Hur då?

– Världen har gått in i antropocen, en ny geologisk tidsålder där homo sapiens fullständigt präglar hela planeten.

– Det innebär att vi är allestädes närvarande. När jag växte upp hade jag en känsla av att man kunde fly någonstans. Man kunde fly ut till naturen. Så känner jag fortfarande. Men mer och mer, i och med att jag läser om den globala uppvärmningen och spridningen av mikroplaster, så inser jag att naturen är ett uttryck för vår plats i världen, inte ett alternativ till den. Det innebär att människan är överallt. Det är för mig en oerhört klaustrofobisk upplevelse. Ju äldre jag blir desto mer älskar jag naturen, men mer och mer känner jag att naturen är en sargad natur. Och där kommer bilden av den korsfästa guden som en stark bild för skapelsen. Den Gud som visar sig för oss i Nya testamentet är inte en Herkulesfigur, vältränad med ”magrutor”. Sargad kommer Gud till oss. Det är ett sätt att tänka på naturen: att den möter oss sargad.

Men vad ska vi göra? Hur ska vi lösa klaustrofobin på ett personligt plan?

– Jag läste nyligen en bok av en kvinna från det nordamerikanska potawatomi-folket, hon är biolog och dessutom skolad i sin traditionella kultur. Det hon lärt sig av sina äldre är: ta aldrig den första plantan, och ta aldrig den sista. Man ska alltid försäkra sig om att det finns fler. Det kan gälla till exempel när vi plockar kantareller. Och en annan tanke: Att du kommer som Karl Oskar och Kristina till Ki-Chi-Saga-sjön (i Mobergs romansvit, Utvandrarserien). Så går Karl Oskar där och ska välja var han ska bygga sitt hus. Och när man kommer till den vackraste platsen i hela området: då ska man inte bygga där. Man ska aldrig bygga där. Så tänker jag. När man nångång stöter på något makalöst vackert, då ska man låta det vara.

Han tänker också på minnen vi har, relationer vi haft, förälskelser.

– Låt det vara precis så där. Gå inte dit igen. Låt det vara good enough. De där situationerna är ju hållpunkter i livet.

»Ta aldrig den första plantan, och ta aldrig den sista.«

»Sorg är kärlek utan mål. Den vill dig inget ont.«

JAG HAR en mental lista på sånt som tröstar mig. Jag skriver ner den så kanske den kan trösta också dig i tider av allhelgona.

- Då vi sörjer är vi aldrig ensamma. I affären, på biblioteket, i skolan, på jobbet, på äldreboendet, i förskolan – överallt finns det människor som sörjer. Vissa av dem kanske gråter sig till sömns. Andra gråter nästan aldrig, men sörjer ofta. Jorden är full av människor som sörjer tillsammans med dig. Du kan luta dig mot den tanken.

- Du behöver aldrig mer bli som du var innan. Kristina Lugn skriver det bättre: ”Det är ett sorgearbete att leva. Om man inte förstår det blir man aldrig glad.”

- Psalm 914 i psalmboken, vers 3:
*”Gud, i dina händer får jag gråta ut,
gråten delar du tills den tar slut.
Gud du känner ondskan, i din egen kropp.
Att du delar smärtan ger mig hopp.”*

- Om man tävlar i sorg förlorar man något. Sorg låter sig inte jämföras eller graderas. Ibland kan det vara svårt att komma ihåg, för sorgen gör oss inte alltid milda och insiktsfulla. Ibland gör den oss arga och avundsjuka.

Att reagera, också på sätt som inte är konstruktiva, är mänskligt. Och för att citera Hans Häggblom, tidigare kyrkoherde i Pedersöre: ”Människor är det största vi kan bli.”

- Att känna skuld då man sörjer är vanligt. Det finns till och med ett begrepp för de mer extrema formerna av det fenomenet: ”Survivor’s guilt.” Överlevarens skuld. Du är inte ensam heller i det. Många önskar att de sagt och gjort annorlunda så länge tid ännu fanns. Oftast är vi för hårda mot oss själva i det läget.

- Mörkret är meningslöst. Men det finns en bok vid namn ”Sorgens gåva är en vidgad blick”. Jag tycker om den titeln. Kanske är det så.

- Sorg är kärlek utan mål. Den vill dig inget ont. Då den sköljer över dig, låt dig föras av vågorna, men håll alltid land i sikte. Ditt liv är mer än dina förluster, även om det kanske inte känns så just i dag.

- Allhelgona är en av de helger då det är socialt acceptabelt att sörja i offentligheten. Ta tillfället i akt. Vi sörjer tillsammans, och all vår sorg är kärlek.

Rebecca Pettersson är redaktör vid Kyrkpressen.

OKTOBERKRYSSET

ÅTERVÄN DE FRÅN FÄNGEN- SKAPEN ESRA 2:2	AKALLA "...ÅT DEN SOM UNDOV- KER STRID" DRÖS 20:3	TALA OSANNING KALLAS MARIA	SLUT- ORD I BÖN	FRUKTA	CHESTER- TON SVÄNG	VI SOM OBJEKT	RUND BYGGNAD DRÄKT	KLOCKA	DIVI- DERAR
OLEANDER				SPORRA					
GJORDE BAGAREN	HANDLAR HAN VAR GÅR 2:3			OVÄN UTBROT			"GÅ IN I ---" 1 Mos 7:1		
		GISSAR LÅNG TID			SLEV ULLA MÄNSSON		STRÖVAR KLAGO- DIKT		TALA MED KRAFTIG RÖST
STAD I USA			STÄR PÅ POST?	"JULIUS BEHANDLA DE... VÄL" APR 27:3 FÖRUTSÄGA		ELLEN GRAHN NÄSTAN SOM SLUT		PIGG SKRI- VELSE	
VERBAL SUBSTAN- TIV	ROSTAT ORÖD UNDER HÖLL			REFEKTIO- RUM LIKNADE KORANDER FRÖ 2 Mos 16:31			IOWA INTER- VALL		EVENE- MANG
				GALLIUM		URIS SOM SKREV HAR BLI- VIT ENSAM		ERIK ANDERSSON VIND- STÖTEN	
--- ANGELLES		STÖRTA OMKULL		HAND- LING	FORN- NORDISK GUD	LÅNGT STEG FINSKT FÖJKNAMN			ROYAL SOCIETY OF EDIN- BURGH
	DONERA NYHETS- BYRÅ		TORSTEN KARLSSON	PROFET 2 Sam 12:25		FORN- TIDA FOLK- GRUPP			
IMMUN- DIGA EMILS SYSTEM							VERKAND KRAFT		
BMA 2023	DERÄT- TANDE			LIVS- MEDELS- KONCERN		10/6			

BRITT-MARI ANDFOLK

SEPTEMBERKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på pos-
ten. Vi gratulerar: **Agneta Pensar**, Kvevlax, **Elisabet Granlund**, Munsala och **Nina Hellén**,
Jakobstad.

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast fredagen den 10 november 2023 till: Kyrkpressen,
Södra kajen 8, 00130 Helsingfors. Märk kuvertet "Oktoberkryssset". **För kännedom:**
de öppnade kuverten med kryssvar och adressuppgifter skickas vidare till Svenska
Lutherska Evangeliföreningen som tar tillvara frimärkena till förmån för missionsarbete.
Du kan också ta en bild av kryssset och skicka till layout@kyrkpressen.fi. De tre först
öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel
2000. Lycka till!

Namn & adress:

.....
.....
.....

STAD APRIL	E	HÖJTA	VRET	I	INTERN	VAR GÅR HÄR BOK	B	VINST	A	SKYNDIG
FRÅN						LEAS SON 1942:23				
TEOKRATI						TRAD TOLF- ARTIG				
SPEED						INTER- VALL I HÖRST TIDEN				
LOAR						SARA TIDEN TIDEN TIDEN				
OROR						PAULUS SERAR TIDEN TIDEN				
TYST						ANGEL				
STLÄTEN						TILL- KÄRRE SKOTER				
AKTNING						ANDERS VÄTTEN				
ARALIA						KÄND JANSSON				
ANORAK						SKADE- GÄLLE BUPPET				
N SKYLDIG						STADEN TIDEN TIDEN				
USA						SKATA				
OSA						MUSIK TIDEN TIDEN				
KYRK						STADEN TIDEN TIDEN				
ENERE						STADEN TIDEN TIDEN				
PARKER						STADEN TIDEN TIDEN				
ARIE						STADEN TIDEN TIDEN				
EVA						STADEN TIDEN TIDEN				

Välkommen till Nykarleby

R.M. WOOD

Storsvedsv.63, Munsala

Tel. 040- 551 2138

- Sågade trävaror

Jeppo

Lantgris

tfn. 050 - 313 2464

**Kjells
Taxi**

040-584 6043

JESIKA Ab/Oy

Betongelement

Väggar

Balkar

Pelare

Specialelement

Mats: 0505259118

Mats.lindborg@jesika.fi

www.jesika.fi

El-Sähkö- **ELORA**

tfn. 0500-263 033

LEG. NAPRAPAT TOVE SUNDSTÉN

Tfn 050-5345948

TOPELIUSESPLANADEN 14 NYKARLEBY

När du bygger

Vi har virket för små och stora projekt

Lokalt producerade träpaneler alltid i lager

www.svarvars.fi

Svarvars

Ab Svarvars Trävaruhandel Oy | Bangatan 39 NYKARLEBY | 067889950 | sales@svarvars.fi

Vi utför:

- ▶ Års- och kilometerservice
- ▶ Besiktningstjänst
- ▶ Byte av transmissionremmar
- ▶ AC-service och -reparation

Bil och verkstad

AUTOCONTROLL

Ring (vard 8-17) Nykarleby (06) 7220930

- trygga och pålitliga
- installerar det vi levererar
- Vi sköter även alla elarbeten i Ditt hus
- Fördelaktig leverantör av köksmaskiner

Välkommen!

JEPPO KRAFT ANDESLAG

info@jeppokraft.fi

Tfn 788 8700, fax 788 8749. Öppet: vard. 8-16

**Vi levererar
lokal
kraft och energi**

Nykarleby Kraftverk

Kvarnvägen 20, 66900 Nykarleby,

Tel. (06) 785 6252

www.nykarlebykraftverk.fi

En pålitlig och tillgänglig florist
mitt i Nykarleby centrum

0505301887

När du behöver
begravningsdekorationer
blombud, buketter &
bröllopsbinderier

Floristgaraget

Floristgaraget.fi

DU SOM KÖR MYCKET:

Hos oss kan du tanka Din bil
med förmånlig och ren biogas
och samtidigt som du sparar
på miljön kör du hälften
billigare jämfört med bensin.

VILKEN HÄRLIG KÄNSLA ATT FÅ
TANKA FÖRMÅNLIG BIOGAS!

Jeppo Biogas Ab

Jepuan Biokaasu Oy

Energi och växtkraft Energlaa ja kasvovoimaa

Västra Jeppovägen 288 (längs med Riksväg 19).
www.jeppobiogas.fi

Granlunds

Lokalproducerat för
trädgård och strand!

GÅVOTIPS!
Stenfyr till stugstranden.

Stenkorgar för små
och stora projekt.

JEPPO hundhagar, värmare
och luckor för hundkojan.

Mera info på: www.granlunds.com eller ring 06 7641033

Välkommen till Korsholm

BEGÄR OFFERT PÅ FÖNSTER OCH DÖRRAR!

Rainer Renkonen
050-536 2624

Vi monterar året runt!

multiglas.fi

multi Glas

info@multiglas.fi

BioCleaner
JÄTEVESIPUHDISTAMO - RENINGSVERK

Begär offert!

BC-6

breik.fi

Ab Breik Oy

050-5241983 Bo Rintamäki
044-3221818 N. Ingman

Plåtslageri D Jåfs

- Takrännor, stuprör olika modeller o. färger
- Brandstegar i olika färger
- Takbryggor o. snöhinder
- Fönsterplåtar o. lister

Vikby

Tel. 344 4608
el. 050-330 7937

Blomsteraffär
Begravningsbyrå

Fant

Interflorätjänster från oss

Öppet

må-fr 9.00 - 17.00 lö 9.00 - 14.00
Självtjänsten öppen till kl 21.00

Även webbshop!

Centrumvägen 3, Smedsby

Blombutiken: 06-322 2544 Begravningsbyrå: 06-322 2744 • 050 313 8142
www.begravningsbyrafant.fi • begravningsbyrafant@netikka.fi

Oy VEIKARS KAROSSERI Ab

Tel. 050 5394257

Lunch alla dagar

À la carte, pizza.
Öppet må-to 9-20,
fre 9-20
lö 11-20, sö 11-20
Välkommen!
www.tessescafe.fi

Din pålitliga partner
för VVS-tjänster

SKÄRGÅRDENS
VVS TJÄNST

040 168 3153
putkipalvelut.fi

Gårdsstubbar som är i vägen?

Boka tid för STUBBFRÄSNING

Kom ihåg hushållsavdraget!
www.stubbtech.fi

Jens 0505344033
Thomas 0414325373

Fastighets AB
KORSHOLMS BOSTÄDER

Behöver du en hyreslägenhet ?

Tarvitsetko vuokra-asunnon ?

Vi har radhus- eller våningshus
lägenheter i Smedsby, Kvevlax,
Solf, Petsmo, Jungsund, Replot,
Veikars och i Helsingby.

Meillä on rivi- tai kerrostalo asuntoja
Sepänkylässä, Koivulahdessa, Sulvalla,
Petsmossa, Jungsundissa, Raippaloudossa,
Veikkaalassa sekä Helsingbyssä

Fastighets Ab Korsholms Bostäder

Centrumv 4 / Keskustie 4, 65610 Korsholm / Mustasaari
Tel / Puh 06-3277123 , 0400 188 083
www.korsholmsbostader.fi

LOKALPRODUCERADE SÄNGAR FRÅN NÄRPES

För en god natts sömn

Eden 3

Eden 7

Eden 1

Eden 9

WWW.BEDINVEST.FI

Bed Invest
Wake up happy everyday

Marknadsvägen 1
Smedsby
Tfn 0500 162 423

**FRAMTIDEN
BÖRJAR
NU**

På vår hemsida
www.stormossen.fi
hittar du all information om
framtidens avfallssortering
i ditt hem.

STORMOSSEN

SÖKER DU TOMT?

Vi erbjuder stadsnära landsbygd då den är som bäst.

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

06-327 7111
www.korsholm.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Ung kvinna Önskar hyra lägenhet två rum och kök inom Rödberg, Eira eller Ulrikasborg.
Hyra 900/mån
Tel. 0414916574
Johanna

Familj söker 3-4 rum i västra Helsingfors. Max hyra 1300€. Tel. 0404172329/Johan

UTHYRES

Etta, 26m2, med inglasad balkong, parkutsikt, 5 vån med hiss, uthyres från 1.11, centralt, Skepparegatan, Hfors. Hyra 820€+vatten. 040-8442622/Petra

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensio-närsbostäder. (cirka 30 m2) i Nordsjö, Hfors. Ej service-boende. Tel. 050 555 0477
Ons kl. 10-15.

Etta på Smedsgatan 6B, Åbo, 7 vån. ledig fr. 6.11. Hyra 530 + vatten. Tel. 050 368 3368.

Ijus 2r,kv,b,b, 39 m2 på Brunsgatan 14 b i Åbo. Hyra 600 e/mån. tel. 0500 348185

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webb-verktyg som finns på **www.kyrkpressen.fi**. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 (ej sms) eller via epost till adressen **annons@kyrkpressen.fi** tillkommer en service-kostnad på 5€.

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

TJÄNSTEANNONS

KYRKAN I ESBO
Esbo svenska församling

Vill du jobba som ungdomsarbetsledare i Esbo svenska församling?

Församlingen söker en ny medlem till ungdomsteamet. Arbetet börjar 1.1.2024 eller enligt överenskommelse. Ansök 20.10-20.11.2023 via KirkkoRekry. Intervju 29.11.2023. Annonser i helhet: esboforsamlingar.fi/information-kansli/jobb.

RESOR

Friman
RESOR • MATKAT • TRAVEL

9-10.3 Musikalen Vänd om min längtan på Wasa Teater

4-7.4 Mamma Mia! The Party, Stockholm

Frimanresor.fi

Tel Bussar 019 - 248 1004
Tel Resor 019 - 248 1090
info@frimanresor.fi

Höst- och julresor

Hantverkermässan i Tammerfors	17.11
Umeå – 'The very best of The Legends'	19-20.11
Musikalen Moulin Rouge eller Julmarknader i Stockholm	23-26.11
En vinterkväll med Peter Jöback, Helsingfors	29-30.11
Danskryssning på Viking Grace	29-30.11
Umeå weekend – Greatest 80's och Gammlia julmarknad	8-9.12
Julstämning i Gamla Stan, Tallinn	8-10.12
Julmarknader i Prag	9-12.12

Mer info om alla våra resor på hemsidan!

INGSVA
RESOR • MATKAT

www.ingsva.fi
info@ingsva.fi
Tel.nr. 06-7811 703

För alla tillfällen

- Massor med blommor
- Presenter till vardag och fest

Korsnäs Blomster och Begravningsjänst

tel/fax 06-364 1410, 050-5740464
e-mail: carina.lagerstrom@netikka.fi

VÅR ERFARENHET - ER TRYGGHET

Med omsorg och omtanke om Er
Begravningsbyrå

Marjamäki

Även gravstenar m.m.

Herrholmsgatan 14, Jakobstad. Tfn 06 723 1730 dygnet runt
info@begravningsbyramarjamaki.fi

Finlands Begravningsbyråers Förbund
auktoriseraad begravningsbyrå

1 behov av en hyresgäst?

Anlita den mest erfarna hyresförmedlaren!
Förmedling med omtanke sedan 1993.

Kontakta oss
tel. 09-17 17 44
eller via e-post
locus@locus.fi

LOCUS

LKV / AFF - EST. 1993

Julgåvan

I 30 år har vi på Hoppets stjärna spridit glädje och hopp i juletid för utsatta barn och deras familjer. Kom med och sprid julglädje tillsammans med oss! Du kan hjälpa genom att ge en penninggåva, ett matpaket eller ge en julklapp till ett barn.

Betala din gåva till vårt insamlingskonto FI57 4963 1040 0374 39, eller via MobilePay till nummer 60594, märk betalningen JULGÅVA. Paketerna delas ut i Lettland och Litauen och lämnas in senast 18.11. Mer info och inlämningsställen hittar du på www.starofhope.fi.

Din gåva förändrar liv! ♥

Hoppets stjärna

Insamlingstillstånd RA/2020/1707 och ÅLR 2022/8598

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

Kunde man tänka sig en mera inbjudande idyll att tillbringa sin ålderdom i, knappast.

Mera information om Hedvig Sofiahemmet får du av hemmets föreståndare Johanna Börman-Långström eller disponent Björn Sundqvist (tel 0400 444 393)

OPINION

Skicka insändaren till: redaktionen@kyrkpressen.fi. Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

Lokalversioner

Om Kyrkpressens olika upplagor

Undertecknad läser varje nummer av KP med dess trevliga, välskrivna artiklar.

Nyligen fanns det i Vanda-Borgå-upplagan en intressant artikel om Cronstedts gravkapell på Helsing kyrkogård, skriven av Rebecca Pettersson. Den kom aldrig i Hforsupplagan trots att Helsing/Vanda ligger ett stenkast från huvudstaden. Många helsingforsare som läst om kapellet i HBL ville gärna veta mera men förgäves. Artikeln kunde ha intresse i hela landet. (Alla vet inte om att det går, eller kan, söka på nätet).

Min fråga är om det är dels läsarvänligt, dels vettigt att ha flera olika upplagor? Är det en

ekonomisk fråga? Även jag är också intresserad av vad som händer i övriga Nyland, Åboland och Österbotten. Kunde inte åtminstone något fler lokalnyheter ingå i alla upplagor – om man nu måste ha så många?

MIKAEL WESTERBACK
Helsingfors

SVAR: Tack för responsen, Mikael! Det är en korrekt gissning att orsaken till att inte alla lokala texter ingår i alla upplagor är ekonomisk. Om alla regioner fick alla lokala artiklar skulle tryck- och postningskostnaderna stiga så mycket att den enda möjligheten att få det att gå ihop ekonomiskt skulle vara att göra en kännbar höjning av

prenumerationspriset. På basis av diskussioner vi fört med församlingarna vet vi att det inte är en möjlig väg att gå.

Som du skriver skulle säkert mycket av det material som ingår på de lokala sidorna vara intressant för alla läsare i hela Svenskfinland. Men även om det här systemet där fyra sidor är lokala inte är perfekt, ser vi ändå att det ger ett mervärde. Församlingarna ges själva möjlighet att lyfta fram människor och evenemang från den egna verksamheten, sådant de anser vara viktigt, och samtidigt ger artiklarna tidningen en mer lokal prägel.

NICKLAS STORBJÖRK
Chefredaktör

HIMLALIV

Toffe mot hjärtumören

Plötsligt förändras tidigare elitfotbollsspelaren Christoffer "Toffe" Kloos verklighet. Toffe berättar om hur en hjärtumör förändrat hans liv och vad hans tro och tid som fotbollsspelare haft för betydelse.

Yle Arenan 29.10.2023 **Yle Fem** 30.10.2023 kl. 18:30

Helena och sorgens år

Ekenäsbon Helena Rosenqvist fick aldrig en förklaring till varför hennes sambo plötsligt dog en natt i januari 2020. Då var hon 24 år, gravid i femte månaden och hade ett svårt år framför sig.

Yle Arenan 4.11.2023 **Yle Fem** 6.11.2023.

Har du antikviteter, arvegods, värdelösöre?

- Låt oss sköta försäljningen
- Vi köper även och betalar kontant
- Betjäning på svenska

AB GAMLAKARLEBY AUKTIONSKAMMARE

Folkskolegatan 1, Karleby
Mäklare Raul Pohjonen 044 913 8284

AKTUELLT!

Tillsammanskraft

- Stiftet, seklet, svenskan

Ett unikt stift firar hundra år!
Fontana Media, hft. 29,90

Öken, snö och vatten

- Vägen genom Israel

Elisabeth Stubb vandrade den drygt tusen kilometer långa Israelleden som går genom hela landet.
Fontana Media, hft. 24,90

Samtal på Helsingfors bokmässan:

Torsdag 26.10 kl. 16.30
på scenen Fiskehamnen

Grattis, Borgå stift! Biskop Bo-Göran Åstrand, Susanna Landor och Sören Lillkung i samtal med Wivan Nygård-Fagerudd.

Välkommen på bok-release i Jakobstad!

Fredag 3.11 i Kyrkostrands församlingshem, Pedersöre församling:

Kl. 18 Mingel med möjlighet att köpa boken
Kl. 19 Elisabeth Stubb berättar om "Vägen genom Israel"

Vårt bokbord finns med på Stiftsdagarna i Borgå!

tfn 040 831 5897
www.fontanamedia.fi

Fontana Media

STEFAN & KRISTERS

HEMVÄRN och PÅSSJUKA

11.11-16.12.2023

BILJETTER: 019 241 5035 vardagar 9-16 samt NetTicket.fi

Vuxen	26€	Barn (under 16 år)	15€
Studerande/pensionär	23€	Grupper min. 20 personer	20€

REGISSÖR: TAPIO LAASONEN **SCENOGRAF:** ERIK SALVESEN
FÖRFATTARE: NILS BIE PERSSON **BEARBETNING:** ANDERS ALBIEN

atr **TRYCKERITEATERN.ORG**

KLOCKRIKETEATERN

VALLILA STAGE

OCT/NOV 2023

Läs mer om den interkulturella säsongen på Vallgårdsscenen:
klockrike.fi/en/vallila

SPÖKSONATEN

4.11 kl. 14
6.11 kl. 19

DEN DÄR FJÄRDE

8.11 kl. 18.30
Välgörenhetsföreställning

DALEN. PÅ JORDEN.

10.11 kl. 13 och 19
11.11 kl. 19

Lappfjärdsvägen 10, Kristinestad
www.geritrim.fi

NÄSTA KP
utkommer
8 november.

Res med Göran!
+358(0)400 947 000, sundqvist@outlook.com
www.resmedgoran.com

Köpmän!
Vi söker fler
återförsäljare
i södra Finland!
www.oravaiströkeri.fi

**Äkta alrökta
charkuterier
från matriket
Österbotten**

PREMIUM kvalitet till vardag och till fest

Vem kommer till din hjälp när du har halsbränna? Den barmhärtige Samainen.

Vinn presentkort

Inspirerande och trevlig läsning direkt hem i din brevlåda!

TILL NYA PRENUMERANTER
som betalar nästa års prenumeration redan i höst:

KURIREN GRATIS RESTEN AV 2023!

TILL SAMMA FÖRMÄNLIGA PRIS

89€

Erbjudandet gäller ej de som redan har en aktiv prenumeration på Kuriren.

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett presentkort á 100 euro till någon av S-gruppens butiker. Sänd in kupongen senast 30.11.2023

JA TACK!

☒ JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN

☐ För resten av 2023 och hela 2024 för 89 € (inom Norden).

☐ Fem (5) provnummer för endast 26,50 €.

☐ Ett halvt år för endast 46,50 €.

☒ JAG DELTAR I KURIRENS UTLOTTNING AV PRESENTKORTET TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL.

☐ **Nej tack**, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställningsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv: Kuriren, PB 12, 65101 VASA

Erbjudandet gäller till 30.11.2023

Kan sändas ofrankerat inom Norden
Kuriren betalar portot